

ఓం

సంగీత ప్రథమ బోధిని

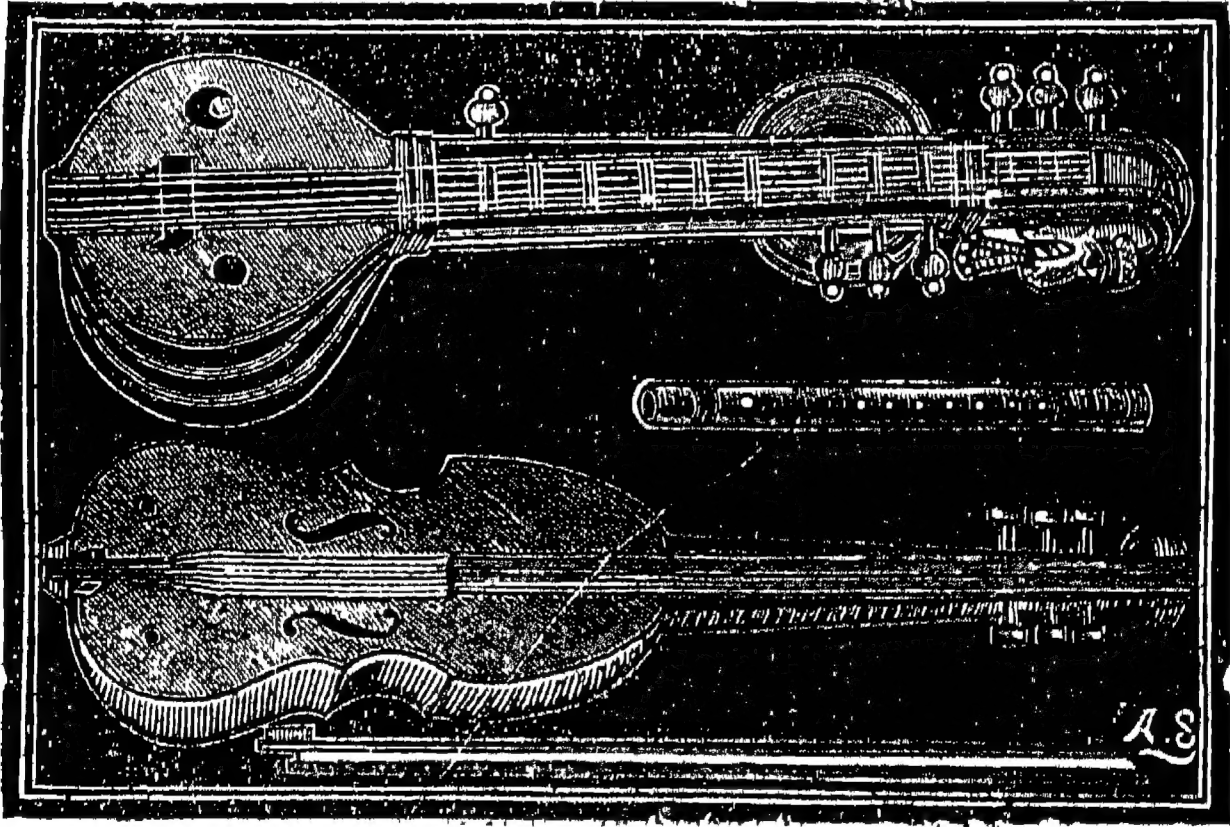
అను నీగ్రంథము

సంగీత విద్యార్థుల ఉపయోగార్థము

శ్రీ ఏ కా సు బ్బా రా వు చే

ప్రభుత్వమువారి లోయరు సిలబసు ననుసరించి

సమకూర్పబడినది

నాల్గవ కూర్పు 3000 ప్రతులు

తెనాలి ఓరియెంట్ ముద్రణాలయమున

ముద్రింపఁబడినది

Registered Copyright]

[వెల : రు. 2-00 న.వై

ఈ

గ్రంథము

విద్యావినయ సంపన్నులును

దేశభక్తులును

దీనజనానురక్తులును

అగు

మ. రా. రా. శ్రీ నడింపల్లి వేంకట

లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులు

ఎం. ఏ. (ఆనర్సు), ఎల్. ఎల్. బి.

బార్ - ఆట్ - లా గారికి

వినయ పురస్కరముగ అంకితము.

గుంటూరు, }
20-5-34 }

ఇట్లు బుధవిధేయుడు,
ఏ కా సు బ్బారావు.

అ భాషణ

“....శశుర్వేత్తి పశుర్వేత్తి వేత్తిగాన రసఃఫణిః”

అను నార్యోక్తిచే సంగీతమున కెంత మహోత్కృష్టత, ప్రాధాన్యత ప్రాపంచమున గలదో ఊహింపదగు. శబ్దబ్రహ్మాంతర్భూతమై, వేదవిహితమై భారద్వాజ, నారదాది మహర్షుల అనుభూతిస్వరూపమై భగవన్నామ సంకీర్తనానురూపమ్మన, గానము వివిధరాగములతో - వివిధ తాళగమనములతో అనుసంధింపబడి చరాచర జీవకోటులకు శృతిప్రేయ మొనర్చి ముగ్ధుల నొనర్చినదన్న పురాణేతి హాసములును మనకు సువిదితములు. గానాభ్యాసనాపరులయు శ్రోతలయు చిత్తవృత్తులకియ్యది ఆధ్యాత్మికానుభూతి, దివ్యాద్భుతశక్తి హాయి స్థాయి సమకూర్చుననుట నిస్సంశయము.

కా వు న

అబాల గోపాల మీ సంగీత విద్య నభ్యసించి మానసిందిరమ్ముల వికసింప జేసికొని, కళాజ్యోత్స్నల చలువ నీడల ననుగమించుటే జీవితయాత్రకు రాచబాట. జీవవపీణియకు చక్కని పాట. యుగయుగమ్ములు కడచన్నను ఈవిద్ధియకు జరామరణంబులంటవు. ప్రాతపడదు. కూతపడదు. నిత్యనూత్నయౌవనవసంతమై కల్యాణగుణశోభితమై పలుపుర హృదయమ్ముల నేదో యొకతీరు రాగాలాపనచే రాణించుచునే ఉండును. సంగీతాస్వాదనలేని ప్రాణియే లేదనుటలో వింత యే మున్నది ! ఈ పరమార్థము రసవేత్తల హృదయ జిజ్ఞాసా పరిశోధనా ఫలితము. రసవిపాసగణ హృదయానంద కల్పకము.

అం దు చే

నేటి ప్రభుత్వ మీ విద్యా ప్రచారమునకు తగినంత చేయూత నొసంగు చున్నది. పిన్నపెద్దలుత్సాహ పూరితులగునట్లు పరీక్షల నేర్పరచి ప్రోత్సహించు చున్నది. అందున నియ్యది అను-పానులతో రాణించి, ప్రభుత్వపు అండదండల శోభిల్లుచున్నది. శోభిల్లుచున్నది.

అ భ్యా స ము

గురుశిష్యుల రూపంబుల నీవిద్య యభ్యసింపవలెను. కానిచో నియ్యది కట్టలు తెగిన ప్రవాహమువలె దారిడొంకలు - తీరుతెన్నులు లేక విచ్ఛలవిడి ఉటు కుల, పటుగుల సుడి తీరుగుడులం బడి, నిరుపయోగమై, సహజ - స్వాభావిక ఫలిత మా విష్కరింపమియు గలుగనగు. గురుముఖత నీవిద్య నేర్వనగుట

ప్రశస్తము. కాని నేడిటు లనువర్తించుట కవకాశము లేనందున అయితీగానిపని యైనది. నేర్చుట కనువగు పాఠశాలలునులేవు. ఉన్నను కొన్నికొన్ని తావుల వారికి - కొందఱకు మాత్రమే ఉపయోగములగుచున్నయవి.

సంకల్పము

గురుశిశూషచే సంగీతశాస్త్ర మభ్యసించుటకు పూర్ణావకాశములేని విద్యార్థులకు స్వీయాభ్యాసమున కనువగు సదవకాశమును గలిగించుటే మా యీ గ్రంథ రచనా సంకల్పము.

కృషి

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము సంగీత పరీక్షలకు సిలబస్సును ఏర్పరచినది. ఆ ప్రణాళిక ననుసరించి లోయరు పరీక్షలకు, పరీక్షార్థులు స్వయముగ సంగీత మభ్యసించు విధానములు, విషయములు మా 'సంగీత ప్రథమ బోధిని' యను నీ పొత్తమున సమకూర్చ బడినవి. ఇయ్యది నాల్గవకూర్పు. ఇందు విషయ విపులీకరణము గావింపబడి సుకర మైనర్చబడినది.

వివరణ

ఇందు మున్నుందుగ సామాన్యలక్షణాంశముల కొన్నింటిని వివరించి, ఆ పై స్వరావళి - హెచ్చుతగ్గు స్థాయిలు - జంట, దాటు వరుసలు - సప్తరాగములతో రాగమొక్కింటికి ఐదువంతున ముప్పది అయిదు అలంకారములను - వీటిలో ఏడు అలంకారములకు మాత్రమే దెబ్బ - ఉసులున్నా పేర్కొన బడినవి. ఇంకనూ పిల్లారి గీతములు - కొన్నితాళములందు సాధారణ ఘనరాగలక్షణ గీతములు - జతి స్వర, స్వరజతులును - ఆది, అటతాళ - తానవర్ణములున్న, పైన పేర్కొనబడిన స్వరావళి వరుసలు మొదలు అటతాళతానవర్ణముల వరకు దెబ్బ - ఉసియున్న - కొన్నిరాగములలో వేర్వేరు తాళముల మీద ఒండురెండు కృతుల వంతున ముప్పది రెండు కృతులు రాగలక్షణములతో సహా పొందువరచ బడినవి.

మఱియు సుగమసంగీతము 5, జావళ్లు (లేక) జావళీలు 2, జానపదములు 3, అభినయగీతము, హాస్యపుపాట, కోలాటపు కీర్తనలు 2: సీతాకల్యాణం - శ్రీకృష్ణ లీలలు, గొబ్బి (లేక) కుమ్మిపాట, మంగళహారతులు 2, జైభారతమాతా, జాతీయ గీతములు 2, కిండర్ గార్టర్ పాటలు 3, దెబ్బది రెండు మేళకర్తల వధకమూ, ఇప్పటి కాలములో వాడుకయందుండు 200 రాగములకు మేళకర్తల సంఖ్యతో ఆరోహణావరోహణములు, ప్రాథమిక పారిభాషిక ప్రయోగములు 42, వాగ్గేయ కారకుల జీవిత సంగ్రహ చరిత్రలు సిలబస్సు ననుసరించి తు చ. తప్పక రూపొందించబడినవి.

వి శ్వా స ము

పాఠశాలలోగాని, స్వయముగగాని సంగీతవిద్య నభ్యసించు వారల కి పొత్తము మిక్కిలి ఉపయోగపడుననియు, సంగీత పండితత్వములు ఏతద్గ్రంథము నాచరణయందుంచి సంగీతవిద్యాభ్యాసమును సుకరముజేసి మా గ్రంథప్రాశస్త్యమునకును మా కృషికిని చేయూత నొసంగగలరనియు, మా “క్రొత్త సంగీతవిద్యా దర్పణము” నెడ జూపిన ప్రేమాదరాభి మానములే ఈ పొత్తము వైనను జూపగలరనియు మా సంపూర్ణ విశ్వాసము.

కృ త జ్ఞ త

మా యీ చిన్ని కూర్పునకు సదలంకారముగ మాకోరికపై తమ రచనలనిచ్చి మా కృషికి దోడ్పడిన మధురకవి శ్రీ విలేశ్వరాచార్యులు గారికిని, మేము కోరినంతన పీఠిక వ్రాసియిచ్చిన శ్రీ కాశీనాథుని శివరావు, B. Com. (Hons), LL. B. గారికిని, సర్వాంగ సుందరముగ ముద్రించిన శ్రీ ఓరియెంట్ వవర్ ప్రెస్, తెనాలి వారికిని మే మెంతయు కృతజ్ఞులము.

గు ం టూ రు }
28-10-58 }

సంగృహీత
బుధజన విధేయుడు
ఏ కా సు బ్బా రా వు

FOREWORD

This is the fourth edition of “*Sangeetha Pradhama Bodhini*” compiled by Sri Aka Subbarao.

The editor is too well known to the Music world to need any introduction. His ‘Krotha Sangeetha Vidya Darpanam’ has a unique place among books on Music. The editor, in this small volume, has tried to give a variety of Musical Compositions, choosing the best out of each. While the departmental syllabus for the Lower examination in Music has been exhaustively dealt with in the book, popular compositions, prominent among them being those composed by the Music Trinity, have also been given, to give completeness to the book.

The notation given for each composition is not only correct but modern and appealing to the present day tastes. No composition that finds place in this book is without notation and ‘matrakalas.’

The life sketches of the famous music composers given in the first chapter of the book, furnish valuable and interesting anecdotes concerning the lives of the great people who dedicated their lives to the cause of Carnatic Music and who practised it as ‘*Moksha Vidya*’. The life histories of Saint Tyagaraja and the like in particular have a special appeal to the Music student in that they instil in him the feeling that Music should be devotional if it is to fulfil the aims set up by the famous men of music.

On the whole this manual has been got up excellently well and is of immense practical use to the music students and lovers of Music.

TENALI, }
4—11—58 }

—K. Shivarao, B. Com. (Hons.), LL. B.

లో య రు గ్రే డు ప రీ క్ష

12-8-57 తేదీగల ఆంధ్రగజెట్ లో ప్రచురింపబడిన సూతన ప్రణాళిక

గవర్నమెంటు టెక్నికల్ పరీక్షలు

భారతదేశ సంగీతము

Theory (సిద్ధాంతభాగము)

1. పారిభాషిక ప్రయోగములు :— నాదము, స్వరము, స్వరస్థానము, శ్రుతి, ఆరోహణ, అవరోహణ, స్థాయి, ఆవర్తము, గ్రహ (ఎడుప్పు), అతీత, అనాగత, సమ; ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ కాలములు; సంగతి, అక్షరకాల, అన్య స్వర, పూర్వాంగ ఉత్తరాంగములు; ధాతు, మాతు.
2. స్వర (పరిభాషా) ప్రకరణము
3. కర్నాటక సంగీతమున వాడబడు సాంకేతికములు.
4. రాగము - జనక, జన్య రాగములు, (1) వర్జరాగములు :— జన్యరాగములోని విభాగములు :— ఔడవ, షాడవ సంపూర్ణరకములు. (2) వక్రరాగములు, (3) ఉపాంగ భాషాంగ రాగములు.
5. ఈ క్రింది 15 రాగములయొక్క లక్షణములు :

(1) తోడి	(2) ధన్యాసి	(3) మాయామాళవగౌళ
(4) భైరవి	(5) మధ్యమావతి	(6) మోహన
(7) కాంభోజి	(8) ఖమాసు	(9) శంకరాభరణము
(10) హంసధ్వని	(11) శుద్ధసావేరి	(12) కేదారము
(13) బిలహరి	(14) పంతువరాళి	(15) కళ్యాణి
6. తాళము :— మూడు ప్రధానాంగములు : అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు; ఏడు ప్రధానతాళములు వానిలోని అంగములు. లఘువులోని 5 జాతులు.
35 తాళములయొక్క కల్పన (వధకము)

7. సంగీత స్వరూపము : —

సంగీతములోని ఈ క్రింది స్వరూపములయొక్క లక్షణములు.

1. సంచారిగీతము	2. లక్షణగీతము	3. స్వరజతి
4. జతిస్వరము	5. తానవర్ణము	6. కృతి
		7. కీర్తన

8. ఈ క్రింది వాగ్గేయకారకుల జీవితచరిత్రలు :—

1. పురందరదాసు	2. త్యాగరాజు	3. ముత్తుస్వామి దీక్షితులు
4. శ్యామశాస్త్రి	5. అరుణాచల కవిరాయర్	6. గోపాలకృష్ణ భారతి

9. విద్యార్థులు తాము నేర్చుకొనిన పాటలను స్వరములలో తిరిగి పాడగల్గి యుండు సామర్థ్యమును కల్గి యుండవలెను.

అభ్యాస ప్రకరణము (Practical)

1. ఆరంభములో చెప్పబడు స్వర అభ్యాసములు; అలంకారములు; లక్షణ గీతముతోబాటు 6 గీతములు: 2 స్వరజతులు; ఒక జతిస్వరము; 2 ఆది తాళవర్ణములు; 2 అటతాళవర్ణములు; దివ్యనామకీర్తనలలో ఒకటియు, ఈ క్రింది కీర్తనలును :

తోడిరాగము .	: నినువినా సుఖము
ధన్యాసి	: శ్యామసుందరాంగ
మాయామాళవగౌళ	: మేరుసమాన
భైరవి	: ఉపచారము చేసేవారున్నారని
మధ్యమావతి	: వినాయకుని వలెను
మోహన	: ననుపాలింప
కాంభోజి	: శ్రీరఘువరప్రమేయ
ఖమాసు	: సీతాపతే నామనసున
శంకరాభరణము	: మనసు స్వాధీనమైన
హంసధ్వని	: రఘునాయక
శుద్ధపావేరి	: కాలహరణ
కేదార	: ఆనందనటన ప్రకాశం
బిలహరి	: పరిదాన మిచ్చితే
వంతువరాళి	: రఘువర నన్ను
కళ్యాణి	: బిరాన వరాలిచ్చి

గమనిక :-- విద్యార్థులు ఈ పై కీర్తనలుగాని లేక అంత స్థాయిలోనుండు ఇతర సాంప్రదాయక కీర్తనలుగాని పాడవచ్చును. విద్యార్థులు తానవర్ణములు రెండు కాలములలో పాడగల్గియుండవలెను.

2. ప్రత్యేక పరీక్షలు గాక సామాన్య శ్రుతపరీక్షలు (అనగా స్వరజ్ఞాన పరీక్ష, అచ్చటచ్చట విన్నభాగములయొక్క రాగములను పోల్చు పరీక్ష)
3. అభ్యాసపు పరీక్షలో విద్యార్థులు గాత్రపాటగాని లేక ఈ క్రింది వాద్యములలో గాని పరీక్ష నీయవచ్చును.

వీణ, గోటువాద్యము, ఫిడేలు, బాలకోకిల్, ప్లాటు, నాదస్వరము

గాత్రపాట విద్యార్థులు తాంబురశ్రుతితో పాడవలయును. గాత్రపాట విద్యార్థి తాంబుర తానే వేయవచ్చును. లేక ఇంకొకరిచేత (ఆ పరీక్షకు దరఖాస్తుదారు కానివానిచేత) వేయించవచ్చును.

పరీక్షలో ఈ క్రింది పత్రములుండును.

(1) సిద్ధాంతభాగముపై వ్రాయవలసిన పేపరు	మార్కులు
2½ గంటల కాలవ్యవధి గలది	75
(2) అభ్యాసపు పరీక్ష (Practical)	75

మార్కులు ఈ క్రింది విధముగా ఈయబడును :

ఉత్తీర్ణులగుటకు కనీసపుమార్కులు

	మొత్తము	ప్రథమశ్రేణి	ద్వితీయశ్రేణి
సిద్ధాంతభాగము (Theory)	75	45	30
అభ్యాస ,, (Practical)	75	45	30
	150	90	60

నూటికి 75 మార్కులతో ఉత్తీర్ణులైనవారికి విశేష ఉత్తీర్ణతాపత్రము లిచ్చెదరు.

విషయసూచిక

విషయము	పుటసంఖ్య	విషయము	పుటసంఖ్య
వాగ్గేయకారకుల చరిత్రలు		వీణవాద్య ప్రకరణము	15
సంగీతోత్పత్తి	1	గోటువాద్య ప్రకరణము	
సంగీత విభాగము		స్త్రాటువాద్య ప్రకరణము	16
సంగీత శబ్దార్థము	2	రాగప్రకరణము.....	
నాదోత్పత్తి		న్యాయసాంశ గ్రహస్వర లక్షణము	17
నాద లక్షణము		వందనశ్లోకము	18
నాద శబ్దార్థము	3	రాగస్వరావళి వరుసలు	19
నాద విభజన		హెచ్చు స్థాయివరుసలు	21
నాద వ్యవహారము	4	తగ్గుస్థాయి వరుసలు	22
శృతిలక్షణము		జంట వరుసలు	23
శుద్ధ వికృత స్వరలక్షణము	5	దాటువరుసలు	24
స్వర శబ్దార్థము		35 ఆలంకారములు	25
సప్తస్వర ధ్వని దృష్టాంతములు		స్వరస్థానములయొక్క ప్రమాణములు	40
సప్తస్వరముల నామములు		పిల్లారిగీతములు 5	41
స్వరముల ప్రకృతి వికృతి భేదములు	6	ఘనరాగ సాధారణ గీతములు	43
స్థాయి ప్రకరణము		లక్షణ గీతములు 3	48
దశవిధ గమకములు	8	జతిస్వరము 1	50
సప్తతాళములు		స్వరజతులు 3	51
సప్తతాళముల అంగ లక్షణము	9	తానవర్ణములు 7 (అదితాళ)....	56
సప్తతాళములకు ఘాతలు		వర్ణములను పై కాలమున పాడు	
తాళములయొక్క షడంగములు	10	పద్ధతి	69
ముప్పదియైదు తాళముల విమర్శ		పై కాల మోహనరాగ వర్ణము 1	70
పదకము	11	తానవర్ణములు (అదితాళ) 2	72
గ్రహప్రాణ లక్షణము		కృతులు పాడవలసిన పద్ధతులు	79
గ్రహముల వివరణము	12	కృతులు 32	
లయ ప్రాణ లక్షణము		శ్రీగణనాథం	80
రాగస్థానముల విమర్శ	13	రఘునాయక	82
శ్రుతి జేయు పద్ధతి		నినువినా	85
ఫిడెల్ వాద్యప్రకరణము	14	కోటినదులు	87
అనులోమ విలోమక్రమము	15		

విషయము	పుటసంఖ్య	విషయము	పుటసంఖ్య
శ్యామసుందరాంగ	89	నీనామరూపములకు	143
మేరుసమాన	90	సుగమ సంగీతము, మంచికంచి	
ఎటులబ్రోతువో	92	కామాక్షి	144
ఉపచారము	94	రాధాసమేత కృష్ణా	146
శ్రీరఘువర	96	కోరీభజింతును	148
అంబా నీ శరణము	98	అక్కడనుండే సాంబనదా	150
విడెముసేయవే	101	సాధుజనావన	151
ఎంతనినేవర్ణింతు	103	జావళీలు - మధురానగరిలో	152
వినాయకునివలెను	106	కొమ్మరో	154
లావణ్యరాము	109	జానపదములు - ఏడనీవేతకేను	156
బ్రోవసమయ	111	చల్లనీ నా నల్లయ్య	157
రామనన్ను బ్రోవరా	113	రావోయి పిన్నవాడా	158
శ్రీ రఘువరాప్రమేయ	114	అభినయగీతం - ఎవరిదామురళి	160
ఇతరదైవముల	116	హాస్యపుపాట - వద్దురాపెండ్లాము	163
నన్నుపాలింప	118	కోలాటపు కీర్తనలు - సీతాకల్యాణము	164
సీతాపతే నా మనసున	120	శ్రీ కృష్ణలీలలు	166
సుజనజీవన	122	గొబ్బి (లేక) కుమ్మిపాట -	
మనసు స్వాధీనమైన	124	గొబ్బియ్యలో	167
ప్రాణనాథ బిరాన	126	మంగళహారతులు - జయహారతి	169
కాలహరణ	127	మంగళహారతి గైకొను కృష్ణా	171
పరిదానమిచ్చితే	129	జై భారతమాతా	172
కనుగొంటిని శ్రీరాముని	132	జాతీయ గీతములు	174
ఆనందనటన	134	కిండర్ గార్డన్ పాటలు	178
పాహిమాం శ్రీరాజరాజే	137	డెబ్బదిరెండు మేళకర్తల వధకము	182
రఘువర నన్ను మరువ	138	200 రాగములకు ఆరోహణ)	
బిరాన వరాలిచ్చి	140	అవరోహణలు)	183
భజనసేయవే	141	ప్రాథమిక పారిభాషిక ప్రయోగ	
		ములు	193

శ్రీ వాగ్గేయకారకుల చరిత్ర

1. పురందరదాసు

16 వ శతాబ్దములో మధ్యబ్రాహ్మణ ధనికకుటుంబీకుడు వరదప్ప కుమారుడు పురందరదాసు. ఈతని భార్య సరస్వతీ బాయమ్మ. సంగీత వేదోపనిష ద్విద్యానిష్ఠాత. పండరీ నాథ భక్తుడు.

తనయావదాస్తియు దానధర్మములకై వినియోగించిన ధర్మ వ్రతుడు. కన్నడములో దేవర నామములు వ్రాసెను. “కర్ణాటక సంగీత పితామహ” అను బిరుదమును పొందెను. ఈతడు వేదాంత విషయికముగా అసంఖ్యాకములగు కీర్తనలు రచించెను. సంగీత విద్యాభ్యాసమున కనుకూలముగా స్వరావళి-అలంకారములు గీతములు-తాయములు-సూళాదులు-ప్రబంధములు రచించెను. స్వర ములను మాయామాళవగౌళ రాగములో బోధించుట నీమహనీయుడే ప్రారంభించెనని పెక్కురు చెప్పుదురు.

2. త్యాగరాజు

ఆంధ్రబ్రాహ్మణులు. రామబ్రహ్మం-శాంతమ్మ పుణ్యదంపతుల వరపుత్తుడు త్యాగరాజు. 1759-1847 ప్రాంతమువారు. వీరు తెనుగు దేశమునుండి దక్షిణమునకు వలస వెళ్ళిరి. త్యాగరాజు శొంఠి వేంకట రమణయ్యగారివద్ద సంగీతవిద్య నభ్యసించెను. సహజపాండిత్యము గల వారు. గురువీతని విద్యకై ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించెను. వీరిఆభిమానదైవము శ్రీరామచంద్రమూర్తి. ఇష్టదైవముపై భక్తికీర్తనలు వ్రాయుచు 96 కొట్లు రామనామము జపించి. సాక్షాత్కారసిద్ధినొందెను. నారదమహర్షి వీరికి సన్న్యాసిరూపమున బ్రత్యక్షమై “స్వరార్ణవ” మను గ్రంథము నిచ్చినట్లు చెప్పుదురు. ప్రహ్లాదభక్తి విజయము-నౌకా చరిత్రము అను గ్రంథములే కాక- కృతులు-దివ్యనామసంకీర్తనలు ఉత్సవ సంప్రదాయకీర్తన లనేకము రచించెను. ఈయన రచించినవి 2400 కృతులు అనిచెప్పుదురు. వీరి కవిత్వము ద్రాక్షాపాకము. త్యాగరాజయొక్క ప్రత్యేక

భావ, రాగ సంపత్తులీయన కృతుల కఖండ ప్రచారమొనర్చినవి. త్యాగరాజు భార్య పార్వతి. చెప్పకోదగ్గ పతివ్రత భర్త అడుగులకు మడుగులొత్తుచు ముత్తైదువు గనే పరమపదించెను. త్యాగరాజును 1847లో తన 88 వ యేట స్వర్గస్థుడాయెను. పలువురీయన వద్ద సంగీత విద్యాభ్యాస మొనర్చిరి. ఈయన శిష్యులలో వీణకుప్పయర్ - మానంబుబావడి వెంకటసుబ్బయ్యగారలు ముఖ్యులు.

3. శ్యామశాస్త్రి

వీరిది తంజావూరుజిల్లా తిరువూరు జన్మస్థానము. 1763 - 1827 ప్రాంతములోని వారు తండ్రి విశ్వనాథ అయ్యర్. తల్లిపేరు తెలియదు. సుబ్రహ్మణ్యమును పేరు పెట్టు కొన్నను శ్యామ కృష్ణయ్య అని పిలచు కొనెడివారు. ఆ శ్యామ కృష్ణయ్య పేరే రానురాను శ్యామూగా మారి విద్వాంసు డైనతరి శ్యామశాస్త్రి అయినది. శ్యామ శాస్త్రి చిన్నతముననే సంస్కృతాంధ్రముల సభ్యునించెను. మేనమామ సంగీతమునకు గురువు. తన 18 వ యేట తలిదండ్రులతో తంజావూరునకు వచ్చెను. శ్యామశాస్త్రిని గురించి ఒక వింత కథగలదు. సంగీతస్వామితని యింటికివచ్చి సంగీత గ్రంథముల నిచ్చి యపూర్వ రాగతాళ క్రమములు సాంగముగ దెలిపి 'కుమారా ! శ్యామూ ! సంగీతమునం దపార పాండిత్య నిష్ణాతుడ వైతివి. నీకు గొప్ప భవిష్యత్తున్నది. ఇకనుంచి తంజావూరాస్థాన గాయకుడగు ఆది అప్పయ్యగారి సంగీతము వినుచుండుము. దాన మేలు కలిగెడినని బలికి చనియె. శ్యామశాస్త్రియు అటులనే గావించు చుండెను. అప్పయ్య యీతని యందత్యంత గౌరవాదరములు కలిగియుండెను. ఈతని గుఱించి ఎన్నియో కథలు గలవు.

శ్యామశాస్త్రి దేవీ భక్తుడు. తత్కారణమున దేవీపరముగా మూడు పందల కృతులు రచించెను. అవి కదళీపాకముగా నుండును. ఇవి

సామాన్యుల కందుబాటులో నుండవు కావున ప్రచారములో లేవు. ఉన్న పెక్కురు శిష్యులకును వాటి నాతడు బోధించ లేదు. స్వర జతులను వర్ణములను కూడ రచించెను.

జ్యోతిషమందు ప్రజ్ఞగలవాడు. త్యాగరాజునకు పరమ మిత్రుడు శ్రీ విద్యాపరుడు. వీరికి పంజు శాస్త్రి, సుబ్బరాయ శాస్త్రి అనుయిద్దరు కుమారులు గలరు. శిష్యులు, సుబ్బరాయ శాస్త్రి, అలచూరు కృష్ణయ్య దాసరి మొదలగువారు.

ఈయన భార్య పతివ్రతా శిరోమణి. భర్తకన్న అయిదు దినములు ముందుగా పరమపదించెను. 1827 వ్యయసంవత్సర శుక్లదశమి తన 64 వ యేట స్వచ్ఛందమరణము నొందెను.

4. ముద్దుస్వామి దీక్షితారు

వేంకటమఖి సంతతిలో రామస్వామి దీక్షితులు అను నాయనకు జన్మించెను. 1775 - 1835 ప్రాంతమువాడు. సర్వవిద్యా పారంగతుడు. 'మణలి' లో చిదంబరయోగి దత్తనముచేసి అచ్చటి నుండి కాశీకి వెళ్ళి అయిదువత్సరము లుండెను. కర్నాటక హిందూస్థానీ సంగీతము లందు ప్రజ్ఞను గణించెను. కాశీ నుంచి తిరిగి వచ్చునపుడు తిరుత్తణిలో సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరస్వామీతని నోటిలో కలకండముక్క వేసినట్లు కథగలదు.

అప్పటి నుండి గురుగుహ ముద్రతో కృతులు వ్రాయు చుండెను. నవగ్రహకృతులు - నవార్ణవ కృతులు - పంచలింగస్తల కృతులు (ప్రథి వ్యాపస్తేజోవాయు రాకాశములను, కంజీవరము, తిరువానైక్కావల్, తిరువన్నామలై - కాళహస్తి - చిదంబరములకు పోల్చి వ్రాసినవి) వ్రాయుటయేగాక అపూర్వరాగములలో తానవర్ణములు, రాగమాలికలు లక్షణగీతములు కూడా వ్రాసెను. మొత్తము వీరు వ్రాసినవి 300 కృతులు. అవి సంస్కృత భూయిష్టములు. నారికేళ పాకముగా నుండును. వీరి కృతులను వీరితమ్ములు చినసామి బాల సామి దీక్షితులు మధురలో గానము చేసి మెప్పుపొందిరి. ముద్దుస్వామి దీక్షితారు

నకు చాలమంది శిష్యులు గలరు. అందరిలో ముఖ్యులు తిరుక్కడయార్ భారతి, తేవూరు సుబ్రహ్మణ్యయ్య, తిరువాలూర్ కమలం, అమ్మాణి మొదలగు వారు.

1835 లో ఒక రాకుమారుని వివాహమునకు ఎట్టయపురము వెళ్ళి అచటనే కొంతకాలమునకు తుల కృష్ణ చతుర్దశినాడు దివంగతుడయ్యెను.

5. ఆరుణా చలకవిరాయర్

నల్లతంబిపిళ్ళై-వల్లియమ్మ పుణ్యదంపతుల కుమారుడు, తంజావూరు జిల్లా 'తిల్లైయాది' గ్రామనివాసి 1711 - 1778 ప్రాంతమువాడు. సంగీతవిద్యాద్రష్ట. ద్రావిడభాషలో పంచలక్షణములను తెలిసినదిట్ట. కలబరామాయణము ఆర్థోపపత్తులతో ప్రసంగించుట యందతి చతురుడు. రామనాటకమును అరవములో కీర్తనలుగ్రహింప ముద్దుకృష్ణమొదలియారు సభలో రామస్వామి దీక్షితులు మొదలగు పండితుల సమక్షమున వినిపించి కనకాభిషేకము పొంది కీర్తిగాంచెను. ఆ నాటకమును విరివిగా ప్రచారము గావించెను.

శిర్గాజీస్థలపురాణం, శిర్గాజీకొవై, హనుమార్ పిళ్ళైతమీజ్, అశోముఖినాటకం మున్నగునవి రచించిరి. వీరికి ఇరువదిమంది శిష్యులుండిరి.

6. గోపాలకృష్ణ భారతి.

1811-1881 ప్రాంతమువారు, తంజావూరుజిల్లా “నారీమనం” గ్రామస్థుడు. తండ్రిరామస్వామిభారతి, తాతకోదండ రామయ్యర్. ఇద్దరును గొప్పవైణికులు: ఈయన యోగ, వేద విద్యల నభ్యసించెను. అజన్మబ్రహ్మచారి. సంగీతవిద్యచే గడించిన ధనము దానధర్మములకై వినియోగించెను.

ఈయన రచనలు ‘జ్ఞానబింధు’ — జ్ఞానకుమ్మి. ఆయర్ పాగై నయనార్, తిరునీలకాంతనయనార్, కరైకాల్ అమ్మయార్ చరిత్రములు అను సంగీత నాటకములను గోపాలకృష్ణ అంకితముతో వ్రాసెను. మరియు “నందనార్” చరిత్రములు నాటకముగ వ్రాసి ప్రదర్శింపించెను. స్తోత్ర లంకరమ్, నందిచిందు ఇత్యాది సంగీత లక్షణములను పునరుద్ధరించెను. 1881 సంవత్సరంలో మహాశివరాత్రినాడు పరమపదించెను.

ఓం

శ్రీరస్తు

సంగీత ప్రథమ బోధిని

1. సంగీతోత్పత్తి

శ్లో॥ ఓంకారంచ పరబ్రహ్మ యావదోంకార సంభవః ।
అకారోకారమాకార ఏతే సంగీత సంభవాః॥

శ్లో॥ అకారో విష్ణురూపంచ ఉకారో బ్రహ్మరూపకం॥
మకారో భర్గరూపంచ సర్వ మోంకారరూపకం॥

తా॥ ఓంకారము పరబ్రహ్మ స్వరూపము. ఆ ఓంకారమునందే యావత్తు జగము పుట్టెను. అందులో అకార, ఉకార, మకారము లనే మూడక్షరములవలన సంగీతము పుట్టెనని భావము ♦ అందు అకారము విష్ణు స్వరూపమనియు, ఉకారము బ్రహ్మ స్వరూపమనియు, మకారము రుద్రస్వరూపమనియు, ఈ త్రిమూర్తుల స్వరూపమే ఓంకారమని యర్థము

2. సంగీత విభాగము

శ్లో॥ మార్గ దేశి విభాగేన సంగీతం ద్వివిధం మతమ్
ద్రుహిణేన యదుద్దిష్టం యదుక్తం భరతేనచ॥

శ్లో॥ తత్తద్దేశీయయా రీత్యా యత్యాల్లోకానురంజనమ్
దేశేదేశేశు సంగీతం తద్దేశీ త్యభిధీయతే॥

తా॥ సంగీతము మార్గమని, దేశి యని రెండువిధములు. అందు 'మార్గము' అనగా ఈశ్వర ప్రణీతమైన భరతముషిచే ప్రకటింపబడిన సంగీతము. 'దేశి'

అనగా, ఆయా దేశ సంబంధమగు రీతిచే, ఆయా దేశపు జనులను రంజించు సంగీతము.

3. సంగీత శబ్దార్థము

శ్లో॥ గీతవాదిత్య నృత్యానాం త్రయం సంగీతముచ్యతే ।

తా॥ గీత, వాద్య నృత్యముల చేరికయే సంగీత మనంబడును.

రాగ స్వరశ్చ తాళశ్చ త్రిభిః సంగీత ముచ్యతే॥

తా॥ రాగము, స్వరము, తాళము లనే మూటి చేరికయు సంగీత మనంబడును.

4. నాదోత్పత్తి

శ్లో॥ ఆత్మావివక్షమాణోయం మనః ప్రేరయ తేమనః ।

నాభిస్థనహ్నిమాహంతి నప్రేరయతిమారుతమ్॥

శ్లో॥ బ్రహ్మగ్రంధిస్థితోనాదః క్రమా దూర్వపథేచరన్

నాభిహృత్కంఠమూర్ధాస్యే ష్వావిర్భవతి సద్భవనిః

నాదేతిసూక్ష్మశ్చ పుష్టోఽపుష్టశ్చ కృత్రిమః

ఇతిపంచాభిధాం దత్తే పంచస్థానస్థితా క్రమాత్ ॥

తా॥ తనచేత విచారింపబడిన యీ యాత్మ మనస్సును ఉద్బోధించును. ఆ మనసు నాభియందున్న అగ్నినికొట్టును. ఆ యగ్ని వాయువును ప్రేరేపించును అత్మ, మనస్సు, అగ్ని, వాయువు, ఈ నాలుగున్ను కారణములై నాదమును బుట్టించును. బ్రహ్మగ్రంధియందున్న ఆ నాదము ఊర్ధ్వముఖముగా సంచరించుచు, క్రమముగా నాభి, హృదయము, కంఠము, మూర్ధము, ఆస్యము వీటియందు పుట్టుచున్నది. † ఈనాదము నాభియందు అతి సూక్ష్మముగను, హృదయమందు సూక్ష్మముగను, కంఠమునందు పూర్ణముగను, శిరమునందు అపూర్ణముగను, ఆస్యమందు కృత్రిమముగను పుట్టుచున్నది.

5. నాదలక్షణము

శ్లో॥ ననాదేన వినాగీతం ననాదేన వినాస్వరః

ననాదేన వినారాగ స్తస్మాన్నాదాత్మకం త్రయమ్॥

శ్లో॥ గీతంనాదాత్మకం వాద్యం నాదం వ్యక్తం ప్రశస్యతే ।

తద్వాయాను గతం నృత్యం నాదాధీన మతస్త్రయమ్ ॥

శ్లో॥ నాదేన వ్యజ్యతే వర్ణః పదంవర్ణా త్వదా ద్వచః ।
వచసో వ్యవహారోయం నాదాధీన మతోజగత్ ॥

శ్లో॥ నాదోపాసనయా దేవా బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాః ।
భవంతుపాసితా నూనం తస్మాదేతే తదాత్మకాః ॥

తా॥ గీతము, స్వరము, రాగము ఈ మూడున్న నాదమును విడచియుండవు గాన ఇవి నాదాత్మకంబు ✦ గీతము నాదాత్మకము, వాద్యము నాదముయొక్క వివరణచే ప్రకాశింపబడుచున్నది. నృత్యము గీతవాద్యముల ననుసరించి యున్నది కాన, నీమూడును నాదాధీనము ✦ నాదమువలన అక్షరమును, అక్షరముచే పదమును, పదముచే వాక్యమును, వాక్యముచే లోకవ్యవహారమును, అగుటవలన వీటితోకూడిన యావజ్జగత్తు నాదాధీనము. అట్టి నాదము నుపాసించుటచే బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ముగ్గురున్న ఉపాసింపబడిన వారగుచున్నారు కాన, ఈ త్రిమూర్తులున్నా నాదాత్మకులు.

6. నాదశబ్దార్థము

శ్లో॥ సకారం ప్రాణనామానం దకార మవలం విదుః
జాతః ప్రాణాగ్నిసంయోగా త్తేన నాదోభిధీయతే॥

తా॥ నాద మను రెండక్షరములలో, స అను యక్షరము ప్రాణ మని ప్రసిద్ధమై యుండును. ద అను యక్షరము అగ్నిరూపమని చెప్పబడినది. ఈ కారణము చేత ప్రాణాగ్నులయొక్క సంయోగమువలన నాద మను శబ్ద మయ్యెను.

7. నాద విభజన

శ్లో॥ ఆహతోనాహతశ్చేతి ద్వేధా నాదో నిగద్యతే
తత్రచానాహతం నాద మేకాగ్రస్యసమానసాః ॥

శ్లో॥ గురూపదిప్త మార్గేణ మహంత్యః పర్యుపాసతే
దశరక్తి విహీనత్వా న్న మనోరంజకోన్మణాం ॥

శ్లో॥ తస్మాదాహతనాదస్య శృత్యాదిద్వారితో ఖలమ్
జ్ఞేయం వితన్వతే లోక రంజనమ్ భవభంజనమ్॥

తా॥ నాదము ఆహతము, అనాహతము అని రెండువిధములు. అందులో అనాహతనాదము నిశ్చలమనస్సు గలవానికే సాధ్యము. ఈ అనాహత నాదమును గురువులచే నుపదేశింపఁబడిన మార్గముచేత ఋషులు పాపించుచున్నారు. అదియును రక్తిలేకపోవుటచే జనులకు మనస్సంతోషము గలుగదు కాన ఆహతనాదమును శృత్యాది ముఖముగా తెలిసికొనినయడల జనులకు అనందమును, పాపనాశనమును సంపూర్ణముగా చేయుచున్నది.

8. నాదవ్యవహారము

శ్లో॥ వ్యవహారే త్వసౌ త్రేధా హృదిమంద్రోభిధీయతే
కంఠే మధ్యో మూర్ధ్ని తారో ద్విగుణశ్చోత్తరోత్తరమ్॥

తా॥ ఈ నాదము హృదయమునందున్నప్పుడు మంద్రమనియు, కంఠమందున్నప్పుడు మధ్య మనియు, మూర్ధ్నమందున్నప్పుడు తార మనియు చెప్పఁబడును. హృదయ కంఠమూర్ధ్నములను మూడుస్థానములందు నేయే ప్రమాణముగా నుండునో అనాదము ఒకదానికంటె నొకటి ఎక్కువగలదై యుండును. కనుక వీనికి మంద్ర మధ్య తారములని పేరు కలిగియున్నది.

9. శ్రుతిలక్షణము

శ్లో॥ ప్రథమశ్రవణాచ్ఛబ్ద శ్రూయతే హ్రస్వమాత్రకః
సాశ్రుతి స్సం పరిజ్ఞేయో స్వరావయవలక్షణా॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్యశ్చస్వరా ష్టజ్జ ఋషభ గాంధార మధ్యమాః
పంచమో ధైవతశ్చాథ నిషాద ఇతి సప్తథే॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్యస్యుః స్వరాస్సర్వే స్వరేభ్యోగ్రామసంభవః
గ్రామేభ్యోజాతయో జాతాః జాతిభ్యోరాగసంభవః॥

తా॥ శ్రుతియనగా శ్రవణమువల్ల ముందుగా నే శబ్దము వినబడుచున్నదో అది షడ్జమము మొదలగు స్వరావయవలక్షణముగల హ్రస్వమాత్రక శబ్దవిశేషము శ్రుతియనఁబడును ‡ అట్టి శ్రుతులవలన షడ్జమము, రిషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము, ధైవతము, నిషాదములను సప్తస్వరములు కలిగెను. ఈ సప్తస్వరములవలన గ్రామములును, గ్రామములవలన జాతులును జాతులవలన రాగములును బుట్టుచున్నవి.

10. శుద్ధవికృత స్వరలక్షణము

శ్లో॥ శుద్ధాశ్చ వికృతాశ్చేతి ప్రథమం ద్వివిధాస్వరా
నియత శ్రుతిసంపన్నాః స్వరాశ్శుద్ధా ఇతి స్మృతాః
శ్రుశ్శ్రుత్కృష్టాపకృష్టాస్తు వికృతాః ప్రతిపాదితాః॥

తా॥ స్వరములు శుద్ధములని, వికృతములని రెండు విధములు. శుద్ధములనగా, నియతములయిన శ్రుతులతో కూడుకొన్న స్వరములు - వికృతములనగా, నియతశ్రుతులకు హెచ్చుగాని తక్కువగాని అయిన సర్వములు.

11. స్వరశబ్దార్థము

శ్లో॥ స్వరోరంజయతి శ్రోత్రు చిత్తం స స్వర ఉచ్యతే॥

తా॥ స్వ, స్వకీయముగ రం, రంజించునదిగాన స్వరమని చెప్పబడును.

12. సప్తస్వరధ్వని దృష్టాంతములు

శ్లో॥ షడ్జం మయూరో వదతి గావస్తృషభ భాషిణః
అజావికంతు గాంధారం క్రౌంచః క్వణతి మధ్యమమ్॥

శ్లో॥ పుష్పసాధారణేకాతే పికః కూజతి పంచమమ్
దైవతం హేషతే వాజీ ని షాదం బృహతేగజః॥

తా॥ షడ్జస్వరమువలె నెమలి కూయును.

ఋషభ స్వరమువలె వృషభంబు ధ్వనించును.

గాంధార స్వరమువలె మేక శబ్దించును.

మధ్యమ స్వరమువలె క్రౌంచపక్షి పలుకును.

పంచమ స్వరమును వసంత ఋతువునందు కోకిల కూయును.

దైవత స్వరమువలె గుఱ్ఱము ధ్వనించును.

నిషాద స్వరమువలె ఏనుగు ఘోషించును.

13. సప్తస్వరముల నామములు

శ్లో॥ షడ్జఋషభగాంధారం మధ్యమం పంచమస్తథా

దైవతం నిషాదశ్చైవ సప్తస్వరవిధీయతే॥

తా॥ ఈ సప్తస్వరములకు షడ్జమము, ఋషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము, దైవతము, నిషాదము అనియోగిక నామములు. వీటికి బ్రతిగా

నుచ్చారణ సౌకర్యార్థ, సంజ్ఞలు స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని, అను ఏడువర్ణములు ఏడుస్వరములుగా నేర్పరచబడినవి. ఈ సప్తస్వరంబులకు, ప్రకృతియని, వికృతియని రెండు నామములు. వానిలో షడ్జ స్వరమును, పంచమ స్వరమును నెప్పటికిఁ బ్రకృతిగానే చెప్పఁబడినది. తక్కిన రి, గ, మ, ధ, ని అను అయిదు స్వరములును, ప్రకృతి వికృతి భేదంబులు గల్గియుండుటచే మైజెప్పిన సప్తస్వరములును పదియాఱు భేదంబులగు చున్నవి. వాని పేళ్ళిక్రింద వ్రాయఁబడి యున్నవి.

స్వరముల ప్రకృతి వికృతి భేదములు

	ప్రకృతి	వికృతి	వికృతి
స	షడ్జమము	లేదు	లేదు
రి	శుద్ధఋషభము	చతుశ్శ్రుతిఋషభము	షట్శ్రుతి ఋషభము
గ	శుద్ధగాంధారము	సాధారణగాంధారము	అంతర గాంధారము
మ	శుద్ధమధ్యమము	ప్రతిమధ్యమము	లేదు
ప	పంచమము	లేదు	లేదు
ద	శుద్ధధైవతము	చతుశ్శ్రుతి ధైవతము	షట్శ్రుతి ధైవతము
ని	శుద్ధనిషాదము	కైశిక నిషాదము	కాకలి నిషాదము

ఈప్రకృతి వికృతిచే కలిగిన పదియాఱు స్వరములను ఆరోహణావరోహణగతిగా మూర్చనయై అనేక మూర్చనలచేత, అనంతా వైరాగః యని అసంఖ్యేయములుగా అనేక రాగములను కల్పించుచున్నవి. ఈ స్వరములు ఒకదానికంటె నొకటి హెచ్చుచు బోయెనేని ఆరోహణమనియు, తగ్గుచు వచ్చెనేని అవరోహణమనియుఁ జెప్పఁబడును. వీటియందు షడ్జమపంచమములను ఆధారముగా శ్రుతిగూర్చుకొని జంత్ర గాత్రములయందు వాడుకొనవలయును.

14. స్థాయి ప్రకరణము

అనుభవమందు చతుశ్శ్రుతి ఋషభమును, శుద్ధగాంధారమును, ఒక స్థానమునందే పుట్టుచున్నవి. ఈ ప్రకారము షట్శ్రుతి ఋషభమునకు, సాధారణ గాంధారమనియు చతుశ్శ్రుతి ధైవతమునకు శుద్ధనిషాదమనియు, షట్శ్రుతి ధైవతమునకు

కైశిక నిషాదమనియు, ఒకధ్వనికే రెండేసి నామములు వాడుకయందున్నవి. కాన ప్రకృతి వికృతిచే గలిగిన స్వరస్థానములు పండ్రెండున్ను, నామములు పది యాఱున్ను కలిగి యున్నవి. వాటి వివర మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నవి.

ఉదాహరణము

గొప్పములు
సాధారణములు

షడ్జమము.	స		1
శుద్ధ ఋషభము.	రి		2
చతుశ్రుతి ఋషభము.	రి	ఈ రెంటికి	3
శుద్ధ గాంధారము.	గ	ధ్వని ఒకటే	
షట్పురితి ఋషభము.	రి	ఈ రెంటికి	4
సాధారణ గాంధారము.	గ	ధ్వని ఒకటే	
అంతర గాంధారము.	గ		5
శుద్ధ మధ్యమము.	మ		6
ప్రతి మధ్యమము.	మ		7
పంచమము.	ప		8
శుద్ధ ధైవతము.	ధ		9
చతుశ్రుతి ధైవతము.	ధ	ఈ రెంటికి	10
శుద్ధ నిషాదము.	ని	ధ్వని ఒకటే.	
షట్పురితి ధైవతము.	ధ	ఈ రెంటికి	11
కైశిక నిషాదము.	ని	ధ్వని ఒకటే.	
కాకలి నిషాదము.	ని		12
షడ్జమము.	స		„

గొప్పములు
సాధారణములు

ఇట్లు యీవైచేప్పిన షడ్జమము మొదలు ఆరోహణగతిగా మరల షడ్జమము నందుట ఒక స్థాయి యనంబడును. అది మంద్రము, మధ్యము, తారము అని త్రివిధము. వీటి యన్నిటిలో మంద్రస్థాయి తక్కువ యయినది. మధ్యమ స్థాయి మంద్రతారములకు మధ్యనుండునది. తారస్థాయి ఈ రెంటికంటె హెచ్చైనది.

15. ఉదాహరణము

మంద్రస్థాయి	మధ్యస్థాయి	తారస్థాయి
స రి గ మ ప ధ ని	స రి గ మ ప ధ ని	స రి గ మ ప ధ ని
.		

ఇందు నక్షత్రసంజ్ఞగల గుఱుతులు, స్వరములకుఁ గ్రింద నుండెనేని మంద్రస్థాయియనియు, స్వరములకు పైనుండెనేని తారస్థాయియనియు, సంజ్ఞ లేకుండెనేని మధ్యస్థాయియనియు. నూహించునది. మరియు ఈ నక్షత్రము గుఱుతులవలన స్వరాలంకార గీతపదవర్ణకృతులు మొదలగు పాటలయొక్క స్వరములు యీ స్థాయియందు ఉంటున్నవని తెలిసికొనవచ్చును.

16. దశవిధగమకములు

శ్లో॥ ఆరోహణమవరోహంచ ధాలుస్ఫురిత కంపితాః

ఆహతః ప్రత్యాహతశ్చ త్రిపుశ్చాందోళమూర్ఛనాః॥

1	ఆరోహణము	సరిగమ పధనిస
2	అవరోహణము	సనిధప మగరిస
3	ధాలు	సప, సమ, సగ, సరి, సస
4	స్ఫురితము	ససరిరి గగమమ
5	కంపితము	పాపపపప, ఒక్కస్థానమునందు నిలిచి
6	ఆహతము	సరి రిగ గమ [తంత్రీ నల్లార్చుట
7	ప్రత్యాహతము	సని నిద ధప
8	త్రిపుచ్చము	ససస, రిరిరి, గగగ, మమమ
9	ఆందోళము	సరిసపాప, రిగరిమామ
10	మూర్ఛన	సరిగమపధని, రిగమపధనిస

17. సప్తతాళములు

శ్లో॥ ధ్రువోమవ్యూరూపకశ్చ ఝంపా త్రిపుట ఏఃచ

ఆటతా శేక తాశేశ్చ సప్తతాళాః ప్రకీర్తితాః॥

సంగీత ప్రథమ బోధిని

తా॥ ధ్రువతాళము, మర్తతాళము, రూపకతాళము, జంపెతాళము, త్రిపుట తాళము, అటతాళము, ఏకతాళము. అని తాళములు ఏడు.

18 సప్తతాళముల అంగలక్షణం

శ్లో॥ లఘుచద్రుతద్విలఘుచ ధ్రువతాళాంగమేవచా॥
 ,, లఘుద్రుతలఘుశ్చైవ మర్తతాళే ఇతిస్మృతః॥
 ,, ద్రుతమేకం లఘుర్యేకో రూపకస్య ప్రకీర్తితః॥
 ,, లఘుచాను ద్రుతంచైవ ద్రుతోఽర్ఘుంపేతి కీర్తితః॥
 ,, లఘుద్రుతద్రుతశ్చైవ త్రిపుటతాళాంగమేవచా॥ 100
 ,, లఘుద్వంద్వం ద్రుతద్వంద్వం అటతాళాంగమేవచా॥ 1100
 ,, ఏకతాళే లఘుస్మృతః॥ 1

తా॥ ధ్రువతాళమునకు, ఒక ద్రుతము మూడు లఘువులును, మర్తతాళమునకు రెండు లఘువులు ఒక ద్రుతమును, రూపకతాళమునకు ఒక ద్రుతము ఒక లఘువును, జంపెతాళమునకు లఘువు అనుద్రుతము ద్రుతమును, త్రిపుట తాళమునకు ఒక లఘువు రెండు ద్రుతములును, అటతాళమునకు రెండు లఘువులు రెండు ద్రుతములును, ఏకతాళమునకు ఒక లఘువును, ఈ తీరున భరతాచార్యులు మొదలగువారివలన నియమించబడినవి.

19. సప్తతాళములకు ఘాతలు

ఘాత అనగా చేతితో కొట్టెడి డెబ్బకు పేరు

శ్లో॥ ధ్రువతాళే చతుర్థాతే మర్తకాయాం త్రయోమతః
 రూపకేతుచ ఝంపాయాం త్రయం త్రిపుట యత్రయం
 అటతాళేతు చత్వారో ఏకతాళేతు ధక్కరః॥

తా॥ ధ్రువతాళమునకు ఘాతలు నాలుగును, మర్తతాళమునకు ఘాతలు మూడును రూపకతాళమునకు ఘాతలు రెండును, ఝంపెతాళమునకు ఘాతలు మూడును, త్రిపుటతాళమునకు ఘాతలు నాలుగును, అటతాళమునకు ఘాతలు మూడును, ఏకతాళమునకు ఘాత ఒకటియు, ఉండునని ఇటుల భరతాచార్యుల వలన జెప్పబడెను. మరియు. పాటలు మొదలగునవి పాడుటయందు తాళమును దురితముగా వేయవలసినపుడు ఆయా తాళములను ఘాతలచేతనే వేయబడును. ఇదియునుగాక, కంచు మొదలగు లోహతాళములతో వాయించునపుడు ఆయా తాళములను ఘాతలవల్లనే వేయబడును.

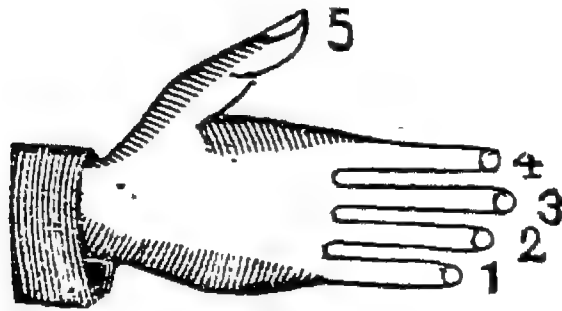
20. తాళములయొక్క షడంగములు

21. తాళమునకుఁగల జాతులు

షడంగముల పేర్లు	అంగ సంఖ్యలు.	అక్షర కాలము
అనుద్రుతము	౮	1
ద్రుతము	౦	2
లఘువు	1	4
గురువు	S	8
ప్లుతము	1 s	12
కాకపాదము	+	16

ఐదుజాతుల పేర్లు	అక్షరములు
చతురశ్రజాతి	4
త్రిశ్రజాతి	3
మిశ్రజాతి	7
ఖండజాతి	5
సంక్లిష్టజాతి	9

ఈ షడంగములలో అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు అనే ఈ మూడంగములు మాత్రము పై నుదహరించిన సప్తతాళములయందు నుపయుక్తములై యున్నవి. తక్కినవి నూటొక్క తాళములయందు ప్రయోగింపబడియున్నవి. మఱియు ఏతాళములకైనను, అనుద్రుతము ఒక అక్షరమును, ద్రుతము రెండక్షరములును, లఘువు నాలుగక్షరములను గలిగియుండును. ఇందులో లఘువుమాత్రము జాతి భేద మగుచున్నది. లఘువును జాతిభేదముగా వేయుటకు చేతివేళ్ళయొక్క పేళ్ళను దెలిసియుండవలయునుగాన, వాటి పేర్లుక్రింద వ్రాయబడుచున్నవి.

1—ఈ అంగెగలది, కనిష్ఠకాయనే చిటికిన వేలు.

2—ఈ అంగెగలది, అనామికమను వ్రేలు.

3—ఈ అంగెగలది, మధ్యమవ్రేలు.

4—ఈ అంగెగలది, తర్జని వ్రేలు.

5—ఈ అంగెగలది, అంగుష్ఠమనే వ్రేలు.

ఈ ఐదువేళ్ళయందు చతురశ్ర, త్రిశ్ర, మిశ్ర, ఖండ, సంక్లిష్టములనే ఐదు జాతుల లఘువులను, వేసిడి క్రమ మెఱువలెనంటే:—

చతురశ్రజాతిలఘువు వేయవలసినపుడు, తొలుత ఘాతయు, తరువాత చిటికిన వ్రేలును, అటువలెనే అనామిక, మధ్యమవ్రేలువఱకు నాలుగడు రములు వేయుట చతురశ్రజాతి లఘు వనంబడును.

తిశ్రజాతిలఘువు వేయునపుడు, ఘాతమొదలుకొని అనామికమను వ్రేలువఱకు మూడడు రములు నడుపుట తిశ్రజాతి లఘువనంబడును.

మిశ్రజాతిలఘువు వేయునపుడు, ఘాతమొదలుకొని అంగుష్ఠమువఱకు బోయి మఱల చిటికినవ్రేలువఱకు ఏడు అడురములు వేయుట మిశ్ర జాతి లఘు వనంబడును.

ఖండజాతిలఘువు వేయునపుడు, ఘాతమొదలు తర్జనీవ్రేలువఱకు ఐదడురములు వేయుట ఖండజాతి లఘు వనంబడును.

సంకీర్ణజాతి లఘువు ఘాతమొదలు అంగుష్ఠమనే వ్రేలువఱకు బోయి, మరల చిటి కెన, అనామిక, మధ్యమ వ్రేలు వఱకు తొమ్మిదడురములు క్రమముగా వేయుట సంకీర్ణజాతి లఘువనంబడును.

ఇందువల్లనే సప్తతాళములు ఐదుజాతులచే ముప్పదిఐదు తాళములగు చున్నవి. వాటి వివర మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

ముప్పదియైదు తాళముల విమర్శ పథకము

సంఖ్య	సప్త తాళముల పేర్లు	తాళ అంగ సంఖ్యలు	తిశ్రజాతి		చతురశ్ర జాతి		ఖండజాతి		మిశ్రజాతి		సంకీర్ణజాతి	
			తాళములు	సంఖ్య	తాళములు	సంఖ్య	తాళములు	సంఖ్య	తాళములు	సంఖ్య	తాళములు	సంఖ్య
1	ధృవ	1011	మణి	11	శ్రీకర	14	ప్రమాణ	17	పూర్ణ	23	భువన	29
2	మత్య	101	సార	8	సమ	10	ఉదయ	12	ఉదీర్ణ	16	తావ	20
3	రూపక	01	చక్ర	5	వత్తి	6	రాజ	7	కుల	9	బిందు	11
4	ఝంపె	100	కదంబ	6	మధుర	7	చణ	8	సుర	10	కద	12
5	త్రిపుట	100	శంఖ	7	ఆది	8	దుష్కర	9	లీల	11	భోగ	13
6	ఆట	1100	గుప్త	10	లేఖ	12	విదళ	14	లోక	18	ధీర	22
7	ఏక	1	సుధ	3	మాన	4	రత	5	తాగ	7	వసు	9

22. గ్రహప్రాణ లక్షణము

శ్లో॥ అతీతా నాగతశ్చైవ సమశ్చ విషమోపిచ

గ్రహశ్చతుర్విధా ప్రోక్తా తత్త్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ అతీతము, అనాగతము, సమము, విషమము అని గ్రహములు నాలుగు విధములు.

గ్రహముల వివరణము

శ్లో॥ గీతాతీతేత్వతీతస్యా త్తాళాతీతే త్వ నాగతః
గీతాయా తాళసంయుక్తో సమగ్రహ మితీరితమ్॥

ఆద్యంతర యోరనియమో విషమశ్చ ప్రకీర్తితః
మాత్రాధిక్యంచ తస్యేవ క్వచిత్కేచిత్ప్రచక్షతే॥

తా॥ గీతము నడిచినపిమ్మట తాళము నడచుట అతీతమనబడును. తాళము నడిచినపిదప గీతము నడుచుట అనాగత మనబడును. తాళగీతములు సమముగా నడుచుట సమమనబడును. ఈమూడు విధములుగాక నడచునది విషమ గ్రహ మనబడును. మఱియు, గీతాదులకన్నను తాళమాత్రలు రెండుగాని, మూడుగాని, నాలుగుగాని, అతీతమైతే అది అతీతగ్రహమనియు, ఇన్నిమాత్రలే అనాగతమైతే అది అనాగత గ్రహమనియు, సదరు ప్రకారము 5, 6, 7, 8 మాత్రలు గీతముకంటె అతీతమైనను అనాగతమైనను అది విషమ గ్రహమనబడును. ఇటుల రంగరాజ లొల్ల భట్టులు మొదలైన భారతభాష్య వ్యాఖ్యాతలు నిర్ణయించినారు.

23. లయప్రాణ లక్షణము

శ్లో॥ తాళాంతరాళవర్తీయః కాలోసౌ లయనామకః
ద్రుతమధ్యవిశంబాశ్చ భవేయస్త్రివిధా లయాః
ద్రుతోమద్యో విశంబశ్చ ద్రుతశ్శ్రేఘ్నతమోమతః
ద్విగుణాద్విగుణో జ్ఞేయో తస్మాన్మధ్య విశంబితౌ॥

తా॥ తాళమునడుమ నడిచెడికాలము లయ యనబడును. అది ద్రుతము, మధ్యము విశంబము; అని త్రివిధములు. అందు మిక్కిలి శీఘ్రమయిన ద్రుతము. దానిని ఇనుమడింప మధ్యము. దానిని ఇనుమడింప విశంబిత మగును. ద్రుతలయ అనగా పాడుటకు నెంతత్వరగా తాళమువేసికొని పాడనగునో అట్లు తాళమువేసికొని పాడుట. మధ్యలయ అనగా, ధృతలయకు రెట్టింపువిశంబము చేయుట. విశంబము అనగా, ఆమధ్యలయకంటె రెట్టింపు విశంబముచేయుట. మఱియు, (గీతతాళాదీనా మేకత్రవిరామాలయః) అనియు, “శ్రుతిర్మాతా వితాలయః” అనియు, జెప్పియుండుటచేత లయ, ముఖ్యప్రాణమని నెఱుంగునది.

24. రాగస్థానముల విమర్శ

ఈ గ్రంథమందుండు స్వరాలంకార గీతములకుగల రాగములయొక్క మేళములనుసహా వాటిపైనే ఉదహరింపబడియున్నవి. ఆయా రాగస్థానములను దెలియుటకై ఈ క్రింద వ్రాయబడియున్న గుఱుతులనుబట్టి తెలిసికొనవలయును.

- శు — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, శుద్ధమనియు
 చ — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, చతుశ్రుతియనియు
 ష — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, షట్శ్రుతియనియు
 సా — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, సాధారణ గాంధారమనియు
 అం — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, అంతర గాంధారమనియు
 ప్ర — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, ప్రతిమధ్యమనియు
 కై — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కైశిక నిషాదమనియు
 కా — అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కాకలి నిషాదమనియు నూహించవలెను.

ఉదాహరణము

మాయామాళవగౌళ రాగము

నెం. 1	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
	,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	ఇది అవరోహణము

నెం. 2 మాయామాళవగౌళ — స, శురి, అంగ, శుమ, ప, శుధ, కాని.

ఇట్లు పై నుదహరించిన ప్రకారము రాగములయొక్క ఆయాస్థానములను దెలియుటకై 1టా నెంబరు పద్ధతిగాను, 2డో నెంబరు పద్ధతిగాను, స్వరములకు క్రిందనుగాని, ప్రక్కనుగాని, ఏయే అక్షరములు గుఱుతులుగా వ్రాసియుండునో ఆ స్వరములను ఆయా స్థానములని యెఱుంగవలెను.

మఱియు పై నుదహరించిన 1, 2, నెంబర్లుగల మాయామాళవగౌళ రాగము యొక్క స్వరస్థానము లెవ్వియనగా, షడ్జమము, శుద్ధరిషభము, అంతరగాంధారము, పంచమము. శుద్ధదైవతము కాకలి నిషాదము అనునవి ఇట్లే ఆయా రాగములయొక్క స్వరస్థానములు నివి ఇవి యని గ్రహించవలయును.

25. శ్రుతిజేయు పద్ధతి

జంత్రగాత్రాదులయందు సంగీతము నభ్యసించువారలు ముఖ్యముగా శ్రుతిని జేసి కొనేవిధమును దెలిసియుండవలెను. సంగీతమునకు మూలాధారమయినది.

శ్రుతి. అట్టి శ్రుతిని దెలిసియుండుట, సంగీత మవలంబించే ప్రతి మనుజునకును, నావశ్యకము. తంబునందుగాని ఫిడెల్ యందుగాని శ్రుతిని జేయునప్పుడు తొలుత పద్ధతంత్రాని హేచ్చించి, పీటవద్దనుండి బిరడాలకు సమీపమున నుండే మెట్టువద్దకు ఒకదారమును పై జెప్పిన మెట్టువద్దనుండి కొలిచి, ఆ దారమును మూడుభాగములుచేసి, అందులో ఒకభాగమగు దారమును పై జెప్పిన మెట్టువద్ద నుండి కొలిచి, ఆ కొలతల చివర దేనితోనైనను గుఱుతుజేసి ఆ గుఱుతుమీద మన వ్రేలుఉంచి మీటి నట్టయిన, అది పంచమ స్వరము పలుకును. ఆ నాచములో రెండవతంత్రాని జేర్చినయెడల శ్రుతియౌను. ఆ శ్రుతుని సా, పా, యని యూహించి పాడుకొనవలెను.

ఇట్టి అపూర్వమైన ఈ సులభమార్గము విద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తము.

26. ఫిడెల్ వాద్యప్రకరణము

1. ఫిడెలు, వీణ మొదలగు జంత్రవాద్యముల నభ్యసించువారును, గాత్రముల యందు నభ్యసించువారును, ఈ గ్రంథమందుండు స్వరావళి మొదటినుండి గీతముల వఱకు సాధకముచేయు విధ మెటువలెననగా, ఫిడెలునందు ప్రథమకాలముగా స్వరములు వాయించవలసినపుడు, విళంబముగా నొక్కొక కమానుగీతకు ఒక్కొకస్వరము పలికేలాగునను, ఆ యొక్క కమానులోని రెండవకాలమున రెండేసి స్వరములు పలికే లాగునను మూడవకాలమున కమాను ఒకటికి నాలుగేసి స్వరముల చొప్పునను, నాల్గవకాలమున కమాను ఒకటికే ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను, ఇవిధంబున స్వరావళి, జంట, అలంకారములు, గీతములు మొదలగు నవి ఫిడెలునందు సాధకము చేయవలయును.

2. గాత్రములయందు స్వరావళి మొదలగు సాధకము చేయవలసినపుడు, చేతితోవేసెడు తాళాక్షరమునకు, ప్రథమకాలమున వ్రేలికి ఒక స్వరము చొప్పునను, రెండవకాలమున వ్రేలికి రెండేసి స్వరముల చొప్పునను, మూడవకాలమున వ్రేలికి నాలుగేసి స్వరముల చొప్పునను, నాల్గవకాలమున వ్రేలికి ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను తాళమునకు సరిపఱచుకొని గాత్రములయందు సాధకము చేయవలయును. మఱియును, ఫిడెలు వాయించువారికి కమానుయొక్క నడకచేతనే తాళగతిని దెలియుటకు హేతువగుచున్నది. వీణ మొదలగు నఖవాద్యములవారికి మీటుయొక్క నడకయే తాళగతిని దెలుపును. గాత్రపాటకులకు చేతియొక్క నడక వలననే తాళగతి దెలియుచున్నది.

ఈ పై జెప్పిన పద్ధతులప్రకారము స్వరావళి మొదలగునవి అనులోమ, విలోమ క్రమమున సాధకము జేసినయెడల తాళముయొక్క కాలప్రమాణము దృఢపడుటకు హేతువగుచున్నది.

27. అనులోమ విలోమక్రమము

అనులోమమనగా— ఫిడెలునందు ప్రథమ కాలముగా కమాను వేయుచు అ కమానులోనే క్రమముగా 1-2-3-4 కాలములవఱకు స్వరములను పలికించునది, అనులోమ మనంబడును.

విలోమ మనగా— స్వరములను ప్రథమకాలముగా నడుపుచు, కమానుచేత 1-2 3-4 కాలములుగా వాయించునది విలోమ మనంబడును.

మఱియు, గాత్రమునందు నభ్యసించువారలు చేతిలో ప్రథమకాలముగా తాళమువేయుచు నోటితో 1-2-3-4 కాలములు స్వరముపాడుట అనులోమ మనంబడును. స్వరములను ప్రథమకాలముగా పాడుచు, చేతితోవేసెడి తాళాక్షరములను 1-2-3-4 కాలములు నడిపించునది విలోమమనంబడును. ఇట్లు స్వరములన్నిటి యందును, అనులోమ విలోమక్రమమున సాధకము చేయవలయును.

28. వీణెవాద్యప్రకరణము

వీణెకు సప్తతంత్రులుగలవు. అందు 1 అనుమందరము, 2 మందరము, 3 మందర పంచమము, 4 షడ్జమము, యీ నాల్గున్నా పైనవేయు తంత్రులు. ప్రక్కన శృతికి, తాళమున కుపయుక్తముగ మూడుతంత్రు లమర్చియుండును. 1 షడ్జమము 2 పంచమము, 3 తారము కలవు. వాయించునప్పుడు కుడిచేతితో మీటుచూ దాని కమర్చియున్న 24 మెట్లనగా రెండు స్థాయలు, దానిలో స్వరములను యెడమచేతి యొక్క వ్రేళ్ళతో మెట్టుమీద అదిమిపెట్టి ఆయా స్వరములను, పలికించవలయును. షడ్జమము నాల్గవతీగెయై యున్నది. ఆ తీగెయే మధ్యమ స్థాయికి ప్రారంభషడ్జమము. అందువల్ల మీటినయెడల అషడ్జమమే పల్కును. (స శుద్ధరిషభము, మేరువుగాక మొదటిమెట్టు శుద్ధరిషభము పల్కును. నాల్గవ మెట్టు అంతరగాంధారము. అయిదవమెట్టు శుద్ధమధ్యమము. యెడమమెట్టు పంచమము, యెనిమిదవమెట్టు శుద్ధదైవతము, పదకొండవమెట్టు కాకలినిషాదము, పండ్రెండవమెట్టు తారషడ్జమము నుపయోగించిన యెడల మనకు సంగీతమునకు ప్రారంభించు మాయామాళవగౌళ రాగ స్థానములగును. విశేషములన్ని గురుముఖత తెలుసుకొనవలయును.

29. గోటువాయిద్య ప్రకరణము

ఈ వాయిద్యము వీణె ననుసరించియే యన్నివిషయము లుండును, కాని వీణెకు వేయునట్టి మెట్లుండవు. వీణెమాదిరిగానే మీటుచు యెడమచేతిన యొక చిన్నకొయ్యముక్కను పట్టుకొని దానితోటి వై తంత్రులసూ దా యా స్వరముల ధ్వనులనుబట్టి వాయించవలయును.

30. పూటు వాయిద్య ప్రకరణము

ఇది వేణు (అనగా వెదురు) చేత తయారు చేయబడి సప్తరంధ్రములు వేసి దానియొక్క మొదటిలో యొక పెద్ద రంధ్రమునువేసి దానిలోనే గాలివదలుచు యీ యేడు రంధ్రములనే సగముమూత, పాతికమూత వ్రేళ్ళతో మూయుటవల్ల పడు నారు స్థానములు గల్గుచున్నవి. అనుభవవేద్యము.

శ్రీ రస్తు

రాగప్రకరణము

రాగశబ్దార్థము

శ్లో॥ యోయంధ్వని విశేషస్తు స్వరవర్ణ విభూషితః ।

రంజకోజన చిత్తానాం సరాగః కథితోబుధైః ॥

తా॥ రాగ మనగా, స్వరవర్ణములచే అలంకరింపబడి, జనుల చిత్తమును ఆనందింపజేయునట్టి ధ్వని విశేషము రాగ మనంబడును.

శ్లో॥ స్థాయారోహ వరోహేచ సంచారీత్యథ లక్షణమ్ ।

స్థిత్యాస్థిత్యా ప్రయోగ స్వాదేకైకస్య స్వరస్వయః ॥

శ్లో॥ స్థాయీ వర్ణస్పృశ్యజ్ఞేయః పరావస్వర్థనామకౌ ।

ఏతత్సమ్మిశ్రణాద్వర్ణ సంచారీ పరికీర్తితః ॥

తా॥ రాగము-స్థాయి, ఆరోహి, అనరోహి, సంచారి యని నాలుగువిధములు. అందు ఒక్కొక్క స్వరమును విశంబముగా నిలిపి నిలిపిపాడుట స్థాయి యనఁబడును. స్వరములు సరిగమపధనిస యని క్రమముగా హెచ్చుట ఆరోహి యనఁబడును. సనిధషమగరిస యని క్రమముగా తగ్గుట అనరోహి యనఁబడును. ఈ మూటియొక్క చేరిక సంచారి యనఁబడును.

శ్లో॥ షాడవౌడవ సంపూర్ణ భేదాద్రాగస్త్రిధామతః ।

ఔడవః పంచభిఃప్రోక్త స్వరైషడ్విస్తుషాడవః ।

సంపూర్ణ స్పృశ్యజ్ఞేయ ఏవంరాగ స్త్రిధామతః ॥

తా॥ రాగములు - పాడవము, ఔడవము, సంపూర్ణము అని మూడు విధములు. అందు ఔడవము ఐదు స్వరములును, పాడవము ఆఱు స్వరములును; సంపూర్ణము సప్త స్వరములును, కలిగియుండును.

ఉదాహరణము

ఆరోహణము

అవరోహణము

సంపూర్ణము ... స రి గ మ ప ధ ని స - స ని ధ ప మ గ రి స॥

పాడవము ... స రి గ మ ప ధ స - స ధ ప మ గ రి స ॥

ఔడవము ... స రి గ మ ప స - స ప మ గ రి స ॥

ఈ సంపూర్ణ పాడవ ఔడవములలో సంపూర్ణము ఒక్క భేదమును, పాడవము ఆఱు భేదములును, ఔడవము పదిహేను భేదములును గలిగి ఇరువదిరెండు భేదంబు లయ్యెను.

న్యాసాంశ గ్రహస్వర లక్షణము

శ్లో॥ గీతాదౌ స్థాపితోయస్తు సగ్రహస్వర ఉచ్యతే ।

న్యాసస్వరస్తు విజ్ఞేయో యస్తగీత సమాపకః ।

బహుళోయః ప్రయోగేషు సోయమంశ స్వరోమతః ॥

తా॥ రాగము నారంభించు నపుడేమి, మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించు నపుడేమి, ఆ స్వరములోనే నిలువబడినది, గ్రహస్వర లేక ఎట్లు యనంబడును. ఒక్కొక్క రాగమును ఆలాపించునపుడు సంగతి విన్యాసముయొక్క చివరస్వరము మీద నిలుపుట న్యాస స్వర మనఁబడును. ఆయా రాగములలో సంగతివేసి పాడు నప్పుడు ప్రయోగములందు విస్తారమై మాటిమాటికి ఉపయోగింపబడి రక్తియిచ్చు నట్టి స్వరము అంశ స్వర మనంబడును. ఇట్లు ఆయా రాగములయొక్క రూప మేర్పడుటకు న్యాసాంశ గ్రహస్వరములు ఈ యీ రాగములకు నివి యివి యని ప్రాచీనులు కొన్ని రాగములకు నిర్ణయించి యున్నారు.

వందనశ్లోకము

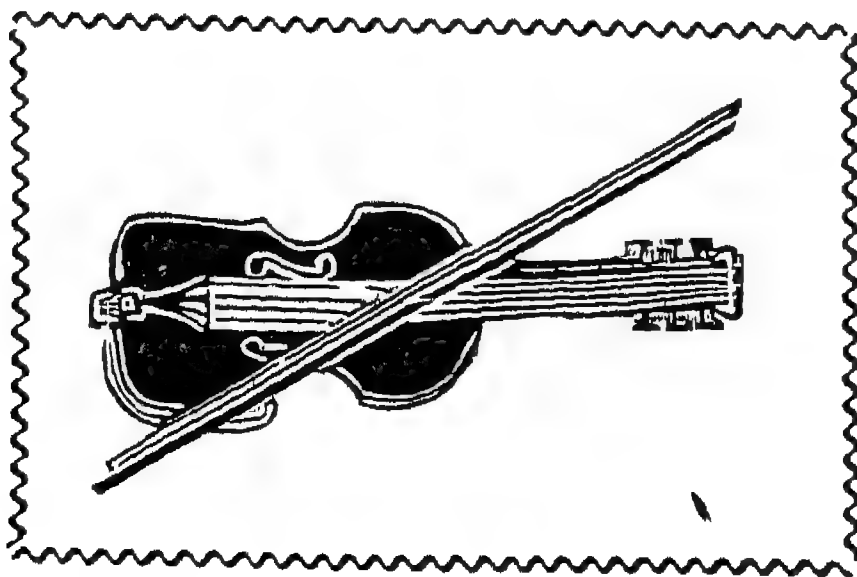
శ్లో॥ చైతన్యం సర్వభూతానాం నిర్వృతిర్జగదాత్మనామ్ ।

నాదబ్రహ్మ తదానంద మద్వితీయ ముపాస్మహే ॥

సంగీతము నాధప్రధానంబై జంత్ర గాంత్రములయందు స్వర విన్యాసముచే నవ్యక్త మధురమై, శిశుపశు పణ్యాదులకును బారవశ్య దాయకంబై ఐహిక ముష్మిక సుఖదాయకంబునై యొప్పుచుండు శాస్త్రము. అట్టి సంగీత శాస్త్రమును యభ్యసించువారలు తొలుత శ్రుతి గూర్చుకొని పిమ్మట సరిగమపదనిస సనిధసమగరిస అను నీ స్వరములను ఆరోహణ అవరోహణ గతిగా, ఆదితాళము వేసికొని, కాలము దెలిసి హెచ్చు తక్కువలు గానీయక తాళమునకు సరిపరచుకొని, ముందర విశంబముగా ప్రథమ కాలము, పిమ్మట ద్వితీయ కాలమును అనంతరము తృతీయ కాలమును, తదనంతరము చతుర్థ కాలమును క్రమముగా ఆ రాగముయొక్క స్వరస్థానములను గుఱు తెఱిగి సాధకము చేయవలెను.

మఱియును, ఆదితాళము ఒక్క లఘువును, రెండు ద్రుతములును గలది. దీనికి అంగసంజ్ఞ 100 ఇందు నిలుపుగీటు గల గుఱుతు లఘు వనియు, రెండుసున్నాలు రెండు ద్రుతము లనియు నెఱుంగవలెను. ఈ ఆదితాళముయొక్క లఘుద్రుతము లను వేసెడి క్రమ మెటువలె నంటే, తొలుత లఘువును, పిమ్మట రెండు ద్రుతము లను వేయవలెను. లఘువు అనగా, ఘాత మొదలు వ్రేలువఱకు నాలుగక్షరములు వేయునది.

ద్రుత మనగా, దెబ్బ ఉసివేయుట. అందు ఉసి యనగా, దెబ్బవేసిన ఛేతికి కుడివైపుకు వినరుట ఇల్లే రెండవ ద్రుతమున్ను వేయవలెను. దీని వివర పీక్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

1. రాగ స్వ రావళి వరుసలు

- అ. సరిగమపధనిస
- ఆ. సనిధపమగరిస

15 వ. మేళకర్త రాగము

స-శురి-ఆంగ-శుమ-ప శుధ-కాని

మాయామాళవగౌళ రాగము - ఆదితాళము 8 అక్షరములు

I ఇది లఘువు				O ఇది ద్రుతము		U ఇది ద్రుతము	
పూత	చిటికనవ్రేలు	అనామికవ్రేలు	మధ్యవ్రేలు	దెబ్బ	ఉసి	దెబ్బ	ఉసి
12	రి		ప్రథమ	కాలము	ధ	ని	12
12	ని		ప	ప	క	రి	12
12	క		రెండవ	కాలము	ధ	మ	రి
	మ		ని	స	ప		
			మూడవ	కాలము	ప	ని	మ
స రి గ మ	ప	స	మ	స రి గ మ	ప	ని	మ
	ని	ప	ని	కాలము	ప	ని	మ
సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస

ఇట్లు ఈ క్రింద వ్రాసియుండు స్వరముల అన్నిటియందును, పెట్టెప్పిన 1, 2, 3, 4 కాలముల పదతిని సాధకము చేయు వలయును.

	<div>I</div> <div>4 అ.</div> <div>దె-వ్రే1-2-3</div>	<div>O</div> <div>2 అ.</div> <div>దె-ఉ</div>	<div>O</div> <div>2 అ.</div> <div>దె-ఉ</div>	<div>I</div> <div>4 అ.</div> <div>దె-వ్రే1-2-3</div>	<div>O</div> <div>2 అ.</div> <div>దె-ఉ</div>	<div>O</div> <div>2 అ.</div> <div>దె-ఉ</div>
2	స రి గ మ సం ని ధ ప	స రి సం ని	గ మ ధ ప	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప ధ మ గ	ని స రి స
3	స రి గ మ సం ని ధ ప	స రి సం ని	స రి సం ని	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప ధ మ గ	ని స రి స
4	స రి గ మ సం ని ధ ప	పా పా	స రి సం ని	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప ధ మ గ	ని స రి స
5	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప మ మ ప	గ రి ధ ని	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప ధ మ గ	ని స రి స
6	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప మ మ ప	ధ ప గ మ	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప ధ మ గ	ని స రి స
7	స రి గ మ సం ని ధ ప	స మ స ప	గ రి ధ ని	స రి గ మ సం ని ధ ప	ప ధ మ గ	ని స రి స
8	స రి గ మ గ మ ప ధ	పా ని ధ	గ మ ప మ	పా , , గ మ ప గ	పా మ గ	, , రి స
9	పా ని ధ గ మ ప ధ	ని ని ధ	ధ ప ప మ	ధ ప మ గ మ ప గ	పా మ గ	పా రి స
10	స రి గ మ ని పా పా పా సం ని ధ ప	ప ధ ధ ప మ గ మ గ	ని స ధ ని మ ప రి స	రి పా ధా ధా పా పా సం ని ధ ప	ని ధ ప మ గ రి మ గ	ని స ప ధ గ మ రి స

2. హెచ్చు స్థాయి వరుసలు

ధీర శంకరాభరణ రాగము - ఆదితాళము 8 అ.

29 వ మేళకర్త రాగము

ఆరో. సరిగమపధనిస్స

స-చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

ఆవ. సనిధపమగరిస

	4 అ. దె-వె1-2-3	2 అ. దె-ఉ	2 అ. దె-ఉ	4 అ. దె-వె1-2-3	2 అ. దె-ఉ	2 అ. దె-ఉ
1	స రి గ ప రి ని స రి గ ని స రి	ప ధ స ని	ని ప గ ప	శ్చ స ని గ ప	శ్చ ప గ	రి స
2	స రి గ ప గ ని స రి గ ని స రి	ప ధ స ప గ స ని ప గ	ని ప రి రి స గ ప ప స	శ్చ స రి గ ప స ని గ ప	శ్చ గ ప ప గ	రి స ప ప
3	స రి గ ప గ ని స రి గ ని స రి	ప ధ స గ ప స ని ప గ	ని ప రి రి స గ ప ప స	శ్చ స రి గ ప స ని గ ప	శ్చ గ ప ప గ	రి స ప ప
4	స రి గ ప గ ని స రి గ ని స రి	ప ధ స గ ప స ని ప గ	ని ప రి రి స గ ప ప స	శ్చ స రి గ ప స ని గ ప	శ్చ గ ప ప గ	రి స ప ప
5	స రి గ ప గ ని స రి గ ని స రి	ప ధ స గ ప స ని ప గ	ని ప రి రి స గ ప ప స	శ్చ స రి గ ప స ని గ ప	శ్చ గ ప ప గ	రి స ప ప

3. తగు స్థాయి వరుసలు

మాయామాళవగౌళ రాగము - ఆదితాళము 8 అ.

15 వ. మేళకర్త రాగము

ఆరో. సరిగమపధనిస

స-శురి-అంగ-శుమ-పశుధ-కౌని

అవ. సనిధపమగరిస

	4 అ దే-వే1-2-3	2 అ దె-ఉ	2 అ దె-ఉ	4 అ దే-వే1-2-3	2 అ దె-ఉ	2 అ దె-ఉ
1	స ని ధ ప గ రి స ని	మ గ స రి	రి స గ మ	శ్చ , , స రి గ మ	శ్చ ప ద	, , ని స
2	స ని ధ ప గ రి స ని గ రి స ని	మ గ స స స రి	రి స ని స గ మ	శ్చ , , స ని స రి స రి గ మ	శ్చ గ మ ప ద	, , ప మ ని స
3	స ని ధ ప గ రి స ని గ రి స ని గ రి స ని	మ గ ధ ని స స స రి	రి స స ని ని స గ మ	శ్చ , , స ని స రి స ని స రి స రి గ మ	శ్చ గ మ గ మ ప ద	, , ప మ ప మ ని స
4	స ని ధ ప గ రి స ని గ రి స ని గ రి స ని గ రి స ని	మ గ ధ ప ధ ని స స స రి	రి స ధ ని స ని ని స గ మ	శ్చ , , స ని స రి స ని స రి స ని స రి స రి గ మ	శ్చ గ మ గ మ గ మ ప ధ	, , ప మ ప మ ప మ ని స
5	స ని ధ ప స ని ధ ని రి గ మ గ మ ప ప ద	మ గ ని స రి గ ప మ	రి స రి స గ మ గ రి	శ్చ , , స ని స స రి ప మ గ మ స రి గ మ	శ్చ గ రి మ ప ప ద	, , స రి ధ ప ని స
6	స ని ధ ప స ని ధ్వా రి గ మ గ మా ప ద	మ గ ని స రి ప మ	రి స రి స గ మ గ రి	శ్చ , , స ని స రి ప మ గ స రి గ మ	శ్చ గ రి మ ప ప ద	, , శ్చ ధ ప ని స

4. జంట వరుసలు

మాయామాళవగౌళ రాగము - ఆదితాళము 8 అ.

15 వ మేళకర్త రాగము

ఆరో. సరిగమపధనిస

స-శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కొని.

అవ. సనిధపమగరిస

	4 అ. దె-వే1-2-3	2 అ. దె-ఉ	2 అ. దె-ఉ	4 అ. దె-వే1-2-3	2 అ. దె-ఉ	2 అ. దె-ఉ
1	స స రి రి	గ గ	మ మ	ప ప ద ధ	ని ని	స స
	స స ని ని	ద ధ	ప ప	మ మ గ గ	రి రి	స స
2	స స రి రి	గ గ	మ మ	రి రి గ గ	మ మ	ప ప
	గ గ మ మ	ప ప	ద ధ	మ మ ప ప	ద ధ	ని ని
	ప ప ద ధ	ని ని	స స	స స ని ని	ద ధ	ప ప
	ని ని ద ధ	ప ప	మ మ	ద ధ ప ప	మ మ	గ గ
	ప ప మ మ	గ గ	రి రి	మ మ గ గ	రి రి	స స
3	స స రి రి	గ గ	రి రి	స స రి రి	గ గ	మ మ
	రి రి గ గ	మ మ	గ గ	రి రి గ గ	మ మ	ప ప
	గ గ మ మ	ప ప	మ మ	గ గ మ మ	ప ప	ద ధ
	మ మ ప ప	ద ధ	ప ప	మ మ ప ప	ద ధ	ని ని
	ప ప ద ధ	ని ని	ద ధ	ప ప ద ధ	ని ని	స స
	స స ని ని	ద ధ	ని ని	స స ని ని	ద ధ	ప ప
	ని ని ద ధ	ప ప	ద ధ	ని ని ద ధ	ప ప	మ మ
	ద ధ ప ప	మ మ	ప ప	ద ధ ప ప	మ మ	గ గ
	ప ప మ మ	గ గ	మ మ	ప ప మ మ	గ గ	రి రి
	మ మ గ గ	రి రి	గ గ	మ మ గ గ	రి రి	స స
4	స రి రి గ	స రి	రి గ	స స రి రి	గ గ	మ మ
	రి గ గ మ	రి గ	గ మ	రి రి గ గ	మ మ	ప ప
	గ మ మ ప	గ మ	మ ప	గ గ మ మ	ప ప	ద ధ
	మ ప ప ధ	మ ప	ప ధ	మ మ ప ప	ద ధ	ని ని
	ప ద ధ ని	ప ద	ధ ని	ప ప ద ధ	ని ని	స స
	స ని ని ధ	స ని	ని ధ	స స ని ని	ద ధ	ప ప
	ని ద ధ ప	ని ద	ధ ప	ని ని ద ధ	ప ప	మ మ
	ధ ప ప మ	ధ ప	ప మ	ద ధ ప ప	మ మ	గ గ
	ప మ మ గ	ప మ	మ గ	ప ప మ మ	గ గ	రి రి
	మ గ గ రి	మ గ	గ రి	మ మ గ రి	రి రి	స స

5. దాటు వరుసలు

మాయామాత్రవగౌళ రాగము - ఆదితాళము 8 అ.

15 వ మేళకర్త రాగము

ఆరో. సరిగమపధనిస

స-శుక్రి-ఆంగ-శుమ-ప-శుధ-కౌని

అవ. సనిధపమగరిస

	4 అ చె-వే1-2-3	2 అ చె-ఉ	2 అ చె-ఉ	4 అ చె-వే1-2-3	2 అ చె-ఉ	2 అ చె-ఉ
1	స రి సగ రి గ రిమ గ మ గ ప మ ప మ ధ ప ద ప ని స ని స ధ ని ధ ని ప ద ప ధ మ ప మ ప గ మ గ మ రి	రి గ గ మ మ ప ప ధ ద ని ని ధ ధ ప ప మ మ గ గ రి	మ గ ప మ ద ప ని ధ స ని ప ధ మ ప గ మ రి గ స రి	స గ రి గ రి మ గ మ గ ప మ ప మ ద ప ధ ప ని ద ని స ద ని ధ ని ప ధ ప ద మ ప మ ప గ మ గ మ రి గ రి	స రి రి గ గ మ మ ప ప ధ స ని ని ధ ధ ప ప మ మ గ ప మ మ గ	గ మ మ ప ప ధ ద ని ని స ధ ప ప మ మ గ గ రి రి స
2	స గ స రి రి మ రి గ గ ప గ మ మ ద మ ప ప ని ప ధ స ద స ని ని ప ని ధ ద మ ధ ప ప గ ప మ మ రి మ గ	గ రి మ గ ప మ ద ప ని ధ ని ధ ద ని ప ధ మ ప గ మ గ మ రి గ	మ గ ప మ ద ప ని ధ స ని ప ధ మ ప గ మ రి గ స రి	స మ గ రి ప గ మ గ ద మ ప మ ని ప ధ ప స ద ని స ప ని ధ ని మ ద ప ద గ ప మ ప రి మ గ మ స గ రి	స రి రి గ గ మ మ ప ప ధ ప ధ స ని ని ధ ధ ప ప మ మ గ ప మ మ గ	గ మ మ ప ప ధ ధ ని ని స ధ ప ప మ మ గ గ రి రి స

35. అ ల ా కౌ ర ము లు

1. మాయామాళవగౌళ రాగము 15 మే.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి ధృవతాళము - 14 అక్షరములు

(శ్రీకరతాళము)

1.

I 4 అ	O 2 అ	I 4 అ	I 4 అ
దె - వ్రే 1-2- 3	దె-ఉసి	దె-వ్రే 1-2 - 3	దె-వ్రే 1- 2-3
స - రి -గ-మ	గ- రి	స- రి -గ -రి	స- రి - గ-మ
రి - గ -మ-ప	మ గ	రి- గ -మ -గ	రి- గ - మ-ప
గ మ ప ధ	ప మ	గ మ ప మ	గ మ ప ధ
మ ప ధ ని	ధ ప	మ ప ధ ప	మ ప ధ ని
ప ధ ని స	ని ధ	ప ధ ని ధ	ప ధ ని స
స ని ధ ప	ధ ని	స ని ధ ని	స ని ధ ప
ని ధ ప మ	ప ధ	ని ధ ప ధ	ని ధ ప మ
ధ ప మ గ	మ ప	ధ ప మ ప	ధ ప మ గ
ప మ గ రి	గ మ	ప మ గ మ	ప మ గ రి
మ గ రి స	రి గ	మ గ రి గ	మ గ రి స

త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము - 11 అక్షరములు
(మణితాళము)

I	O	I	I
స రి గ	రి స	స రి గ	రి గ మ
రి గ మ	గ రి	రి గ మ	గ మ ప
గ మ ప	మ గ	గ మ ప	మ ప ధ
మ ప ధ	ప మ	మ ప ధ	ప ధ ని
ప ధ ని	ధ ప	ప ధ ని	ధ ని స
స ని ధ	ని స	స ని ధ	ని ధ ప
ని ధ ప	ధ ని	ని ధ ప	ధ ప మ
ధ ప మ	ప ధ	ధ ప మ	ప మ గ
ప మ గ	మ ప	ప మ గ	మ గ రి
మ గ రి	గ మ	మ గ రి	గ రి స

మిశ్రజాతి ధ్రువతాళము—23 అక్షరములు.
(పూర్ణతాళము)

I	O	I	I
సరిగమపధని	ధ ప	సరిగమపధప	సరిగమపధని
రిగమపధనిస	ని ధ	రిగమపధనిధ	రిగమపధనిస
సనిధపమగరి	గ మ	సనిధపమగమ	సనిధపమగరి
నిధపమగరిస	రి గ	నిధపమగరిగ	నిధపమగరిస

ఖండజాతి ధ్రువతాళము—17 అక్షరములు.
(ప్రమాణతాళము)

I	O	I	I
సరిగమప	మ గ	సరిగమగ	సరిగమప
రిగమపధ	ప మ	రిగమపమ	రిగమపధ
గమపధని	ధ ప	గమపధప	గమపధని
మపధనిస	ని ధ	మపధనిధ	మపధనిస
సనిధపమ	ప ధ	సనిధపధ	సనిధపమ
నిధపమగ	మ ప	నిధపమప	నిధపమగ
ధపమగరి	గ మ	ధపమగమ	ధపమగరి
పమగరిస	రి గ	పమగరిగ	పమగరిస

(భువనతాళము)

I	O	I	
సారీగమపధని	ధ ప	సారీగమపధప	సారీగమపధని
రీ గామపధనిస	ని ధ	రీ గామపధనిధ	రీ గామపధనిస
సానీధపమగరి	గ మ	సానీధపమగమ	సానీధపమగరి
నీధాపమగరిస	రి గ	నీధాపమగరిగ	నీధాపమగరిస

స	రి	గ	ట	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స.
శ	శ	శ	శ	శ	శ	క్రి	శ	అవరోహణము.

(సమతాళము)

<p>1</p> <p>4 అ</p>	<p>0</p> <p>2 అ</p>	<p>1</p> <p>4 అ</p>
<p>దె-వే1- 2-3</p>	<p>దె-ఉసి</p>	<p>దె-వే1-2- 3</p>
<p>స- రి - X-రి</p> <p>రి X మ X</p> <p>X మ ప మ</p> <p>మ ప ధ ప</p> <p>ప ధ ని ధ</p> <p>స ని ధ ని</p> <p>ని ధ ప ధ</p> <p>ధ ప మ ప</p> <p>ప మ X మ</p> <p>మ X రి X</p>	<p>స - రి</p> <p>రి X</p> <p>X మ</p> <p>మ ప</p> <p>ప ధ</p> <p>స ని</p> <p>ని ధ</p> <p>ధ ప</p> <p>ప మ</p> <p>మ X</p>	<p>స-రి- X-మ</p> <p>రి X మ ప</p> <p>X మ ప ధ</p> <p>మ ప ధ ని</p> <p>ప ధ ని స</p> <p>స ని ధ ప</p> <p>ని ధ ప మ</p> <p>ధ ప మ X</p> <p>ప మ X రి</p> <p>మ X రి స</p>

మిశ్రజాతి మర్మతాళము—8 ఆక్షరములు,
(సారతాళము)

2.

I	O	I
స రి గ	స రి	స రి గ
రి గ మ	రి గ	రి గ మ
గ మ ప	గ మ	గ మ ప
మ ప ధ	మ ప	మ ప ధ
ప ధ ని	ప ధ	ప ధ ని
ధ ని స	ధ ని	ధ ని స
స ని ధ	స ని	స ని ధ
ని ధ ప	ని ధ	ని ధ ప
ధ ప మ	ధ ప	ధ ప మ
ప మ గ	ప మ	ప మ గ
మ గ రి	మ గ	మ గ రి
గ రి స	గ రి	గ రి స

మిశ్రజాతి మర్మతాళము—16 ఆక్షరములు
(ఉదీర్ణతాళము)

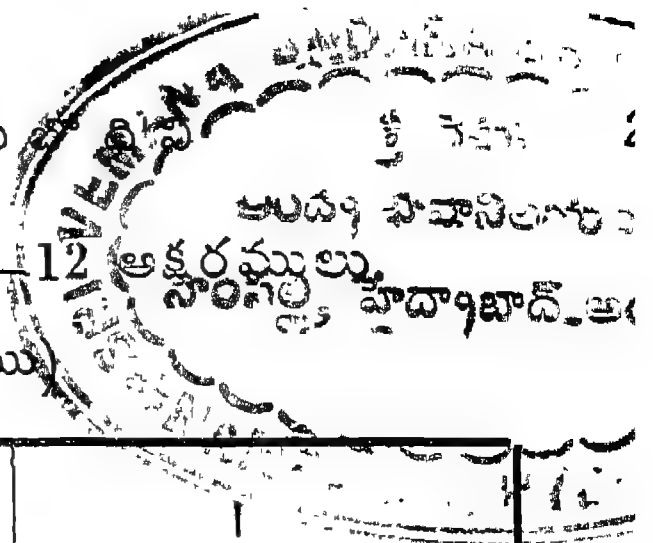
3.

I	O	I
సరిగమపధప	మగ	సరిగమపధని
రిగమపధనిధ	పమ	రిగమపధనిస
సనిధపమగమ	పధ	సనిధపమగరి
నిధపమగరిగ	మప	నిధపమగరిస

సంకీర్ణ ప్రథమ

ఖండజాతి మర్మతాళము—12

(ఉదయతాళము)

4.

I	O	I
సరిగమ గ	సరి	సరిగమప
రిగమపమ	రిగ	రిగమపధ
గమపధప	గమ	గమపధని
మపధనిధ	మప	మపధనిస
సనిధపధ	సని	సనిధపమ
నిధపమప	నిధ	నిధపమగ
ధపమగమ	ధప	ధపమగరి
పమగరిగ	పమ	పమగరిస

సంకీర్ణజాతి మర్మతాళము—20 అక్షరములు.

(రావతాళము)

5.

I	O	I
సారీగామపమ	గమ	సారీగామపధ
రీగామాపధప	మప	రీగామాపధని
గామాపాధనిధ	పధ	గామాపాధనిస
సానీధాపమప	ధప	సానీధాపమగ
నీధాపామగమ	పమ	నీధాపామగరి
ధాపామాగరిగ	మగ	ధాపామాగరిస

3. ధీరశంకరాభరణము—29. మే.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	సనిధపమగరిస.
,,	చ	అం.	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము.

చతురశ్రజాతిరూపకం—6 అ.
(ప్రతితాళము)

మిశ్రజాతిరూపకం—9 అ.
(కులతాళము)

1.

O	2 అ	I	4 అ
రె - ఉ	దె-వే1-2- 3		
స రి	స- రి- గ-మ		
రి గ	రి గ మ ప		
గ మ	గ మ ప ధ		
మ ప	మ ప ధ ని		
ప ధ	ప ధ ని స		
స ని	స ని ధ ప		
ని ధ	ని ధ ప మ		
ధ ప	ధ ప మ గ		
ప మ	ప మ గ రి		
మ గ.	మ గ రి స		

తిశ్రజాతిరూపకం—5 అ.
(చక్రతాళము)

2.

O	I
స రి	సరిగ సరిగమ
రి గ	రిగమరిగమప
గ మ	గమపగమపధ
మ ప	మపధమపధని
ప ధ	పధనిపధనిస
స ని	సనిధసనిధప
ని ధ	నిధపనిధపమ
ధ ప	ధపమధపమగ
ప మ	పమగపమగరి
మ గ	మగరిమగరిస

ఖండజాతిరూపకం—7 అ.
(రాజతాళము)

3.

O	I
స రి	స రి గ
రి గ	రి గ మ
గ మ	గ మ ప
మ ప	మ ప ధ
ప ధ	ప ధ ని
ధ ని	ధ ని స
స ని	స ని ధ
ని ధ	ని ధ ప
ధ ప	ధ ప మ
ప మ	ప మ గ
మ గ	మ గ రి
గ రి	గ రి స

4.

O	I
స రి	సరిగమప
రి గ	రిగమపధ
గ మ	గమపధని
మ ప	మపధనిస
స ని	సనిధపమ
ని ధ	నిధపమగ
ధ ప	ధపమగరి
ప మ	పమగరిస

సంకీర్ణజాతి రూపకము — 11 అక్షరములు
(బిందుతాళము)

5.

O	I
స రి	స రి గ మ ప రి గ మ ప
రి గ	రి గ మ ప ధ గ మ ప ధ
గ మ	గ మ ప ధ ని మ ప ధ ని
మ ప	మ ప ధ ని స ప ధ ని స
స ని	స ని ధ ప మ ని ధ ప మ
ని ధ	ని ధ ప మ గ ధ ప మ గ
ధ ప	ధ ప మ గ రి ప మ గ రి
ప మ	ప మ గ రి స మ గ రి స

4. మేచకళ్యాణి 65 మే.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి జంపెతాళము — 7 అక్షరములు
(మధురతాళము)

1.

I	U	O
స రి గ రి	గ	భృ
రి గ మ గ	మ	భృ
గ మ ప మ	ప	భృ
మ ప ధ ప	ధ	భృ
ప ధ ని ధ	ని	భృ
స ని ధ ని	ధ	భృ
ని ధ ప ధ	ప	భృ
ధ ప మ ప	మ	భృ
ప మ గ మ	గ	రి
మ గ రి గ	రి	భృ

మిశ్రజాతి జంపెతాళము — 6 అక్షరములు

(కదంబతాళము)

2.	I	U	O
	7 అ	1 అ	2 అ
	సరిగ	రి	గా
	రిగమ	గ	మ్మా
	గమప	మ	ళా
	మపధ	ప	చ్చ
	పధని	ధ	లా
	ధనిసం	ని	ళా
	సనిధ	ని	చ్చ
	నిధప	ధ	ళా
	ధపమ	ప	మ్మా
	పమగ	మ	గా
	మగరి	గ	లో
	గరిస	రి	ళా॥

మిశ్రజాతి జంపెతాళము — 10 అక్షరములు

(సురతాళము)

3.	I	U	O
	7 అ	1 అ	2 అ
	దె-వే1-2 - 3 - 4 - 5 - 6	దె	దె-ఉసి
	స - రి - గ - స - రి - స - రి	గ	మ్మా
	రి గ మ - రి గ రి గ	మ	ళా
	గ మ ప - గ మ గ మ	ప	చ్చ
	మ ప ధ - మ ప మ ప	ధ	లా
	ప ధ ని - ప ధ ప ధ	ని	ళా
	స ని ధ - స ని స ని	ధ	చ్చ
	ని ధ ప - ని ధ ని ధ	ప	మ్మా
	ధ ప మ - ధ ప ధ ప	మ	గా
	ప మ గ - ప మ ప మ	గ	లో
	మ గ రి - మ గ మ గ	రి	ళా॥

సంగీత ప్రథమబోధిని

ఖండజాతి జంపెతాళము—8 అక్షరములు
(చణతాళము)

	I	U	O
4.	స రి గ స రి రి గ మ రి గ గ మ ప గ మ మ ప ధ మ ప ప ధ ని ప ధ స ని ధ స ని ని ధ ప ని ధ ధ ప మ ధ ప ప మ గ ప మ మ గ రి మ గ	గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి	హ ళ ధ న ళ ళ భ గ రి ళ॥

సంక్రీర్ణజాతి జంపెతాళము—12 అక్షరములు
(కదతాళము)

	I	U	O
5.	సా రి గ మ స రి గ రి గా మ ప రి గ మ గా మా ప ధ గ మ ప మా పా ధ ని మ ప ధ సా నీ ధ ప స ని ధ నీ ధా ప మ ని ధ ప ధా పా మ గ ధ ప మ పా మా గ రి ప మ గ	మ ప ధ ని ప మ గ రి	పా ధా న ళ మా గ రి ళ॥

5. నటభైరవి రాగము. 20. మే.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
”	చ	చ	మ	”	చ	క్రై	”	ఆవరోహణము.

చతురశ్రజాతి త్రిపుటతాళము — 8 అక్షరములు (ఆదితాళము)

	4 అ	2 అ	2 అ
1.	స రి గ రి రి గ మ గ గ మ ప మ మ ప ధ ప ప ధ ని ధ స ని ధ ని ని ధ ప ధ ధ ప మ ప ప మ గ మ మ గ రి గ	స రి రి గ గ మ మ ప ప ధ స ని ని ధ ధ ప ప మ మ గ మ గ	గ మ మ ప ప ధ ధ ని ని స ధ ప ప మ మ గ గ రి రి స॥

త్రిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము — 7 అక్షరములు (శంఖతాళము)

	4 అ	2 అ	2 అ
	దె-వే1-2	దె-ఉ	దె-ఉ
2.	స- రి -గ రి గ మ గ మ ప మ ప ధ ప ధ ని స ని ధ ని ధ ప ధ ప మ ప మ గ మ గ రి	స-రి రి గ గ మ మ ప ప ధ స ని ని ధ ధ ప ప మ మ గ మ గ	గ-మ మ ప ప ధ ధ ని ని స ధ ప ప మ మ గ గ రి రి స॥

సం గీత ప్రథమ బోధిని

మిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము — 11 అక్షరములు.

(లీలతాళము)

3.

I	O	O
స రి గ మ ప మ గ	రి గ	మ ప
రి గ మ ప ధ ప మ	గ మ	ప ధ
గ మ ప ధ ని ధ ప	మ ప	ధ ని
మ ప ధ ని స ని ధ	ప ధ	ని స
స ని ధ ప మ ప ధ	ని ధ	ప మ
ని ధ ప మ గ మ ప	ధ ప	మ గ
ధ ప మ గ రి గ మ	ప మ	గ రి
ప మ గ రి స రి గ	మ గ	రి స

ఖండజాతి త్రిపుటతాళము — 9 అక్షరములు.

(దుష్కరతాళము)

4.

I	O	O
స రి గ మ ప	రి గ	మ ప
రి గ మ ప ధ	గ మ	ప ధ
గ మ ప ధ ని	మ ప	ధ ని
మ ప ధ ని స	ప ధ	ని స
స ని ధ ప మ	ని ధ	ప మ
ని ధ ప మ గ	ధ ప	మ గ
ధ ప మ గ రి	ప మ	గ రి
ప మ గ రి స	మ గ	రి స

సంకీర్ణజాతి త్రిపుటతాళము—13 అక్షరములు

(భోగతాళము)

	I	O	O
౧.	స రి గ మ ప మ గ రి స రి గ మ ప ధ ప మ గ రి గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ మ ప ధ ని స ని ధ ప మ స ని ధ ప మ ప ధ ని స ని ధ ప మ గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి గ మ ప ధ ప మ గ రి స రి గ మ ప	రి గ గ మ మ ప ప ధ ని ధ ధ ప ప మ మ గ	మ ప ప ధ ధ ని ని స ప మ మ గ గ రి రి స

6. హరికాంభోజిరాగము—28. మే

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స.
,”	చ	అం	శు	,”	చ	క్రై	,”	అవరోహణము.

చతురశ్రజాతి అటతాళము—12 అక్షరములు.

(లేఖతాళము)

	I	I	O	O
1.	స రి గ మ రి గ మ ప గ మ ప ధ మ ప ధ ని స ని ధ ప ని ధ ప మ ధ ప మ గ ప మ గ రి	స రి గ మ రి గ మ ప గ మ ప ధ మ ప ధ ని స ని ధ ప ని ధ ప మ ధ ప మ గ ప మ గ రి	పా ధా ని పా మా గా రి సా	పా ధా ని పా మా గా రి సా॥

త్రిశ్రజాతి అటతాళము—10 అక్షరములు

(గుప్తతాళము)

2.

I	I	O	O
స రి గ	స రి గ	మా	మా
రి గ మ	రి గ మ	పా	పా
గ మ ప	గ మ ప	ధా	ధా
మ ప ధ	మ ప ధ	నా	నా
ప ధ ని	ప ధ ని	సా	సా
స ని ధ	స ని ధ	పా	పా
ని ధ ప	ని ధ ప	మా	మా
ధ ప మ	ధ ప మ	గా	గా
ప మ గ	ప మ గ	రి	రి
మ గ రి	మ గ రి	సా	సా॥

మిశ్రజాతి అటతాళము—18 అక్షరములు

(లోయతాళము)

3.

I	I	O	O
సరీగామప	సారిగామప	ధా	ధా
రిగామాపధ	రీగమా పధ	నా	నా
గమాపాధని	గామసాధని	సా	సా
సనీధాపమ	సానిధాపమ	గా	గా
నిధాపామగ	నీ ధపామగ	రి	రి
ధపామాగరి	ధాపమాగరి	సా	సా॥

ఖండజాతి అటతాళము—14 అక్షరములు.

(విదళతాళము)

	I 5 అ	I 5 అ	O 2 అ	O 2 అ
	దె-ప్రే1-2-3-4	దె-ప్రే1-2-3-4	దె-ఉ	దె-ఉ
4.	స- రీ - గా రి గా మా గ మా పా మ పా ధా ప ధా ని స నీ ధా ని ధా పా ధ పా మా ప మా గా మ గా రీ	సా- రి- గా రీ గ మా గా మ పా మా ప ధా పా ధ నీ సా ని ధా నీ ధ పా ధా ప మా పా మ గా మా గ రీ	మా పా ధా నీ సా పా మా గా రీ సా	మా పా ధా నీ సా పా మా గా రీ సా॥

సంకీర్ణజాతి అటతాళము—22 అక్షరములు.

(ధీరతాళము)

	I	I	O	O
5.	సరీగామాపధ రిగామాపాధని సనీధాపామగ నిధాపామాగరి	సారిగామాపధ రీగమాపాధని సానిధాపామగ నీధపామాగరి	నీ సా రీ సా	నీ సా రీ సా॥

7. చక్రవాకము. 16. మే.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స.
,,	శు	అం	శు	,,	చ	క్రై	,,	అవరోహణము.

చ. ఏకతాళము—4. అ.
(మానతాళము)

4 అ
దె-వ్రే1-2-3
స- రి -గ-మ
రి - గ మ ప
గ మ ప ధ
మ ప ధ ని
ప ధ ని స
స ని ధ ప
ని ధ ప మ
ద ప మ గ
ప మ గ రి
మ గ రి స

తి. ఏకతాళము—3. అ.
(సుధతాళము)

1
స రి గ
రి గ మ
గ మ ప
మ ప ధ
ప ధ ని
ధ ని స
స ని ధ
ని ధ ప
ధ ప మ
ప మ గ
మ గ రి
గ రి స

మి. ఏకతాళము—7 అ.
(రాగతాళము)

1
సరిగమపధని
రిగమపధనిస
సనిధపమగరి
నిధపమగరిస

ఖం. ఏకతాళము—5 అ.
(రతతాళము)

1
సరిగమప
రిగమపధ
గమపధని
మపధనిస
సనిధపమ
నిధపమగ
ధపమగరి
పమగరిస

సం. ఏకతాళము—9 అ.
(వసుతాళము)

1
సరిగమపరిగమప
రిగమపధగమపధ
గమపధనిమపధని
మపధనిసపధనిస
సనిధపమనిధపమ
నిధపమగధపమగ
ధపమగరిపమగరి
పమగరిసమగరిస

ఇట్లు ఒక్కొక్క రాగమునకు ఏదేని అలంకారముల చొప్పున ఏడురాగములలో ముప్పదియైదు అలంకారములు సంపూర్ణముగా వ్రాయుటయ్యెను.

స్వరస్థానములయొక్క ప్రమాణములు

ఓ సంగీత విద్యార్థులారా !

ఈ గ్రంథము రాగస్వరావళి మొదలగునవి సాధకము చేయుటకు, ఆ రాగముయొక్క స్వరస్థానములను బాగుగ గుర్తెరిగిన ఉపాధ్యాయులవల్ల నేర్చుకొనవలయునని జెప్పియుంటిని. అట్టి ఉపాధ్యాయులు తటస్థించనియెడల మీ కోర్కె నిష్ఫలమేగదా? కాన, అట్టి కొరత నివారింపబూని, మీకై మీరే ఆయా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను గుర్తెరిగి సాధకము జేసుకొనులాగున ఈ క్రిందివాటి ప్రమాణములను ఏర్పఱచియున్నాను.

అది యెట్లనగా;

ఈ గ్రంథములో 13-14 పేజీలలో జెప్పబడిన శ్రుతి కొలత ప్రకారము శ్రుతి జేసుకొని, పిమ్మట ఒక కాగితపు పేలికను కత్తిరించి, ఆ కాగితముచే ఫిడిలు మెట్టువద్దనుండి పీటవరకు కొలచి, ఆ కొలచిన కాగితమును మూడు భాగములుగ మడచి అందులో మూడవ భాగమగు కాగితమును తిరిగి ఎనిమిది భాగములుగ మడచి, మడతలు తెలియునట్లు పెన్సలుతోగాని, ఇంకుతోగాని, గుఱుతులు జేసికొని సదరు 8 భాగములుగ మడచిన కాగితములో, ఫిడిలు మెట్టువద్దనుండి ఒకటిన్నర భాగము శుద్ధరిషభమునకును, సదరు మెట్టువద్దనుండే మూడవభాగము చతుశ్రుతి రిషభము శుద్ధగాంధారమును ఈ రెంటికిని, నాల్గవభాగము షట్శ్రుతి రిషభము సాధారణ గాంధారమును ఈ రెంటికిని, ఐదవభాగము అంతర గాంధారమునకును ఆఱవభాగము శుద్ధమధ్యమమునకును, ఏడవ భాగము ప్రతి మధ్యమమునకును ఎనిమిదవభాగము పంచమమునకును, ఇవ్విధంబున ఫిడిలు పలకల మీద గుఱుతులు వేసికొనవలయును.

శ్రీ రస్తు
సంగీత ప్రథమ బోధిని

పిళ్ళారి గీతములు

15 వ మే. మలహరిరాగము - రూపకతాళము. 6 అ. 0 ।

మాయామౌళపగౌళ రాగజన్యము - గణపతి గీతము

శు శు శు
ఆరొ. స రి మ ప ధ స

అం
అవ. స ధ ప మ గ రి స

దె - దె - ఉ ।

1. మప - ధస సరి । రి స - ధపమప । రిమ - ప ధ మ ప । ధ ప - మ గ రి స ।
 శ్రీఞ్ - గణనాధ । సింధు - ఉరవర్ణ । కరు - ణ సా గ ర । క రి - వ ద ఆ న ।
 సా - రిమ గ రి । స రి - గ రి సా । రిమ - ప ధ మ ప । ధ ప - మ గ రి స ॥ సా
 లం - బొడ ధర । ల కు - మి క రా । అం - బ ఆ సు త । అ మ - ర వి ను త ॥ లం ॥
 మ ప - ధ స స రి । రి స - ధపమప । రిమ - ప ధ మ ప । ధ ప - మ గ రి స ॥ సా ॥
 సి ధ్ధ - చ ఆ రణ । గ ణ - సెఎవి త । సిద్ధి - వి నయ క । తె ఎ - న మొన మొ ॥ లం ॥
 మ ప - ధ స స రి । రి స - ధపమప । రిమ - ప ధ మ ప । ధ ప - మ గ రి స ॥ సా ॥
 స క - లవిద్యుత । ఆ ది - పు ఉ జిత । స అ - ర్వా ఓ త్త మ । తె ఎ - న మొన మొ ॥ లం ॥

మలహరిరాగము - రూపకము. 6 అ. - మహేశ్వర గీతము 0 ।

దె - దె - ఉ ।

2. ధ ప - మ గ రి స । రి మ - ప ధ మ ప । ధ రి - రి స ధ ప । ధ ప - మ గ రి స ।
 కుంద - గౌడ ఉర । గౌడ - రి ఇ వ ర । మం - దిరా అయ । మా అ - న మ కుట ।
 సా - రీ రీ । ధ ప - మ గ రి స । స రి - మా గ రి । స రి - గ రి సా ॥
 మం - దా రా । కు సు - మా అ కర । మ క - రం దం । వా అ - సి తు వా ॥
 ధ ప - మ గ రి స । రి మ - ప ధ మ ప । ధ రి - రి స ధ ప । ధ ప - మ గ రి స ॥
 హేమ - కు ఉ ఉట । సిం - హా ఆ స న । వి రు - పా అ ఆ త్త । క రు - ణా అ కర ॥
 సా - రీ రీ । ధ ప - మ గ రి స । స రి - మా గ రి । స రి - గ రి సా ॥
 మం - దా రా । కు సు - మా అ కర । మ క - రం దం । వా అ - సి తు వా ॥
 ధ ప - మ గ రి స । రి మ - ప ధ మ ప । ధ రి - రి స ధ ప । ధ ప - మ గ రి స ॥
 చంద - మా అ అ మ । మం - దా అ కి ని । మం ది - రా అ అ య । మా అ - న మ కుట ।
 సా - రీ రీ । ధ ప - మ గ రి స । స రి - మా గ రి । స రి - గ రి సా ॥
 మం - దా రా । కు సు - మా అ కర । మ క - రం దం । వా అ - సి తు వా ॥

మలహరిరాగము - త్రిపుటతాళము. 7 అ. - విష్ణుగీతము 100

దె-వే1-2-దె-ఉ-దె-ఉ.

3. ధ స స-ధ ప మ ప । దధప - మమపా । దధస - ధపమప । దధప - మగరిస ।
క ర య-సి ఇ ర ను । కరగ - జ అ స్తీ । వర వ - పడెదవ । రంంతి-కౌఁజిరొ ।
స రి రి-స రి స రి । దధప - మగరిస । ధపధ - సాదప । దధప - మగరిస॥
హ రి య-కరుణదొ । శాఅద-భాఅగ్యవ । హరిస - మార్పణె । మాఅడి-బతుకిరొ ।
ధ స స-ధ ప మ ప । దధప - మమపా । దధస - ధపమప । దధప-మగరిస ।
శ్రీ ఇ పు-రంందర । విఠల - రాఅయా । చరణ - కమలవ । నోఒడి-బతుకిరొ ।
స రి రి-స రి స రి । దధప - మగరిస । ధపధ - సాదప । దధప - మగరిస ॥
హ రి య-కరుణదొ । శాఅద-భాఅగ్యవ । హరిస - మార్పణె । మాఅడి-బతుకిరొ॥

మలహరిరాగము—త్రిపుటతాళము. 7 అ. విష్ణుగీతము 100

దె-వే1-2-3-ఉ-దె-ఉ.

4. రి స ధ-సా సా । మగరి- మమపా । సధా - ధపమప । దధప - మగరిస ।
ప నుమ-నా భా । పరమ- పురుషా । పరం - శ్లోఒఒలిస్వరూఉ-పఅఅఅ ।
వి దుర-వం ధ్యా । విమల- చ రితా । విహం-గా అఅది । రోఒహ-జాఅఅఅ ।
ప మప-ధస ధస । రిసధ - సస ధప । దధప - పాప్పమ । రిమమ - పాపా ।
ఉ ద ధి-నివా స । ఉరగ - శయతన । ఉఉన్న-తోన్న త । మహిఇ - మాఅ ।
ద ధ ప - పాప్పమ । రీ మ-మగరిస । సాస్స - దధధప । పాప్ప-మగరిస॥రి॥
య గుకు - యో త్తమ । యజ్ఞ - ర అక్ష క । యజ్ఞ - శిక్షక్షక । రామ-నాఅఅమ॥ప
ధ సా - ధప మప । దధప - మగరిస । రి సా - ధపమప । దధప-మగరిస ।
వి భీ - షణపాఅ । లకౌఅ-నమొనమొ । ఇ భా - షరదాఅ । యకౌఅ-నమొనమొ ।
ప మ ప - ధసధ స । రిసధ-ధ స ధప । దధప - పాప్పను । రిమమ- పాపా ।
శు బా అ - ప్రదసుమ । నోఒర - దాఅఅసు । కేంద్ర - మనొ ఒ రంజనా-నాఅ ।
ద ధ ప - పాప్పమ । రీ మ - మగరిస । సాస్స - దధధప । పాప్ప - మగరిస॥రి॥
ఆ భి ఇ - న్నావపు । రంద - ర అఅవి । ర ల్ల - భఅల్లరె రామ-నఅఅమ॥ప॥

29 మే ఇన్యము. శుద్ధసావేరిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అ. 100

చ శు చ
అనో. స రి మ ప ధ స

అవ. స ధ ప మ రి స

దె-వే1-2-దె-ఉ-దె-ఉ.

5. రి మ రి-రి స ధ స । సాస్స-ధ పమప । దధస - ధాధప । పమరి - దధధప ।
అ అ న-లేఎకర । పున్ని - బొఒలతి । సకల - శాస్త్రపు । రాఅణ-ధీఇనం॥

ఘనరాగగీతములు

గణపతిగీతము

శ్రీ వ. పు. లి. లక్ష్మణం

ದ- (ವೆ1-2-3- ದ-ಎ ದೆ ಎ)

1. స స ని ప - ప మ గ మ । ప స స ని - ప స సా । స మ మ మ - రి గ మ ప ।
హ రి హ ర - వి ను డా త । అ మ ర పు - జ తు రే । వ అ మ న - రు డా డ ప ।
మ మ రి స - స స ని ప । ధ ని స రి - స స రీ । స స ని ప - మ మ రి స ।
ఏ ఎ ఎ క - దంంం త । చ తు రు డా - ర్భజయ । లం బొ ఒ - ధ రు డారే ।
మ మ మ రి - రి స స స । నీ ప మ - పా పా । ప స స ని - ప ని ప మ ।
స క ల సి - ఇ ధి ప ల । దా య కు - రే రే । ప అ శంం - కు శ ధ ర ।
గ మ ప ని - ప స సా । స మ మ మ - రి గ మ ప । మ మ రి స - స స ని పు ।
ధి శా అ ను - ధ రు రే । వా అ మ న - రు డా డ ప । ఎ ఎ ఎ క - దంంం త ।
ధ ని స రి - స స రీ । స స ని ప - మ మ రి స ॥
చ తు రు డా - ర్భజయ । లంం బొఒ - ధ రు డారే ॥

2. నాటరాగము—వికతాళము - గౌరి గీతము. ।

દે. વૈ-2-3

స స స ని । ప స స ని । ప మ గ మ । ప స స ని
ఆ మ రీ ష । క బ రీ ష । బా ఆ ఆ ర । భ్ర మ రీ ష
ప ని స రి । స స శ్చ । ప ని స రి । మ రి స రి
ము ఖి రీ ష । శ్చ తం తం । దూ డా రీ ష । క రో ఒ దు

స స స ని । ప ని స ని । ప స ని ప । మ మ రి స॥
దు రి తం । గౌ డ రీ ఇ । చ ర ఆ ణ । పం క జం॥

15 మే. జన్యము 3. గౌళరాగము—రూపకతాళము. 6 అ.

శ్రీ రా మ గీ త ము ౦ ।

శు ఆం శు కా
ఆరో. స రి గ మ రి మ ప ని స

అవ. స ని ప మ గ మ రి స

రె - రె - ఉ ।

రీ - రి స ని స । రి మ - రీ రి స । మ రి - ప మ గ మ । రి గ మ - రి రి స ।
శ్రీ - ర ఆ ఆ మ । చం - ం ం ద్ర । స ఆ - కె ఎ ఎ త । పు ర వ - ఆ ఆ స ।
స రి - రి స ని ప । ని స - రీ రి స । ప మ ప - రి రి స । రి రి - మ మ గ మ ।
ము ని - జ న మ ఆ । న స - హం స । నిఖిల - లూ క । ప ఆ - అ ల న ధు ।
రి రి - రి స ని స । రి రి - రి స రి మ । స ని - స రి మ రి । ప మ - రి రి సా ।
రి ఇ - ఇ ఇ ఇ ణ । క ఉ - స ఆ ల్య ఆ । భౌ ఆ - అ ఆ ఆ గ్య । రు ఉ - ఉ ఉ పా ।
రీ - మ మ పా । ప ప - మ గ మ । రి రి మ - గా మ । రి మ రి రి సా ।
దా - శ ర ధే । పు ఉ - ర మ మే । వ ఆం ఛాం । త వ - వం దే ।
రి మ - రి ప ప మ । రి స మ రి - ప మ । రి మ - ప ని మ ప । స రి - మ ప ని స ।
ప ఆ - ద క మ ల । మ ని శం - ం ం । కృ ప - ఆ ఆ లో ఒ । గ ఆ - స ఫ జి తి ।
సా - రి మ రి మ । ప ని - స ని ప మ । రి ప మ - రి గ మ । రి స - మ రి రి స ।
మా - క ల ఇ య । ము ద - మ తు లం । దె ఎ హి - మె ఎ ఎ । భౌ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ।
స రి - రి స ని ప । ఘ ప - రి రి రి స । రి రి - ప ప మ మ । రి మ రి రి సా ॥
స్వ ఆ - అ ఆ ఆ మి క్ । ప ఆ - ల య మం । గు రు - మ ఉ ఉ ర్తి । న ఆ ఆ మ కం ॥

29 మే. జ. 4 అరభిరాగము—త్రిపుటతాళము. 7 అ. శ్రీ రా మ గీ త ము 100

చ శు చ
ఆరో. స రి మ ప ధ స

కా ఆం
అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

రె-వే1-2 రె-ఉ-రె-ఉ ।

పా ప-మ మ పా । మ గ రి - స రి మ గ । రి రి స - ధ ధ రి స । రీ , - రీ స రి ।
శే ర శ్రీ ఇ రా । అ ఆ మ - చంంం । ం ం ం - ంంంంం । ద్రా, - అ ర ఘు ।
మ గ రి రి స సా । ప మ మ - పా పా । ప మ ప - మ గ రి రి । మ గ రి - స రి స స ।
వం ం శ-తి ల కా । రా ఆ ఘ - వేం ద్రా । అ ఆ ఆ - అ . . . । ఆ . . - అ . . . ।
ధ ధ రి - స రి స స । ధ సా - ద ధ ధ ప । ఘ ఘ ప - ధ స సా । రి స రి - మ గ రి రి ।
అ . . - అ . . . । అ ఆ - శ్రీ త జ న పొ ఒ మ - కు ఉ శే । నీ ఇ ఇ - త ఆ ఆ మ ।
మ గ రి - మ మ ప మ । పా ప - పా పా ॥ ప మ ప - ధ స స రి । మ గ రి - స రి స స ।
నొ ఒ ఒ - రంం జ ను । శే రె - ధీ రా ॥ రా ఆ వ - ణా ఆ సు ర । అంం త - కు ఉ శే ఎ ।

ద ధ రి-సరిస స । ధ సస - దధధప ప మప -ధ స సా । సాప-దధధప ।
అ అ అ-ఇ్య ఇ్య । అ అ అ ఇ్య ఇ్య । అ అ అ -ఇయ్యరే । దీ న-జనమం ।
పమప -మగరి స॥పాప॥
దఅర -మఅమ వ॥రేర॥

5. మోహనరాగము—రూపకతాళము 6 అ. - సరస్వతి గీతము. ౦ ।

చ అం చ
ఆరో. స రి గ ప ధ స

అవ. స ధ ప గ రి స.

దె - దె - ఉ ।

గ గ - పా పా । ధ ప - సా సా । రి స - ద ధ పా । ధ ప - గ గ రి
వ ర - వీ జా । మృదు పాణీ । వ న - రుహ లో । చ ను - ర అణీ ।
గ ప - ధ స ధా । ధ ప - గ గ రి । గ గ - ధ ప గా । ప గ - గ రిసా ।
సు ర - చి ర బం । భ ర - వెఎణీ । సు ర - ను త కా । ల్య అ - అ అణీ ।
గ గ - గ గ రిగ । ప గ - పా పా । గ గ - ధ ప ధా । ధ ప - సా సా ।
ని రు - ప మశుభ । గుణ లో లా । ని ర - త జయా । ప్ర ద - శీ లా ।
ధ గ - రి రి స స । ధ స - దధధప । గ ప - ధ స ధప । ధ ప - గ గ రిస ।
వ ర - ద అప్రియ । రంగ - నఅయకి । వం - చిత ఫల । ద అ - అఅయకి ।
స గ - గా గా । గ రి - పగ రి । స రి - స గ రి స ॥గగ॥
స ర - సీ జా । స న - జన నీ । జయ - జనుజయ ॥వర॥

28 మే. జన్యము 6. కాంభోజిరాగము—చ॥ త్రిపుట లేక అదితాళము 8 అ. 100

చ అం శు చ
ఆరో. స రి గ మ ప ధ స

కై
అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

దె-ప్రే1-2-3 - దె-ఉ దె-ఉ ।

సా ని ప - ధ ధ సా । ధ స రి గ - మ గ గ రి । స రి స స - ని ని ధ ప ।
మం ద ర - ధ అ రే । మొఱ్ఱము- ర అ అ రె । ద ఇత్యకు - లం త క ।
ద ధ ప మ - గ మ పా । గ ప ధ స - ని ని ధ ప । ద ధ ప ప - మ గ రి స ।
ప అ వ న - ముడ ర్తే । ప ద శు భ - రె ఎ ఎ ఖ । మ కుటమ - యుఉఉర ॥
గ ప ప ధ - ధ స స రి । రి ప మ గ - రి గ రి స । స రి స స - ని ని ధ ప ।
అ అ అ అ - అ అ అ అ । అ అ అ అ - అ అ అ అ । ద ఇత్యకు - లం త క ।
ద ధ ప మ - గ మ పా । గ ప ధ స - ని ని ధ ప । ద ధ ప ప - మ గ రి స॥సా॥
ప అ వ న - ముడ ర్తే । ప ద శు భ - రె ఎ ఎ ఖ । మ కుటమ-యుఉఉర॥మం॥

29. మే. 7. ధీరశంకరాభరణరాగము—మత్వతాళము 10 అ. 101

రామగీతము

చ అం శు చ కా

ఆనా. స రి గ మ ప ధ ని స

ఆవ. స ని ధ ప మ గ రి స.

చె.వే1-2-3- రె.ఉ చె.వే1-2-3 ।

స ని సా - ధ ని స ని ధప । మగమపధప - మగ రిస । ససపా - మగమరిగా ।
 శ్రీ ఇ గో - వింం దాఅఅఅ । హరెఎఎమధు- సుఉధన । వనమా - అఅఅఅలా ।
 స స సా ని స - ధ నీ స । క్రీ స ని - ధ ని స నిధప । సాసాసా-స ని ధ ప ।
 గ రు డా ధ్వజ - ము కుం ద । శ్రీధర - శ్రీధరఘుపతే । సంంం-క ర ష ణ ।
 మ గ మ పాప్ప - మ గ రి స । రి రి ని - ససధ-నిప-ధ । ధమ-ప పగ-మమరిగా ।
 సుందరాంగ - జయజయ । శ్రీఇఇ-రఅమ-సిఇఇ-తా । ఆభి-రఅఅ-మఅఅ అ ।
 స రి గమ పా - ధ ని సా । రి రి స ని ధప-మగ రి స ॥ సని ॥
 మ అ అ అ అం - ప అ హే । ప అ ట్టఅ అ భి-ర అ అమ ॥ శ్రీఇ ॥

20 మే. జన్యము 8. భైరవిరాగము—ధ్రువతాళము. 14 అ. 1011

శ్రీరామగీతము

చ సా శు చ కై

ఆనా. స రి గ మ ప ధ ని స

శు
ఆవ. స ని ధ ప మ గ రి స.

చె.వే1-2-3 రె.ఉ-చె.వే1-2-3-చె.వే1-2-3 ।

గ రి గమపా-మ గ రి గ-మ ప మా । పధనినిధప- మనిధప - మ గ రి స ।
 శ్రీ ఇ ర ఆమా -చం ద్ర ఆ-శ్రీత పా । అరిజఅఅత - సమఅఅ - అ అ అస్త ।
 స రి స-ప మ ప -గ రి గ మ-గ గ రి స । రి రి గ గ - మమగగ - రిగమపమమ ।
 క అ అ-శ్యఅ ణ -గు ణ అ భి-ర అ అమ । సిఇతఅ - ముఖఅం-భౌఓఓఓరుమా ।
 ప ద ధ-ని ని స -ప ధ ని స - నిగ రి స । నిరిస-గరిస - నినిధమ -ప ధనిస ।
 చం చ-రి ఇ ఇ -ఇ ఇ ఇ ఇ -ఇ ఇ ఇమ । నిరం-తరం - మంగళ -మఅఅత ।
 ప ధ ప-స ని స -ప ధ మ ప -మ గ రి స ॥ గరి ॥
 నొ ఓ ఓ-తుఉ ఉ -ఉ ఉ ఉ ఉ -ఉ ఉ ఉ ఉ ॥ శ్రీఇ ॥

20 మే. జన్యము 9. ఆనందభైరవిరాగము—వీకతాళము 4 అ. 1

అంబాస్తుతిగీతము

చ సాశు చ కై

ఆగో. స గ రి గ మ ప ధ ప ని స

అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

దె.వ్రే1-2-3 -

ని ధ ని స - సానిస - గంసని - నిధపమ - పపపధ - నిధపమ -
 క మ ల సు - లోచని - విమలత - టాకిని - మర ఆళ - గ ఆమిని -
 మ ప ప మ - గరిసా - సా నీ - సగగమ - గమపమ - గరిసా ||
 క రి హర - మఅధ్యే - బింబా - అఆనన - విధుమం - డలరే -
 సా మగ - మాగరి - గాణి - సాసా - పపమగ - మమగరి -
 చ ం ద న - కుంకుమ - సంకలి - తా ఆ - పరిమళ - కఆసురి -
 గ గ రి ని - సాసా - సగరిగ - మగమా - పనిధని - పధనిస -
 తి ల క ధ - రేరే - జఆఆజి - శఆయ్యా - కచకుచ - ఘనజఘ -
 గం స ని - నిధపమ - పపపధ - నిధపమ - మపపమ - గరిసా
 న అ అం - భౌఓఓజ - మరకళ - గఆమిని - కరిహర - మఅధ్యే ।
 సా నీ - సగగమ - గమపమ - గరిసా || నిధ ||
 బిం బా - అఆనన - విధుమం - డలరే || కమ ||

15 మే. జన్యము 10. సావేరిరాగము—రూపకతాళము 6 అ. 0 ।

రామగీతము

శు శు శు

కా అం

ఆగో. స రి మ ప ధ స

అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

దె - దె.ఉ -

ధస-రిమమా - మగ-గారిస - గా-రిరిగా - రిరి-సధసా -
 జన-కసుతా - కుచ-కుంకుమ - పాం-కితలాం - చను-రెపరే -
 దధ-పమపా - పమ-గరిసరి - పమ-గరిరిమ - గరి -సాసా -
 బలి-హారురే - ఖగ -వఅహన - కం-చిఇపురి - నిల-యా ఆ -
 రిరి -సానిధ - సరి -మాగరి - మా-పధపమ - పధ-పాపప -
 కరి -రాక్షక - భుజ-వీక్రమ - కా-మితఫల - దల-ఆయక -
 రిరి -మమపప - ధప-ధపమా - పధ-సానిధ - నిధ-పధమా -
 కరి -వరదఅ - కఅ-ల్యఅణా - పెరుం-దేవిమ - నొఓ-హారురే-
 ధప-మగరిస - రిమ-గరిసా || ధస ||
 కరి -గిరినిఇ - వఅ-అసురే || జన ||

65 మే. 11. మేచకళ్యాణిరాగము—[త్రి॥ త్రిపుటతాళము 7 అ. 100
విష్ణుగీతము

చ అం ప్ర చ కా
ఆరో. స రి గ మ ప ధ ని స

అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

దె-ప్రే1-2 - దె-ఉ దె-ఉ ।

స స స - ని ధ ని స । నిధప - ధపమప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస ॥
క మ ల - జా అ ద శ । విమల - సునయన । కరివ - రదకరు । ణంబు - ధేఎఎఎ ।
ధ ధ ధ - గ గ గా । మపా - మగరిస । రీ , - సా , , । గమప - మపధప ।
క రు ణ - శ ర ధే । కమ - లఅఅఅ । కాం - తా , , । కెఎళి - నరకౌఅ ।
ని ధ ప - ధ ప మ ప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస । ధధధ - గగగా ।
సు ర వి - భేఎదన । వరద - వెఎలఅ । సురపు - రొఒత్తమ । కరుణ - శరధే ।
మ పా - మగరిస । రీ , - సా , , ॥ ససస ॥
క మా - లఅఅఅ । కాం - తా , , ॥ కమల ॥

లక్షణగీతములు

29 వ మే. జన్యము 12. హంసధ్వని రాగము

[త్రి॥ త్రిపుటతాళము 7 అ. 100

చ అం కా
ఆరో. స రి గ ప ని స

అవ. స ని ప గ రి స

దె-ప్రే1-2-దె-ఉ-దె-ఉ ।

స రి గ-రి-, స-ని । సగరి - సససని । పనిస - రిసరిగ । పగరి - గరిసని
అ రె ఎ-దా క్షీణ । ద్వార-కఅఅఅ । పురని - వఅఅస । శ్రీఇర - అజగొఒ
స రి రి-సా సా । నిసా - రిగరిస । గరిస - నిసరిగ । పగప - గరిసరి
ప అ లు-రే రే । చతూ - శృతిరిష । భఅఅ - అంతర । గఅఅం - ధఅఅర
గ రీ - సని సా । రిగా - సరిగా । పగప - గరిగప । నిపని - పగరిగ
చ తూ - శృతి దై । వతా - స్వరకా । కలిని - షఅఅద । ఇతర - శుఉఉధ్ధ
ప నీ - సససని । సనిస - సససని । పనిస - పనిసని । సాస - సనిపగ
అ ఆ - రొఒఒహ । అవరొ - ఒఒఒహ । మదవ - అఅర్జిత । సాగ్ర-హంసన్యఅ
నీ ని-పగరిస । రిగప - గరిసని । సరిరి - ససరిరి । గపగ - రిసరిగ
సా అ-అఅఅంశ । త్రిపుట-యుఉఉక్త । ధిఇర - శంకర । అభర - ణమ్మేఎళ
గ రి స-నిసరిస । రిసని - పనిసని । సరిగ - పనిసని । పగరి - సనిపని
జ ని త-హంసఅ । ధ్వని - రఅఅగ । మనధ - అఅరయ । శ్రీఇఇ - రఅఅమ
స రి గ-రి రి సా ॥
స మొ ఒ-నఅ మో ॥

13. ఆనందభైరవి రాగము - త్రి|| త్రిపుటతాళము. 100

స-చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని. 20 వ. మేళకర్త నరభైరవి జన్యము

ఆరొ. స గ రి గ మ ప థ ప ని స

అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

దె-వే1-2 దె-ఉ-దె-ఉ -

స గ రి గ మ గ రి - గ గ మ గ రి స ని - స మా మ గ రి ని - స గ మ మా మా -
అ రె ర ఘువి ఇ ర - ర ణ శు ఉ ఉ ఉ ర - శీ ఈ త అ మ నా - హ రు ఉ రే రే -
గ గా మ గ రి స - ని సా గ రి స రి - సా ని గ రి స రి - సా ని ధ ప ధ ప -
చ తు శ్చ తి రి మ - భ సా ధ అ ర ణ - గా అం ధ అ అ ర - కై శి కి ఇ స్స ర -
ప ని ని సా సా - సా మ గ రి గ మ - ప మా గ రి స రి - స గ రి గ మ ప మ -
యి త ర శూ ధ్ధా - ఆ అ రొ హ సం - పు ఊర్ణ వ అ క్ర - అ వ రొ ఒ ఒ ఒ హ -
పా ధ ప ని స ధ - ప ప స సా ని ధ - ప సా ని ధ ప మ - ప ధ ప ని స ని ధ -
సం పు ఉ ఉ ర్ణా - స అ గ్ర హం న్య ఆ - స ఆ ఆ ఆం శ - త్రిపుటయు ఉ ఉ క్త -
ప ప ధ ప మ గ రి - స గ రి గ మ ప మ - ప సా ని ధ ప మ - పా మ గ రి స ని -
న ర భై ఇ ఇ ర వి - మ్యే అ అ శ జ ని త - అ ఆ నం ద - భై ర వి ర అ గ -
స గ రి గ మ ప ధ - స ని స ని ధ ప మ - గ గ రి స రి సా ||
మ వ ధ అ అ ర య - శ్రీ ఇ ఇ ర అ అ మ - న మొ ఒ న ఆ మో ||

14. ఖరహరప్రియరాగము - త్రి|| త్రిపుటతాళము. 100

స-చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని.

22 వ. మేళకర్త.

ఆరొ. స రి గ మ ప ధ ని స

అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ని ధ ని ప మ ప ధ - ధ ని స ని ధ ని స - రి రి గ మ గ రి స - ని ధ ని స ని సా -
అ రె ఎ జ ఆ న కి - ర అ అ మ అ అ ణ - భ అ క్త జ న భ య - ని వ అ ర ణు రే -
రి రీ స ని స రి - స సా ని ధ ని స - నీ ధ ప మ ప ధ - ని ని స ని ధ ని స -
చ తు శ్చ తి రి మ - భ సా ధ అ ర ణ - గా అం ధ అ అ ర - చ తు ఉ శ్చ తి దై ఇ -
రి రి గ గ మ గ రి - స ని ధ ని స రి గ - మ గ రి స ని స స - సా రి స రి గ మ -
వ త అ స్వ ర కై ఇ - శి కి ని ప అ అ ద - ఇ త ర శు ఉ ఉ ధ్ధ - ఆ అ రొ ఒ ఒ హ -
గ రి స రి గ మ ప - ధా ని ధ ప ధ ని - సా స ని ధ ని స - ని ధ ప ధ ని స ని -
అ వ రొ ఒ ఒ ఒ హ - సం పు ఉ ఉ ర్ణ - సా గ్ర హం న్య ఆ - స ఆ ఆ ఆం శ -
స స ని ని ద ధ ప - మ గా మ ప ధ ని - ధా ప మ గ రి స - ని ధ ని స రి గ మ -
త్రిపుటయు ఉ ఉ క్త - మ్యే అ శ అ అ ధి - కా అ అ అ అ ర - ఖ ర హ ర అ ప్రి యే -
ప ప ప మ మ గ రి - స రి గ మ ప ధ ని - స ని ధ ప మ గ రి - స రి రి స రి సా ||
ర అ అ అ అ అ గ - మ వ ధ అ అ ర య - శ్రీ ఇ ఇ ర అ అ మ - న మొ ఒ న ఆ మో ||

జిత్తి స్వరము

28 వ మే. హరికాంభోజి జన్యము

మోహనరాగము - ఆదితాళము

ఆణ్. సరిగపధస్

ఆవ. స్వధపగరిస

<p>రె - ప్రే ! 4 అ.</p> <p>రె - 2 - 8</p>	<p>ఓ - ఉ</p>	<p>ఓ - ఉ</p>
<p>ప॥ సా, , , ధా - పా - గా - రీ ధా</p> <p>సా, , , ధా - పా - ధా - సారీ</p>	<p>పా, , , , గా</p> <p>, , గా - , , పా</p>	<p>రీ సా - ధా రీ</p> <p>, , ధా - , , రీ</p>
<p>చ॥ (1) రీ రీ స - స - స రీ - ద ధ - స - పపధ-గగప-రి</p>	<p>రిగ-సరి - రిగ గప</p>	<p>పద-ధస్- దద రీ॥</p>
<p>(2) దాదస - , పపధ-గా గప - , రి రి గ</p>	<p>సా సరి - , గగ రి</p>	<p>పా పగ - , ధపరి॥</p>
<p>(3) దాధస - , రి రి గ - పా పరి - , స స రీ</p>	<p>గా గస - , దధస్</p>	<p>రిప గద- పస్ధరి॥</p>
<p>(4) సారీస - రీస రీ - సరిసధ - సా - ధ స</p> <p>రిగగధ - , ససరి - పా-దద - స గా - ప</p>	<p>ధపధా - గపపధ</p> <p>పద రి - గగపప</p>	<p>ధస్ ధరి- రీ , ,॥</p> <p>రిప గధ- పస్ధరి॥</p>
<p>(5) సారీస - రీస రీ - ధస్ ధ రీ - , రి స రి</p> <p>సరిసస - , ధప - ప-ధస్ పా- గరి - స రి</p>	<p>స్సాగ - రిగ రీస</p> <p>గసా, - రి గా</p>	<p>, పగ స- రీసాగ॥</p> <p>గపపధ - దస్ధరి॥</p>
<p>(6) రీ , , , - సరి - రిగ సరి - ధ స - స ధ</p> <p>ధా, , , - గప - పద గప - రి గ స</p>	<p>రీ , , , - , - ధస్</p> <p>రీ , , , - , - రి రి</p>	<p>స్సరిధస్ - పదగగ</p> <p>దా, , - , -దద</p>
<p>రీ , , , - రి రి - ధా , , , - , - ప ధ</p>	<p>గస్సరిగ - సరి ధస్</p>	<p>పధగప- ధస్ ధరి॥</p>

స్వరజతులు

28 వ మేళకర్త. హరికాంభోజి జన్మము 1. ఖమాన్ రాగము - ఆదితాళము

శు అం శు చ కై రచయిత: శ్రీ చిన్నికృష్ణదాస కై చ శు అం చ
 ఆరో. స మ గ మ ప ధ ని స అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

సంగీత ప్రథమబోధిని

4 అ.				O		O	
రె - వ్రే 1 -		2 -	3	రె - ఉ		రె - ఉ	
ప॥	సా, , -	సా నీ -	ధా వా - , మ గా	మూ , , -	, , గా	మూ	సా ని॥సా॥
	సా అతి -	అంబ -	శి వా - అయ న	శా ఎ ఎ -	ఎ ఎ రా	జీ త	త - అ రి॥సా॥
అ॥	సా, రి -	నీ, స -	ధా, ని - వా, ర	మూ, ప -	మూ, గ	మూ	ప - దా, ని॥సా॥
	శాంధ -	నీ ఇమ -	నో ఒహా - రా అ ప	రా అత్తె -	రా అక్క	సా	అ - రా అశ్రి॥సా॥
చ॥ (1)	సా త్రి -	స ని నీ -	సా ని ద - దా నీ	ద ప మూ -	దా మ గ	స	మ - మ పధ ని॥సా॥
	నీ శా -	గురు దై -	వం బ ని - న శా	ళ ను సే -	వింపుచు	స	మ - ది ని శి ప॥సా॥
(2)	స రి స ని -	సా, , -	ని స ని ద - నీ, ,	ధ ని ధ ప -	ధా, ,	ప	ప మ - పా, ,
	ప ర మ ద -	యా అతి -	ని ధి వను - చు ఉ ఉ	మ రు వక -	నా అతి	హ	హృదయము - న అ తి
	స స స -	మమమమ -	ప ప ప ప - దధదధ	ని స ని స -	ని ద పా	ధ	ప మ గ - మ పధ ని॥సా॥
	మహాదేవ - మహాప్రభో -	సుం ద ర - నా అయక		సు ర ప ర -	దా యకా	భ	వ శ య - హ ర శి వ॥సా॥

(3) ధస్ నిద - పమగమ - సా , , - పద నిద స్థిమధు - రపురిము - స ఆ - వరిములూ	పమగ - మా , , సుగుహు - ని ఈ	స నిధ ని - దపధ ని సా ని ర త ము - నుదలచి సా
(4) సా , , , స ని - నిదధప - పమమగ శ్రీ ఇ ఇ - ఇ ఇ కు భ - క ర శ శి - మమరుదధ స్మగస్ - సా సా - సరిస్ ని - నీ నీ శ్రీతడ స - లూ లూ - దుభ్రతగుణ - శీ లా సమామ - గపాప - మదాధ - పనీని మదంబ - లరంగ - పదాజ్జ - ములందు మాపమ - పాదప - దానిద - నీస్ ని జ్ఞానము - ధ్యానము - స్నానము - మానము గమపధ - నిస్ నిరి - సా , , - సరినిస్ కనికర - మునచర - ణంంం - బులుగను	పమగ - మా , , సుగుహు - ని ఈ మా , , - , , పద రా ఆ ఆ - అఅజయ నిస్ నిద - దా ధా కృతనిత - పా లా ధరీరి - ని సాస్ పదంబు - లు శ్చేర్చు సారీస్ - రీస్ ని దానము - మానము ధనిపధమా , , గొనుశృతు లన్ , ,	నిద మగ - మపధ ని సా ని ర త ము - నుదలచి సా నిద మగ - మపధ ని నిజయత్రి - పురహార పధపమ - హా హా పత్రితుని - శ్చే తా నిస్ నిద - హా , , పశుపతి - నీ ఈ నిరీ సా - నిధపమ అభిమా - నమనుచు ధపమగ - మపధ ని సా నుతులశ - రణనుచు సా

ఈ అయిదవ చరణము ఖండజాతి నడక, అగుటచే వ్రేలికి అయిదు అక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది.

(5) సారీసా-నీ ధనీ - సానిధా - పా , , , సారె సా-రె కునీ - నామమం - త్రంంంం మాగమా-పామపా- రాపదా - నీ ధనీ దాసుడౌ - చిన్నికృ- ఘునికి - దిక్కునీ	పాదనీ - రాపమా కోరినా - నునీపా సారీసా - నీ ధనీ వేయని- చొక్కనా	సామగా - మా , , దాజ్జమం - త్రంంంం సానిధా - మాపధా సా ధునిన - ముక్తాని సా
---	---	--

(3) పా , , - మగరిX - ధా , , - మగరిX	పా , , - మగరిX	పా , , - మగరిX	పా , , - మగరిX
రా అ అ - సగధర - రా అ అ - మురహార	రా అ అ - భవహార	రా అ అ - భవహార	రా అ అ - భవహార
గా , , - రిసనిధ - క్రి , , - రిసనిధ	సా , , - రిసనిధ	సా , , - రిసనిధ	సా , , - రిసనిధ
ఈ ఇ ఇ - మగుచసు - ఈ ఇ ఇ - లలనను	ఈ ఇ ఇ - సాగపిని	ఈ ఇ ఇ - సాగపిని	ఈ ఇ ఇ - సాగపిని
గా రిస - క్రి క్రి - క్రి , , - క్రి సని	దా ధా - ధా , ,	దా ధా - ధా , ,	దా ధా - ధా , ,
కో రిక - లింపాం - దా అ అ - డెండము	నీ యం - దా అ అ	నీ యం - దా అ అ	నీ యం - దా అ అ
గా , , - సరిగద - పా , , - రిసరిగ	సా , , - గ్రి రిసని	సా , , - గ్రి రిసని	సా , , - గ్రి రిసని
త అ అ - మురిమరి - నా అ అ - కరముల	చే ఎ ఎ - మురిమరి	చే ఎ ఎ - మురిమరి	చే ఎ ఎ - మురిమరి

28 వ మే. జన్మరాగము 3. మోహనరాగము - ఆదితాళము
స-చరి-అంగ-ప-చధ
(రచయిత: శ్రీ గోవిందరావు)

అర్హ. స రి గ ప ధ స
అవ. స ధ ప గ రి స

తె - వ్రే 1 - 2 - 3	తె - ఉ	తె - ఉ
పా , , - ధ, పా - గా , , - రి, సా	ధా , , - స, రి	గా , , - ప, ధా
మోబిబ - హుతనా - రం 0 - గాఅశ్రీ	శు ఉఉ - భాంగా	రా అ అ - వేఎరా
స గా రి - స రి స - ధపాధ - పధాప	గా , , - రి, సా	సా , రి - గపధ సా
సహించు - లే వ ర - మూడర - ధ అ ర	స 0 0 - సాఅరా	కా అవా - అర అర మో

చ॥ (1) సరిసరి - సరిసరి - ధరిసరి - పధపధ నిరతము - నినునెవ - దలచితి - నతియద	గపరిగ - సరిధస గోఱరితి - నిఇగద	సరిగ - రిగపధ సరగున - రతిగద
సరిసరి - సరిసరి - ధరిసరి - పధపధ మూరారి - విఇగద - ద్రోఱప - తినిగద	గపాగ - గరిసరి బ్రోఱచి - తివిగద	సరిగ - రిగపధ ॥సా॥ ముకుందు - డవుగద ॥మో॥
(2) గా, , - రిరిసరి - రిగాప - గారిరి నేఎవ - నీకుభతి - రమాన - నూగను	గా, ధ - పపగరి మాతిద - యనుగను	గా, స - ధపగరి మాతిక - నులజూడు
గా, రి - సదపరి - గా, స - పదపరి మాతిఇ - తపంత - మాతితి - పరంధతి	గా, రి - రిసరి మతిశ్రీ - ఇఇరతి	గా, స - రిగపధ ॥సా॥ మాతిత - గదుసుమ ॥మో॥
(3) సా, , - సరిపధ - సాసరి - ధరిసరి యేఎవ - రయిటుల - బాల్యస - మయమా	సరిసరి - సరిసరి రణర - రిగమా	సరిసరి - సరిసరి మూరారి - విసుమా
సా, రి - గపధసరి - రి, గ - పధసరి యేఎల - పంతము - బ్రోఱప - సమయము	సరిసరి - దాపగ గోవింద - రాపును	రి, , - గపాద ॥సా॥ శ్రీఇఇ - రతిమ ॥మో॥

తానవరములు

29 ప - మేళకర్త. 1. శంకరాభరణ రాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస
చరి-ఆంగ-శుమ-ప-చధ-కాని. (రచయిత: శ్రీ వీణ కుప్పయ్య) ఆ. సనిధపమగరిస

ప॥ సామినిన్నేకోరి - చాలామరులు కొన్నదిరా ॥

అ॥ తామసము సేయక - దయజూడరా గోపాలా ॥

చ॥ నీరజాక్షి నీపై ॥

దెబ్బ - 4 అ - లఘువు ప్రే1 - 2 - 3	దెబ్బ - ఉసి O ద్రుతము	దెబ్బ - ఉసి O ద్రుతము
ప॥ సా , , - నిసధని - పా-మప - గా మా సా అతి - అతిఅతి - మి-ని ఇ - ఈ ఈ సా సధ - పమ-పా - ప మగరి - సరిగస చాలా అ - అ అ-మా - రు ఉఉఉ - లుఉఉఉ	పా- ధని - పా-ధని స్నే-ఎఎ - ఏ-కోబ నిసధని - సా-పమ కోబ బబ - ఓ-న్న అ	సరి-సని - ధపధని బబ-బబ - బబరి ఇ గ-రి గమ - పాధని ॥సా॥ అ-ది ఇ ఇ - రాఅ అ ॥సా॥
ఆ॥ సా రధ - పమ-ధప - , మ-గప - గా మరి తా అతి - అ అ-అమ - అ అ-సఅ - అ అ అ	గమపద - ధప-మప ముఉ ఉ-సే - అ అ-యఅ	ధని-సని - సారగ అ అ-అ అ - ర అ అ

[illegible]

8 వ మేళకర్త
కురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

2. తోడిరాగము - ఆదితాళము

(రచయిత :- శ్రీ పట్నం ముబ్రహ్మణ్యయ్యర్)

ప॥ ఏరానాపై నింత చౌకసేయ - మేరగాదుర నాసామి॥

అ॥ మారునిగన్న శ్రీ వెంకటేశ శుకుమార నన్నేలుకోర సరసుడ॥

చ॥ దానిమాటలు విని ఇంత సాహస మేలర॥

తె - వ్రే లఘువు			తె - ఉ		తె - ఉ	
ప॥	సా , స - ని ధ-ప ధ - ని-ని ధ ప - మ గ మ ని- వ ఎ ర - అ అ-న అ - అ-పైఇ ఇ - ని ఇ ం త- స రి రి-స ని-ధ ని - స ని ధ ప - మ గ మ ని మే ఎ ఎ ర- అ అ-గ అ - అ దు ఉ ఉ - ర అ అ అ		ధ ప ప మ - గ రి-స రి చౌఉఉ క - అ అ-సేవి ధా , , - , , స ని నా అ అ - అ అనాఅ	గ మ ప-గ - మ ప ధ ని ఎ ఎ ఎ-య - అ అ అ అ ధ ప మ-గ - మ ప ధ ని అ అ అ-మి - ఇ ఇ ఇ ఇ	గ మ ప-గ - మ ప ధ ని తె ఎ ఎ - శా-సుకు , ధ ప మ - గ మ ధ ని- అ ర అ అ - సు ఉ ఉ ఉ	
అ॥	ని ద ధ ని-ధ ప మ-గ - మ ని ధ మ - గ రి-మ- మా అ అ అ-రు ఉ ఉ-ని - ఇ గ అ అ - న్న అ అ-శ్రీ ధ ని స రి-గ రి-స గ - రి సా ని - ని ధ ని స మ అ-అ అ-ర అ-న అ - అ మ్మే ఎ - లు ఉ ఉ ఉ		గ మ-ప ధ - ని-ని ధ ప ఇ ఇ-తె ం - ం-క అ అ ధ సా రి - స ని-ధ ని కొ పి ర - అ అ-స అ	ధ ని స ని - సా-ధ ప తె ఎ ఎ - శా-సుకు , ధ ప మ - గ మ ధ ని- అ ర అ అ - సు ఉ ఉ ఉ		

సంగీత ప్రథమ బోధిని

ఆగ్ర. స రి గ మ ప ధ ని స
అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ధ నిసరి-గరి-సగరి-రి-సాని - నిధనిస
మతి-అతి-రి అసతి - అస్యేప - లుఉఉఉ

ధసారి - సనిధని
కొమిర - అతిసతి

లలలల - ల - ము
, ధపమ - గమధని-
అరి అతి - సుఉఉఉ

ము|| సరిసని-ధనిసా - నిధనిధ - పమ-గమ
ధనిధగ-రి-రి-మగ-రి-సనిధ - ప-ధనిస-
చ|| ధా, ని - రి-సరి-ని - నిధప-గ - , రిసరి-
దా అని - మతిఅతి - ట అతిని - ఇ ఇ ని ఇ-
(1) గామా - గరిధిరి - సా-ధని - సరినిరి
(2) ధానిధ - పమ-గమ - ధప, గ - , రిసని-
(3) ధనిధమ-గమనిధ - మగరిస - ధమగరి
ధనిసరి-ని-ధనిస - రి-గరిని - ధనిధమ
(4) పధనిస- , ని-ధని - సనిద - రి-సనిధ
నిధమగ-రి - ధమ - గరిస - గమధని
(5) సా, ని - ధనిసా - , నిసా - , నిధప-
రినిధమ-గరినిధ-మగరిని - ధమగరి-
సరిగరి- , ని-ధని-గరిని - ధనిద-ధ-
గమగరి-ని-ధనిగరి-రి - ధమ-గమగరి-

పధనిధ - నిసరిధ
నిసరిధ - నిసరిమధ
గా, మ - , పధ
ఈంంత - అతిసతి
, రిరిగ - మధాని
సారిగ - మప-సరి
స-గరిని - ధనిరిని
గరిస-గ - రినిధమ
పామగ - , మనిధ
రిసాని - ధపసని
ధనిధా - , పధ
ని-ధనిస - రిగమధ
, మ - గమ - నిధామ
ససా - స - సానిధ

నిసరి-రి-సా, -
ని-గరిని - ధమధని
నిసాని - , ధపమ
హసా-మే - ఎలతిరి
ధామ-గ - , మానిధా
గమాని - ధమగమిదా
ధనిసరి - గమ-ధమ
గరిస-ధి - సరిగమిదా
పధనిస - ధా, -
, ధపమ - గామనిదా
నిధప-గ - , మధని-
సరిగమ - ధమధని-
గమధమ - ధనిసరి
మగరిని - సరిగమిదా

ల
ం
గ
త
లై
త
త్తి
ది
ని

22 వ మేళకర్త.

5. భరహరప్రియరాగము - ఆదితాళము

స-చరి-సా-గ-శు-మ-ప-చ-ధ-శై-ని.

(రచయిత : శ్రీ వికా సుబ్బారావుచే సమక్షాగ్రహణపది)

ఆనా. సరిగ మ ప గ ని స

ఆవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ కాశీవిశాలక్షి ! కంచికామాక్షి ! మధురమీనాక్షి ! ॥

అ॥ అసపరతము మీ సురచిర రూపము, మదినెంతుము మీ పదముల గొల్తుము ॥ కాశీ॥

చ॥ బ్రోవుడి గుంటూరి నిలయ ॥

సంగీత ప్రథమబోధిని

రె - వ్రే 4 అ.				O రె - ఉ		O రె - ఉ	
ప॥	నీ , ,	- ని ద ధ ప - మా , ,	- గ గ రి	నా ,	రి - ని ని ధ.	న రి	గ రి
	కాఅఅ	- శీ ఇ ఇ ఇ - వి ఇ ఇ	- శా అ అ	లా	అ క్షీ - ఇ ఇ ఇ ఇ	క	ం చి - ఇ ఇ ఇ
	రి స ని ద-ని స ప ద - ని	ద ప మ - గ రి గ మ		ని ద ప గ - ,	మ-ద స	ప మ	గ రి - గ
	కాఅఅ-ను-అ	అ క్షీ ఇ - ఇ ఇ ఇ-మ - అ . . .		గు ఉ ఉ ర -	అ అ-మి ఇ	ఇ ఇ ఇ	న - అ క్షీ ఇ ఇ
అ॥	ని ని ద ద-ప-ద ప - ప మ	గ-రి - గ మ ప ద		ని దా	ప - మ గ రి గ	మ	ప ద ని - నా , ,
	అ న వ-ర -తము-మి ఇ - ఇ ఇ ఇ	మ-ర అ చి ఇ		ర అ	అ - రూ ఉ ఉ ఉ	ప అ	అ అ - ము ఉ ఉ
	ధ ని స-ని-స రి-గ మ - గ రి-గ రి - స ని-ధ ని			రి స ని-ద - ని స-ని ద		ప మ	గ-రి - గ మ ప ద
	మ అ అ-చి-ఇ ఇ- నె 0 - 0 0	తు ఉ - ము ఉ మి ఇ		ప ద ము-ల - అ అ-గ్గా	ని	పి	పి-లు - ఉ ము ఉ ఉ

చ॥ మా , ని-ధ ని ప ద - ని ర్మా ప - మ X రి X	మా , X - రి ప రి X	మ X రి-ప - రి X ప మ
దా , ని-ప రి ని X - రి రి-ప ని - ధ ప ధ ని	శా , ని - ధ ప శా	మ X రి-X - , మ ప ధ
దా , , - , , ప ద - ని ద ప-మ - X రి X మ	శా , , - , , ని ధ	ప మ X-రి - X మ ప ని
ప్రబో ఒఒ-ఒ ఒ వ్రు ఉ - డి ఇ ఇ-గు - రి టు ఉ ఉ	రి ఇ ఇ - ఇ ఇ ని ఇ-	ల లి లి-య - లి లి లి లి
1. ధా , ప - , , మా - , , గా - , , రి	శా , రి - , , గా	, , మా - , , పా॥బ్రో
2. దా ని ప - , ద మా - ప మా X - రి X మ ప	దా ని ప - , ని దా	ని శా-మ - X మ ప ని॥బ్రో
3. శా , ని - , స రి స - టి , ద - ని స రి స	టా , ద - ని రి రి స రి	టా , ని - ధ ప ధ ని
స రి రి రి - శా రి స - , ని - ని ని	దా ని ద - , దా	ప మా X - రి X మ ప॥బ్రో
4. రి , , - , , స రి - స ని ధ ప - మ X రి	రి , , - , , మ X	రి ప-ని ధ - ప-ప ని ధ
టా ద ప - , మ దా - ప మా X - రి X మ ప	దా ని ప - , మ గా	రి గా-మ - , ప ధ ని
ప రి స - స రి స - స - స రి స - స ని ధ ని	స రి రి స - ని ద - రి స	, ని ద ప - మ పా ధ
ని ప-రి స - , ని ద ప - స టి ద - ప మ ని ద	, ప మ X - ద శా మ	X రి X మ - , ప ధ ని॥బ్రో

స-చరి-అంగ-ప-చధ

(రచయిత: శ్రీ రామనాథపురం శ్రీనివాసయ్యంగార్)

ఆగ్రో. సరి X స ధ స

ఆవ. స ధ స గ ర స

ప॥ నిన్ను కోరియున్నారా - నిఖిల లోకనాయక ॥

అ॥ నన్ను పాలింప నమయమిదె - నామీద కృపజూడర ॥

చ॥ నన్నుతాంగా - శ్రీనివాసా ॥

పంగిత ప్రథమబోధిని

4 అ.

తె - వ్రే 1 - 2 - 3

తె - ఉ

తె - ఉ

ప॥

గా - రి , - స స ర రి - X X ర రి
నిన్ను - కో ఒబ - రి ఇ ఇ ఇ - యు ఉ ఉ ఉ
X ప X X - రి స-రి X - రి రి స ధ - స రి X రి
ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ-ఖి ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ల అ అ అ

స రి X రి - స రి స ధ
న్నా అ అ అ - ను ఉ ఉ ఉ
X ప X-ప - ధ ప-ధ స
లొ ఒ ఒ - క-అ అ-న అ

స రి X ప - X రి స రి
ర అ అ అ - అ అ అ అ
ధౌ ప-X - ధ ప X రి
అ అ-య - అ అ క అ ॥

అ॥

గా - హా , - X X ప ప - ద ధ హా
నన్ను - హా అ అ - లి 0 0 0 - ప అ అ
X X ప ప - ద ప-ద స - ద-స రి స - రి రి స
నా అ అ అ - అ అ-మి ఇ - ఇ-ద అ అ - కృ డౌ ప

ధ స ద ధ - ప X ధ ప
స అ మ అ - అ అ అ అ
ధ స-రి స - , ద ప ధ
అ అ-జౌ డౌ - ఉ ఉ ఉ ఉ

ద-X ద ప - X రి స రి
అ-మి ఇ ఇ - ద ప ప-
స ధౌ ప - X రి స రి
ద అ అ - ర అ అ అ

ము॥

గా - రి X - రి స రి - స రి స X - రి X స రి
X ప ద ప - ధ స రి X - రి X-స - , రి-దా

స ధ-స రి - X రి X ప
స హా ద - స రి X స

X ప ధౌ-హా , ,
ద హా - X రి స రి ॥

చ॥

గా - గా , , - రి గ ప గ - హా హా
 సా న్నూ - తాంంం - గాఅఅఅ - అ శ్రీ
 1. గా , , - రి హా - రి , , - ధా , ,
 2. గా గ రి - గ రి-సరి- గా గ-ప - ధ ధ సరి
 3. హా దద - హా గ రి - హా రి గ - రి సరి
 4. హా రి గ - రి-సరి-సరి - ధ సరి-సరి - గ రి సరి
 సరి సరి - గ రి-సరి-సరి - రి సరి-సరి - ప ద సరి

గ గ ధ ప - దా - గ ద
 ని ఇ ఇ ఇ - ఈ - ఇ ఇ
 రీ ధా - హా , ,
 గా గ గ - ధ ప గ రి
 హా రి గ - హా ధా
 హా , , - , , సరి
 సరి గ ప - ధ ప ధ ప

ధ ప-గ ప - గ రి సరి॥
 ఇ ఇ-వ అ - అ అ సరి
 రీ , , - గా రి ॥ హా
 గా గ-సరి-ధ ప గ రి ॥ హా
 సరి హా-ధ - హా గ రి ॥ హా
 రి రి గ గ - ప ప ధ ధ
 రి సరి ధ ప - గ రి సరి ॥ హా

65 వ మేళకర్త
 చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

7. కళ్యాణీరాగము - ఆదితాళము

అ. సరి గ మ ప ధ ని సరి
 అ. సరి ని ధ ప మ గ రి సరి

ప॥ పనజాక్షిరో యీవిరహ మోర్వనే - వాసుదేవుని జేడితేవే ॥
 అ॥ విసవే నాగపురమున వెలయు సౌందర్య రాజుని ॥
 చ॥ నిలుపరాని మోహమాయె ॥

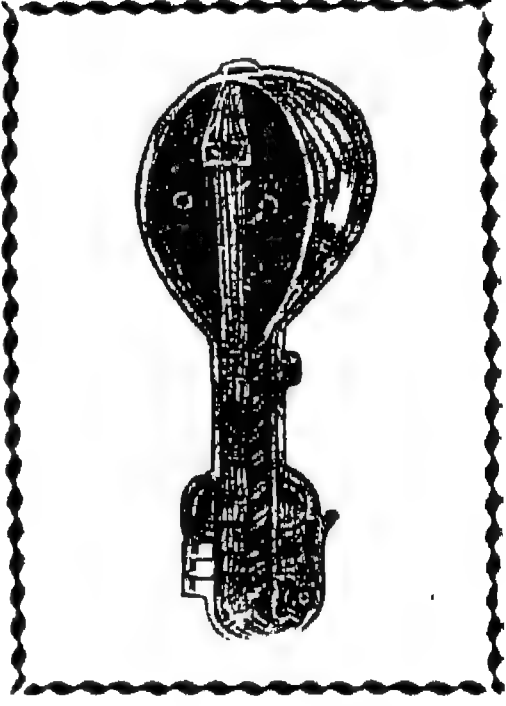
దె - ప్రే - 2 - 3	దె - ఉ	దె - ఉ
సరి హా సరి - ని ధ రి సరి - ని-ని దద - ప మ-గ మ	ప ధ ని ధ - , రి సరి-ని-	ధ ప మ-గ - మ ప ధ ని
ప స జ - అ అ-క్షేఇ - ఇ-రోబి - బి-బి ఇ ఇ	వి ఇ ఇ ర - అహఅఅ-	మోబి-ర్య - అ అ అ సరి

పర్ణములను పైకాలమున పాడు పద్ధతి

సాధారణముగా పర్ణము నాల్గు అక్షరముల చొప్పున నడచును పల్లవి, అనుపల్లవి, ముక్తాయస్వరమును పాడిన పిమ్మట మరల పల్లవిని ఎత్తుకొని 8 అక్షరముల చొప్పున ఆదేపల్లవి, అనుపల్లవి, ముక్తాయస్వరమును పాడి, పిమ్మట పల్లవిని యథా ప్రకారము 4 అక్షరముల చొప్పున పాడి ముగించవచ్చును.

చరణము పాడు పద్ధతి:— మొదట మామూలు ప్రకారము నాల్గు అక్షరముల చొప్పున ఒక్కొక్క ఎత్తుగడి స్వరమును పాడి, పిమ్మట దానినే తిరిగి, 8 అక్షరముల చొప్పున పాడుచు తిరిగి 4 అక్షరముల చొప్పున పాడి. దానినే 8 అక్షరముల చొప్పున ఈ విధముగానే మార్పుచేయుచు పాడుకొనవచ్చును.

ఆదితాళ, మోహన పర్ణము ఉదాహరణమునకుగాను ఇచ్చట వ్రాయబడినది. ఇదే విధముగా అన్ని పర్ణములను సాధకము చేసికొనవచ్చును.

తరువాత మోహనరాగము 8 ఆక్షరముల వల్లన పాడుకొనుడు.

8. మోహనరాగము - ఆదితాళము

ఆక్షర. సరిగవగప - లి. పద్యపరిస

పల్లవి	అక్షరము	ఆక్షరము	ఆక్షరము
పల్లవి గా గా రీ,, సరిసరి గా గా రీ సరిసరి సరిసరి సరిసరి సరిసరి	గా గా రీ,, సరిసరి గా గా రీ సరిసరి సరిసరి సరిసరి సరిసరి	గా గా రీ సరి గా రీ సరిసరి సరిసరి సరిసరి	గా గా రీ సరిసరి గా గా రీ సరిసరి సరిసరి
నిన్నూకో,, రిఇఇ ఇయ్యుఉఉఉనూఉఉఉరఅఅఅ-అఅఅఅ	నిన్నూకో,, రిఇఇ ఇయ్యుఉఉఉనూఉఉఉరఅఅఅ-అఅఅఅ	నిన్నూకో,, రిఇఇ ఇయ్యుఉఉఉనూఉఉఉరఅఅఅ-అఅఅఅ	నిన్నూకో,, రిఇఇ ఇయ్యుఉఉఉనూఉఉఉరఅఅఅ-అఅఅఅ
అ గా గా పా,, గా గా పదపద దసదద-పద-ధపద- గదప- గరిసరి	అ గా గా పా,, గా గా పదపద దసదద-పద-ధపద- గదప- గరిసరి	గా గా పా,, గా గా పదపద దసదద-పద-ధపద- గదప- గరిసరి	గా గా పా,, గా గా పదపద దసదద-పద-ధపద- గదప- గరిసరి
పన్నూపా,, లింప అఅసఅమఅ-అఅయఅఅ- మిఇఇ - జెఎఎ	పన్నూపా,, లింప అఅసఅమఅ-అఅయఅఅ- మిఇఇ - జెఎఎ	పన్నూపా,, లింప అఅసఅమఅ-అఅయఅఅ- మిఇఇ - జెఎఎ	పన్నూపా,, లింప అఅసఅమఅ-అఅయఅఅ- మిఇఇ - జెఎఎ
ము గారిగ - రిసరి సరిసరి గా గా సరి సరిసరి గా గా పదా పా,,	ము గారిగ - రిసరి సరిసరి గా గా సరి సరిసరి గా గా పదా పా,,	గా గా రీ,, - సరిసరి - గా గా రీ	గా గా రీ,, - సరిసరి - గా గా రీ
గా గా రీ,, - సరిసరి - గా గా రీ	గా గా రీ,, - సరిసరి - గా గా రీ	నిన్నూకో,, - రిఇఇ - యు ఉఉఉ	నిన్నూకో,, - రిఇఇ - యు ఉఉఉ
చ గా గా గా,, - రిగప గా గా పా	చ గా గా గా,, - రిగప గా గా పా	గా గా గా,, - రిగప గా గా పా	గా గా గా,, - రిగప గా గా పా
సన్నూతాం,, - గాఅఅఅ అ	సన్నూతాం,, - గాఅఅఅ అ	సన్నూతాం,, - గాఅఅఅ అ	సన్నూతాం,, - గాఅఅఅ అ
1. గా,, - రీ సా రీ,, ధా,,	1. గా,, - రీ సా రీ,, ధా,,	గా గా గా,, రిగప గా గా పద గా-గదదప-గపగరి సరి	గా గా గా,, రిగప గా గా పద గా-గదదప-గపగరి సరి
గా గా గా,, రిగప గా గా పద గా-గదదప-గపగరి సరి	గా గా గా,, రిగప గా గా పద గా-గదదప-గపగరి సరి	సన్నూతాం,, గాఅఅ అ అ అ ని ఇఇ ఇ ఈ-ఇ ఇ-ఇ-వఅఅఅఅ	సన్నూతాం,, గాఅఅ అ అ అ ని ఇఇ ఇ ఈ-ఇ ఇ-ఇ-వఅఅఅఅ
గా గా గా,, రిగప గా గా పా	గా గా గా,, రిగప గా గా పా	సన్నూతాం,, గాఅఅ అ అ అ	సన్నూతాం,, గాఅఅ అ అ అ

ప 0 గ 3 ప్ర త బు బో ది లి

2. గా గరిగరి - సరిగాగ - ఘడ్ఘడ్ఘసరి

గా గా గా , రి గపగ పాపా గగదపదా-గదదప- గప గ రి సరి
సన్నూతాం,, గఅఅఅ అశ్రీ నిఇఇఇ ఈ-ఇఇఇఇ - వఅఅఅఅసఅ

గా గా గా , రిగపగ పాపా
సన్నూతాం,, గఅఅఅ అశ్రీ

3. పాదద పాగరి సారిగ ఓసరి

గా గా గా , రిగ పగ పాపాగ గదపదా-గదదప-గ పగరిసరి
సన్నూతాం,, గఅఅఅ అ శ్రీ ని ఇఇఇఈ -ఇఇఇఇ -వఅఅఅఅసఅ

గా గా గా , రిగపగ పాపా
సన్నూతాం,, గఅఅఅ అశ్రీ

4. పారీగీరి - సీరిస - దసదప - గరిసరి
సీరిగీరిగీరి - దసీరిసీరిస - పదసద

గా గా గా , -రిగపగ పాపా-గగదపదా-గదదప- గపగరి సరి
సన్నూతాం ,,-గఅఅఅ అ శ్రీ-నిఇఇఇ ఈ-ఇఇఇఇ - వఅఅఅఅసఅ

గా గా గా , - రిగపగ పాపా
సన్నూతాం,, - గఅఅఅ అ శ్రీ

పా , , , , , , , ,
అ , , , , , , , ,

గాగ - గదపగరి

2. గాగరిగరి-సరిగాగ-ఘడ్ఘడ్ఘసరి

గగదపదా - గద
నిఇఇఇ ఈ - ఇఇ
సారిగ పాదా

3. పాదదపా గరి సారి గ రీసరి

గగదపదా - గద
నిఇఇఇ ఈ - ఇ ఇ
పా , , - , , స స
స ద గ ప ద ప ద ప

గా గా గా , - రిగపగపాపా
సన్నూతాం,, గఅఅఅఅశ్రీ
సీరిగీరిగీరి - దసీరిసీరిస-పదసద

గగదపదా - గద
నిఇఇఇ ఈ - ఇ ఇ

, , , , , , , ,
, , , , , , , ,

గాగ - సదపగరి

గాగ - గదపగరిగాగ-సదపగరి

దప - గపగరి సరి
ఇఇ - వఅఅఅ సఅ
సదాద పాగరి

సారిగపాదా సదాదపాగరి

దప - గపగరి సరి
ఇఇ - వఅఅఅసఅ
రిగిగ - పపదద
రిసదప - గరి సరి

గగదపదా గదదపగప గరిసరి
నిఇఇఇఈ ఇఇఇఇ వఅఅఅసఅ
సద-గపదపదప-రిసదపగరిసరి

ధప-గపగరిసరి
ఇఇ-వఅఅఅసఅ

, , , , , , , ,
, , , , , , , ,

ఈ త్రింద వ్రాయబడిన తానవర్ణములు ఖండజాతి అటాతాళముగలవి. ఈ తాళమునకు రెండు లఘువులు, రెండు ద్రుతములు గలవు. ఈ వర్ణములు పాడుటలో ముందుగా రెండు లఘువులును పాడుకొని పిమ్మట రెండు ద్రుతములను పాడుకొనవలెను.

20 మేళకర్త చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-తైని 1. ధైరవిరాగము - అటతాళము

ఆణా. స ర గ మ ప ధ ని శ్చ (రచయిత: శ్రీ పచ్చిమిరియం ఆదిఅప్పయ్య) శు

అవ. శ్చ ని ధ ప మ గ ర స

ప॥ విరిబోణి నిన్నేకోరి మరులుకొన్నదిరా॥

అ॥ సరసుడౌ దక్షిణద్వారకసామి శ్రీరాజగోపాలదేవా॥ చ॥ చిరునవ్వు మోమున॥

సం గీత ప్రథమబోధిని

1 లఘువు రె - వ్రే1 - 2 - 3 - 4	1 లఘువు	ద్రుతము రె - ఉసి	ద్రుతము రె - ఉసి
ప॥ సా, ర-నీధా॥ నీ సా-రీ,, - గ స రి - అ, అ అ అ॥ వి రి బో,, - ఒ ఒ ఒ - స రి గ రీ,, - గ గ రి గ - మ ప ధ మ - పగరిస- ఒ ఒ ఒ ఒ ణీ,, - ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ- స గ రి ని - సనిధప॥ పధపధ - ని ని ని ధ ప - ధనిసరి- రి ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ॥ మ అ రు ఉ - లు ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ- పధ ని స - రి గ మ ప - మ గ రి గ - మ ని ధ ప - మ గ రి ని- కొ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ - న అ ది ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ-	ని స మ గ - రి స - ని స వై ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ - కొ ఒ	రి గ - స రి - ని ని ధ ని- ఒ ఒ - ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ -	రి,, - శ్చ ని ధ ప అ,, - అ . . .

శ్రీనిధిధర్మ - ముఖం
అలలల - అలలల

1. గా, రీస - నీ, ధానిమా, - పు ధానిని
నిరీ - నిసరిగముగమా - నినిదధ - నిదధమ-
గరిస-ని సాంక్షి || పీరు ||
2. నినిధ - ధానిదధమా, - నిధపమా, - ధపమ
గరీ - గాముపధ-మపాధ - పధని-ధనిసరిస-
ని ధానినిసరిగ || పీరు ||
3. సాంక్షి-సరిగా-రీ, -నీసరినిసరి-
పా, , -నినినిధ - గా, రీస - నీ, ధాని
ధపగరీ - నిధరిసాస - మగారి - పమాగ -
రిగామ - పధపమ - నినిదధాని - దధపపామ-
నిస-నిగరిమ-ప-మధ-పనిధని - పధమపగరి
గమపమ - పధనిస - నిసనిగరిగరి - నిసనితిసరి-
సరిసరిగరిగరి - మగరిగరి - మగరిగరి - నిగరిగరి - నిరి
సనిధప - ధనిసరి - మమపప - దధనిని - సగరిని
గరిస - నిసాంక్షి || పీరు ||

(మప)

నినిదధా - మమా-

(ధా)

మపామ - గరిసరి-

పధనిసరి, -

మగమ - పా, ,

పధనినిని - నిని

దధని - దధమ-మా

మపమమాగరిగ-

నిగరిని, - ధపధ

పా, - ధానినిసరి-

గరి - గామపధ-

నిరిసని - ధపధమ-

, ధ-రిసరి - ధని

29 వ మేళకర్త

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

2. శంకరాభరణాగము - అటతాశము

(రచయిత :- శ్రీ స్వాతి తిరునాళ్ మహారాజు)

ప॥ చలమేలజేసేవురా సరసకురారాసామి ॥

అ॥ జలజాక్షుడైన చక్కని సరసిజనాభదేవా ॥

చ॥ పాపజాతిమారుడు ॥

అర్థం. స రి గ మ ప ధ ని స
అవ. స ని ధ ప మ గ రి ని

తె - ప్రే 1 - 2 - 3 - 4	4 అ.	తె - ఉ	తె - ఉ
ప॥ , , , , , ॥ హా నీ - పా , మ-గా రీ చాలా - మే , ఎ-వ ఎ			
హా , - , , ధ రి-రీ , , - స రి గ ర - రి గ ర రి లా , , - , , అ అ-జే , , - సె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ		నీ , - స-రి గ హా - వ , - ఎ-ఎ ఎ వ -	స రి గ మ - స - ధ ని ఉ పు ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ
నీ స - ధ ని ప ధ ని రి ని స ధ ని ప - ధ మ ప గ మ రి రాతి - అతి అతి అతి సతి అతి అతి అతి - ర అ అతి అతి			
గ హా - రి స ని ధ ని-స స రి రి గ - మ మ ప ప ధ ని- స అ - అతి అతి అతి-కు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ		స రి హా , ని - ధ ని ఉ ఉ రా , తి - తి	హా , - మ ప మ గ రి రా , - , - లి తి

అ॥ సా - రి X మ ప ధ ని ॥ సా ధా పా,, - ప మ X మ -
అ - మి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ బా లా జా,, - అ అ అ అ -
పా,, - పా,, - ప ధ ని ధ - మ ప ధ ప - X మ ప మ -
కూ,, - ఊ,, - డ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ అ -
సా,, - ధ ని ప ధ ని ॥ సా నీ - సా రీ - రి సీ -
నీ,, - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ సా రా - నీ ఈ - ఇ ఇ ఈ -
సా సా - రీ రీ - రి రి మ రి - రి రి సీ - ధ ప ధ ని -
జా అ - అ అ - న అ అ అ - అ అ అ అ - అ అ అ అ -
స ధ ప - మ పా ధ ని॥

అ అ అ - అ అ అ అ ॥ సా ని ధ ప మ - ధ పా మ - X మ
సా రె కు అ ల - స గో జ - ముఖి

పా, మ X రి - స రి X - రి X రీ స - ని రి స ని - ధ ని
నీ, నై నయ - దలపు - మదిబూసి - వలచిన - ద న

మ ప మ - X మ ప ధ ని ॥ స రి రి స - ని స రీ స - ని రి
వ వు ర - భ లి వి న ర ॥ నెర సరసు - డవటంచు - బలి

సా ని - ధ ని స ని ధ ప మ - X మ ప ని ధ ని - స ధ ని - ప
మూలు - కొ ని యి టు మ న వి - చెవి ని టు కొ ని - స తి ని - మ

స ని రి స X రి - X X
ప అ అ అ అ అ - క్క అ

రి సా ధ - స మ - ధ స
భ అ అ - అ అ - డె

సా,, - ధ ని స రి ని
రా,, - న స మ చు ని రా

ధ ని - మ ప ధ ని - X మ
రు ని - కి డ న ని - హాట

మ ప-మ స అ అ అ - స రి
అ అ-అ అ అ అ - అ అ

, మ X రి - సా - సా
, , , , , ,

, - , రి X సా - రి X
, - , ధ ర ణ సల్ - పె ధ

ప ధ ని - రి X మ ప ధ
ముల ని - శ మ ని డు కొ

ని. పా, ధ - ప మ పా, - మ ని మ - పా, - ప - ని ప ని ధ
పా, ప - పు బ పా, - ర మ పా - పా, - పు లి డ క

పా, ధ - ని ప రి - పా, - మ ప ధ పా, ని ధ ని
పా, - ర హి తి మై - పా, - య ను చు పా - టు ల ను

ని ప పా, - రి గ మ ||
మి గు పా, - టి గ ను || పా ||

4. పా, పా - ప - ప పా - ప - ధ ని ప ని ధ - ప మ గ మ -
నీ, పా టి - వి తా ల - న చు ను గా న - న ను వ గ -

ధా, - మా రీ - గ మ గ రి పా - పా పా -
తెం, - దే నూ - స ర స మ గా - యి ణి వా -

పా ని రీ ప గా - రి గ మ గ రి పా - రి గ రి ప ని -
సం ద మొం ద గా - మ రు ని క ద నం - బు న ను వ ద -

రి ని ప ధ ని ప ధ ని - ప రి గ మ గ రి - ప రి పా ని ధ -
ల క పై న గొ న వ లె - న ని క ల వ ర - ప డు చు న్న ది -

, స రి గ మ ప ధ ని ||
, త ము వ ల దు ని ను || పా ||

పా, - ప - ని ధ పా
పా, - డె - చె లి పా

పా, - గా మా -
రా త్తీ - ని వ్వా -

ప ధ ని ప ని ధ - ప ధ
యి ణి స మ య ము - ప ధ

, - వి గ మ - పా, - ప
, - లి టు క - పా, - య

ధా, ని - పా, - రి -
పా, రు - పా, - ని

పా, గ రి - పా
రా, త గ రు - పం

మిగత రాగములలోగల అది, అటతాళ తానవర్ణములు నాచే సమకూర్చబడిన క్రొత్త సంగీతవిద్యాదర్పణ
మందు యుండి యున్నవి.

తానవర్ణములు సమాప్తము.

三

- సంగీత ప్రథమబోధిని

79

శ్రీమద్భగవద్గీతా

కృతులు

ప-చరి-అంగ-శుమ-ప-చ-చ-ధ-కైని 1. హరికాంభోజిరాగము - రూపకతాళము

ఆరో. స రి గ మ ప ధ ని స
అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

శ్రీ దీక్షితులవారి కృతి (శ్రీ గణపతి ప్రార్థన)

పల్లవి॥ శ్రీగణనాథం - భజరే - చిత్తపరా - శక్తియుతం ॥ శ్రీగణ ॥

అనుపల్లవి॥ నాగ - యజ్ఞ - నూత్రధరం - నాదలయానందకరం ॥ శ్రీగణ ॥

చరణము॥ అగమాది సన్నుతం - అఖిలలోక వూజితం - యోగిశాలి భావితం - భోగిశాయి సేవితం - రాగద్వేషాది - రహిత - రమణీయ - హృతయ ముదితం-శ్రీ గురు గుహ-సన్నుదితం - చిన్మూల కమలాస్థితం ॥ శ్రీగణ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 5వ బాణచక్రములో 28వ మేళకర్తరాగము. రాగాంగము పవ్వసర్, పంపూర్ణ, గమక, వరిక, రక్తిరాగము - ఋషభ - గాంధార - మధ్యమ - ధైవత - నిషాదములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. మూడువేళల పాడదగినది.

ప॥	సా రి గ రి	రి - గ మ పా	నీ ధ ప మా	గా మ రి సా	(1)
శ్రీ గణ సా		ధం- భ జ శ	పీ త్తప రా	శ క్తి యుతం	
సా రి గ రి		రి - గ మ పా	ప ధ నీ ధ ప మా	గా మ రి సా	(2)
శ్రీ గణ సా		ధం- భ జ శ	చి ఇ ఈ త్తప రా	శ క్తి యుతం	
సా రి గ రి		రి - గ మ పా	ధ ని సా ని ధ ప మ	గా మ రి సా	(3)
శ్రీ గణ సా		ధం- భ జ శ	చి ఇ ఈ త్తప రి తి	శ క్తి యుతం	

పం గ ఆ ప్ర థ బ్ర బో ది లి

సా రి X రి	రి - X మ	సా రి	సా రి	సా రి
ప్రీ X ణ నా	ధం-భ జ రే	సా రి	సా రి	సా రి
అ గా X-మా మ	సా-ని సా	సా రి	సా రి	సా రి
నా X-య జ్ఞ	నూ-త్ర ధ రం	సా రి	సా రి	సా రి
గా మ-పా-మ	సా-ధ ని సా	సా రి	సా రి	సా రి
నా X-య జ్ఞ	నూ-త్ర ధ రం	సా రి	సా రి	సా రి
చ రి X-మా రి	గా స రి ,	సా రి	సా రి	సా రి
తి X-మా డి	స స్మ తం	సా రి	సా రి	సా రి
సరి X- రి X	మా ప మ	సా రి	సా రి	సా రి
యొడిగి- శాలి	భా వి తం	సా రి	సా రి	సా రి

సా సా-ని ధా ని-ధ ప మ | గ మ పా ధ-ప ధ ని స ని సా
 రా X - డ్యేపా డి - ర హే త | ర మ ణీ య - హృదయముది తం

రీ X పం గం రి - సా ని ధ పా | ని ని ధ - ప మ గా - రి సా || సా రి ||
 ప్రీగు రు గుమా- స స్మ డి తం | చిన్మూల- క మ లా - సి తం || ప్రీ X ||

న-చరి-అంగ-మ-శాని.

2. హంసద్భని రాగము - ఆదితాళము

ఆంగీ. స ని స ని స ని

(శ్రీ త్యాగరాజాద్భుతి)

ఆంగీ. స ని స ని స ని

ప॥ రఘునాయక ని పాదయుగ - రాజీపములనే విడచాల ॥ రఘు ॥

అ॥ అఘబాలముల వారదొలిసక నాదరింప నీవేగతగాదా శ్రీ ॥ రఘు ॥

చ॥ భవసాగరము దాటలేకనే బహుగాసిబడి నీ మరుగు బెరితి - అపవజాధిపాశిరరక్షక - సార్వభౌమ

శ్రీ త్యాగరాజనుత ॥ రఘు ॥

రాగలక్షణము :— 5 వ బాణచక్రములో 29 వ మేళకర్త శిరశంకరాభరణ జన్మము ఉపాంగరాగము, జౌడవ జౌడవరాగము మధ్యమ, దైవతములు వర్ణములు, అంతర గాంధార, నిషాదములు, రాగచ్ఛాయాస్వరములు, దాటుస్వర ప్రయోగములు రాగరంజకములు మూడు వేళలయందు పాడదగినది. ఈ రాగము రామస్వామి దీక్షితులుగారిచే నిర్మింపబడినదని తెలియుచున్నది.

సం గీత ప్రథమ బోధిని

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది

లఘువు	దుశము	దుశము
ప॥ , , - ; గ - ప గ - , రి	సా - , స ని	పా ని స - రి సా
ర ఘు నా అ య	కా అ-ని ఇ	ఈ ప అ - ఆ దా
రి రి - , గ - ప గ - , రి	స రి గ రి సా స ని	డి ట్లో
య గా , ర ఘు నా అ య	క అ అ అ అ-ని ఇ	డి ట్లో
డి ట్లో	స రి గ ప-గ రి స ని	డి ట్లో
డి ట్లో	క అ అ అ-అ అ ని ఇ	డి ట్లో

(1)

(2)

(3)

१२	१३
१४	१५
१६	१७
१८	१९
२०	२१
२२	२३
२४	२५
२६	२७
२८	२९
३०	३१
३२	३३
३४	३५
३६	३७
३८	३९
४०	४१
४२	४३
४४	४५
४६	४७
४८	४९
५०	५१
५२	५३
५४	५५
५६	५७
५८	५९
६०	६१
६२	६३
६४	६५
६६	६७
६८	६९
७०	७१
७२	७३
७४	७५
७६	७७
७८	७९
८०	८१
८२	८३
८४	८५
८६	८७
८८	८९
९०	९१
९२	९३
९४	९५
९६	९७
९८	९९
१००	१०१

6	9
7	9
8	9
9	9
A	9
B	9
C	9
D	9
E	9
F	9
G	9
H	9
I	9
J	9
K	9
L	9
M	9
N	9
O	9
P	9
Q	9
R	9
S	9
T	9
U	9
V	9
W	9
X	9
Y	9
Z	9
[9
\	9
]	9
_	9
`	9
a	9
b	9
c	9
d	9
e	9
f	9
g	9
h	9
i	9
j	9
k	9
l	9
m	9
n	9
o	9
p	9
q	9
r	9
s	9
t	9
u	9
v	9
w	9
x	9
y	9
z	9
{	9
	9
}	9
~	9
0	9
1	9
2	9
3	9
4	9
5	9
6	9
7	9
8	9
9	9

[illegible]

၁	၁
၂	၁
၁၂	၁
၁	၁
၁၂	၁
၁	၁
၁	၁
၁	၁

[illegible]

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

১০		৭
x		x
,		,
১০		৮
x		৯
x		১০
-		
,		
,		
,		
=		
১৩		

12	12
02	02
12	02
02	02
1	1
12	02
12	02
02	02

	12
.12	9
.	1
.8	5
.12	3

၁၂	၁၂
၁၂	၁၂
၁၂	၁၂

12	2
.00	X
.12	2
02	2
.12	72
.00	05
.12	05
02	02

[illegible]

୧	୧୫
୨	୧୬
୩	୧୭
୪	୧୮
୫	୧୯

• 3	3
• 1	2
• 2	1
• 3	3

•ထ		၈
•X		၈
•၁		၆
•X		၃
•၈ -		-
•၁		၂၀
•၁		၁၀

୧	୧୨	୧୩	୧୪	୧୫	୧୬	୧୭	୧୮	୧୯	୨୦	୨୧	୨୨	୨୩	୨୪	୨୫	୨୬	୨୭	୨୮	୨୯	୩୦	୩୧	୩୨	୩୩	୩୪	୩୫	୩୬	୩୭	୩୮	୩୯	୪୦	୪୧	୪୨	୪୩	୪୪	୪୫	୪୬	୪୭	୪୮	୪୯	୫୦	୫୧	୫୨	୫୩	୫୪	୫୫	୫୬	୫୭	୫୮	୫୯	୬୦	୬୧	୬୨	୬୩	୬୪	୬୫	୬୬	୬୭	୬୮	୬୯	୭୦	୭୧	୭୨	୭୩	୭୪	୭୫	୭୬	୭୭	୭୮	୭୯	୮୦	୮୧	୮୨	୮୩	୮୪	୮୫	୮୬	୮୭	୮୮	୮୯	୯୦	୯୧	୯୨	୯୩	୯୪	୯୫	୯୬	୯୭	୯୮	୯୯	୧୦୦
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

X	5
.	8
-	-
58	70
2	9
52	3

၁၀၇၆

వి. తోడిరాగము రూపకతాళము

శురి-లేగ-శుమ-ప-శుధ-కా

(శ్రీ త్యాగరాజు కృతి)

12
62
13
12
12
X
00
12
12
12

12
0
K
12
12
X
62
12
12
9

ప॥ విను విను విను గాన - నిరజనయన ॥

అ॥ మనసుకెంతో యానందమే మెప్పులకరించగ ॥ నిను ॥

చ॥ 1. రూపము ప్రతాపము శర - చాపము సల్లాపముగల ॥ నిను ॥

2. కరుణార్పణ పరిపూర్ణ - పరతోష్ఠుడు గల విను =

3. రోగరసక రోగరహిత - త్వగ్రోజ భీగధేయ = నిమ =

రాగలక్షణము :— 2వ నేత్రచక్రములో 8వ మేళకర్తరాగము, రాగాంగము సప్త, స్వర, సంపూర్ణ గమక వరిక జాత్యర రక్తిరాగము. ఆరోహణ, అవరోహణములయందు సాధారణగాంధార శుద్ధమధ్యమ శుద్ధదైవతముల ప్రయోగముల వలననే విశేష ముగ రక్తిగలిగించుచున్నది. మధ్యాహ్నము 3 గంటలు మొదలు 6 గంటలవరకు పాడదగినది.

12
12
0
X
12
X
12
—
,
f
0
12
12
12

2.
12
0
x
5
12
12
5
5
1
7
5
12
0
12
12
2.

୧୫୩୭

[illegible]

0.
0
12
X
12
1
12
12
13
0
13
12
—
12
X
12
12
X
0
12
12
0

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈
၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃	၁၄	၁၅	၁၆
၁၇	၁၈	၁၉	၂၀	၂၁	၂၂	၂၃	၂၄
၂၅	၂၆	၂၇	၂၈	၂၉	၃၀	၃၁	၃၂
၃၃	၃၄	၃၅	၃၆	၃၇	၃၈	၃၉	၄၀
၄၁	၄၂	၄၃	၄၄	၄၅	၄၆	၄၇	၄၈
၄၉	၅၀	၅၁	၅၂	၅၃	၅၄	၅၅	၅၆
၅၇	၅၈	၅၉	၆၀	၆၁	၆၂	၆၃	၆၄
၆၅	၆၆	၆၇	၆၈	၆၉	၇၀	၇၁	၇၂
၇၃	၇၄	၇၅	၇၆	၇၇	၇၈	၇၉	၈၀
၈၁	၈၂	၈၃	၈၄	၈၅	၈၆	၈၇	၈၈
၈၉	၉၀	၉၁	၉၂	၉၃	၉၄	၉၅	၉၆
၉၇	၉၈	၉၉	၁၀၀				

4.
12
8
X
12
12
-
X
12
12
X
2
.12
1
.12
2
X
12
12
X
8
12
12
4.

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃	၁၄	၁၅	၁၆	၁၇	၁၈	၁၉	၂၀	၂၁	၂၂	၂၃	၂၄	၂၅	၂၆	၂၇	၂၈	၂၉	၃၀	၃၁	၃၂	၃၃	၃၄	၃၅	၃၆	၃၇	၃၈	၃၉	၄၀	၄၁	၄၂	၄၃	၄၄	၄၅	၄၆	၄၇	၄၈	၄၉	၅၀	၅၁	၅၂	၅၃	၅၄	၅၅	၅၆	၅၇	၅၈	၅၉	၆၀	၆၁	၆၂	၆၃	၆၄	၆၅	၆၆	၆၇	၆၈	၆၉	၇၀	၇၁	၇၂	၇၃	၇၄	၇၅	၇၆	၇၇	၇၈	၇၉	၈၀	၈၁	၈၂	၈၃	၈၄	၈၅	၈၆	၈၇	၈၈	၈၉	၉၀	၉၁	၉၂	၉၃	၉၄	၉၅	၉၆	၉၇	၉၈	၉၉	၁၀၀
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

4. తోడిరాగము - ఆదితాళము
(శ్రీ త్యాగరాజకృతి)

ఆర్. స రి గ మ ప ధ ని స
ఆవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ కోటినదులు ధనుష్కృతిలో నుండగ యేటికి తిరిగెదవే ? ఓ మనసా ! ॥ కోటి ॥
అ॥ నూటిగ, శ్యామసుందరమూర్తిని మాటిమాటికి జూచు మహారాజులకు ॥ కోటి ॥
చ॥ గంగ నూపురంబునను జనియించెను; రంగనిగని కావేరి రాజిలైనను; పొంగుచు
శ్రీ రఘునాథుని ప్రేమతో బొగడు త్యాగరాజు మనవి వినవే ॥ కోటి ॥
రాగలక్షణము 3 వ కృతిలోయున్నది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది.

I	O	O
ప॥ , - పా , ప ద ని స స ధ ని కో ఒ టి న తి దులు ధ ను	స ని రి స ని ద పా ష్కో ఒ ఒ టి టి ఇ లో	మా ద ప మ గ మా ను 0 0 0 డ త గ
, - మ నీ ద మా మ గ గ రి స ని తి - ఎ ప టి కి తి ఇ రి ఇ గె ద	సా , స రి వే ఎ ఎ ఎ	గ మ ప ద ని స ని ద మ తి న తి స త త త
ప మ - దా , ని సా రి రి సా ధ ని తి తి - కో ఒ టి న దు టా లు ధ ను	స రి స ని స ని ద ప ష్కో ఒ టి టి ఇ ఇ లో ఒ	మ ప ధ ప మ గ మా ను 0 0 0 డ త గ

విషమేళకర్. హానుమతోడి జన్మము

5. ధన్యనిర్గమ - రూపకతోకము

၁၂
၈
၁၁
၁၆
X
၁၂
၆

శుభి-నై-శుభ-ప-శుభ-కృ.

(ಶ್ರೀ ಶಾರ್ಙ್ಗ)

५५
५४
५३
५२
५१
५०
४९
४८

ప॥ శ్యామసుందరాంగ పకల శక్తియు నీవేర ॥ శ్యామ ॥

అ॥ తామస రహిత గుణసాంద్ర ధరను వెలయు రామచంద్ర ॥ శ్యామ ॥

చ॥ దుష్టదనుజ మదవిధార శిష్టజన హృదయ విహార ఇష్టదైవము నీవేర ఇలను త్యాగరాజువేరొ ॥ శ్యామ ॥

రాగలక్షణము:— 2 వ నేత్ర చక్రములో 2 వ మేళకర్త హనుమత్తోడి జన్యరాగము, ఇందు సాధారణ గాంధార కైశిక విషాదములు రాగచ్ఛాయలు, ప్రాతఃకాలమందు పాడదగినది. ఇది భాషాంగ రక్తి ఉపాంగరాగము ఔషధ సంపూర్ణ రాగము. సగామగరిస - పనిసానిధమగరిస - నిసగామగరిస - మొదలగు ప్రయోగములు రక్తిని కలిగించును.

సంగీత ప్రథమబోధిని

[illegible][illegible]

—
१३
१३
२३
६२

५२
६२
१३
.
१३
६२
१३
—
५३
५
१३
१३
१३
१३
६२
१३
६२
१३
(००)

[illegible]

(4)

[illegible]

(10)

శ్లోకము సుంద । రాంగ స క ల । శ ఆ కి ఇయ్యు । కె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ రా ఆ . .

== ५४ ==

॥ शुद्धि ॥

ప్రేలికి నాల్గవరముల చొప్పున పాడుకునేది

! O O

ప|| , , - న్ని , పారి - గా , , , మగ . రి సరి న్ని సారి . గరి మగ ప మ మగ ప మ
మేవరు స - మా అ . . . న అ . అ అ మెవరు స . మ అ . . . న అ . .

గరి సని - రి సని సారి - రి గారి గ మా గ గా మ ప మా , ప మ గ రీ .
అ . . . - మేవ పరు స మ అ . . అ . అ అ అ అ అ అ అ అ

సా స మ గ మ పా . ప ద ప ద పా , ద మా
ధీ ఇ ఇ ఇ ర వ . ర అ . . దా అ ర ఘా

, , పా , ద నీ - సా , రి సా , రి సని ద ని . సా , , ని దా . పా ద ప మా ప మ మా మగ ప మ || గరి సరి . న్ని ||
వీ ఇ ర జూ - ఊ ఊ ఊ తు ఊ ఊ . రా అ . . ర మా . హా అ . . అ అ . . . || అ . . . || మే ||

అ|| , , పా , ద పా - మా మ గ రీ మా , , , గ మ గ మ పా ! ని సని దా ధ పా .
సా అ ర సా అ ర అ అ ఓ ఓ . ఒ ఒ య్య అ ర పు . న అ డ అ ల అ .

, , దా , ప మా - గ మ పా ధ ప మ గ రీ మా , , , గ మ పా ద ప మ గ మా పా . ధ ని సని ధ ని సా ||
సా అ ర సా - ర అ అ అ అ అ అ అ ఓ ఓ . ఒ ఒ య్య అ అ అ అ అ అ ర పు . న అ డ అ అ ల మా .

, , సా , రి సా - సని దా నీ సా , , నీ సరి సని దా . పా ద ప మా ప మ మా మగ ప మ గరి సని . న్ని ||
నీ ఇ ర ద - కొంం లి ఈ . ఇ ఇ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ . వి ఇ ఇ ని ఇ ఇ మ హా అ అ అ అ అ అ మే ||

[illegible]

సరిగామా - పూర్వ ధర్మం - దుష్టత్యక్తి - నిరంతరం - నిద్రానిధి - నిద్రానిధి - నిద్రానిధి || సరి ||
ఎటులా బ్రహ్మ తుష్టియైదు | ఎవ్వక ఆత్మతాత్పర్యము | అతిమిత్రము | అతిమిత్రము || ఎటు ||

అ|| దరానిదపమ రా | శ్శేషానీసంశ్శా | రో, ని శ్శే ప్పనిదా-హా | దానిదపాధప మామగ రీ ప మగ రి | గ రి సన్ని || స రి||
కటాకలటల నా | షేరిచ్చ ఈత అల అమా | కౌ, అ ల ర అ తి కౌ | రోఒఒఒఒ ఒఒ రామలతయ్య అ అ || అలల అ || ఎటు||

၁	၈
၂	၈
၃	၈
၄	၈
၅	-
၆	၆
၇	၈
၈	၀
၉	၆
၁၀	၆
၁၁	၆
၁၂	၆
၁၃	၆
၁၄	၆
၁၅	၆
၁၆	၆
၁၇	၆
၁၈	၆
၁၉	၆
၂၀	၆
၂၁	၆
၂၂	၆
၂၃	၆
၂၄	၆
၂၅	၆
၂၆	၆
၂၇	၆
၂၈	၆
၂၉	၆
၃၀	၆
၃၁	၆
၃၂	၆
၃၃	၆
၃၄	၆
၃၅	၆
၃၆	၆
၃၇	၆
၃၈	၆
၃၉	၆
၄၀	၆
၄၁	၆
၄၂	၆
၄၃	၆
၄၄	၆
၄၅	၆
၄၆	၆
၄၇	၆
၄၈	၆
၄၉	၆
၅၀	၆
၅၁	၆
၅၂	၆
၅၃	၆
၅၄	၆
၅၅	၆
၅၆	၆
၅၇	၆
၅၈	၆
၅၉	၆
၆၀	၆
၆၁	၆
၆၂	၆
၆၃	၆
၆၄	၆
၆၅	၆
၆၆	၆
၆၇	၆
၆၈	၆
၆၉	၆
၇၀	၆
၇၁	၆
၇၂	၆
၇၃	၆
၇၄	၆
၇၅	၆
၇၆	၆
၇၇	၆
၇၈	၆
၇၉	၆
၈၀	၆
၈၁	၆
၈၂	၆
၈၃	၆
၈၄	၆
၈၅	၆
၈၆	၆
၈၇	၆
၈၈	၆
၈၉	၆
၉၀	၆
၉၁	၆
၉၂	၆
၉၃	၆
၉၄	၆
၉၅	၆
၉၆	၆
၉၇	၆
၉၈	၆
၉၉	၆
၁၀၀	၆

ಗಿ	ವಿ
ಗಿ	ಹ
ಎ	ಯೆ
ನ	ರ
.	ಣ
ಗಿ	ವಿ
-	-
ನಿ	ಣ
ನಿ	ಣ
ನ	ಣ
ನ	ಣ
ನ	ಛ
ಗಿ	ಪ್ಪ
ನಿ	ಖ
X	ಜ
ನಿ	ಣ
ನಿ	ಣ
ನ	ಣ
ನ	ಣ
ಎ	ಣ
-	-
ಗಿ	ವಿ
ನಿ	ಣ
X	ರ
ಹ	ಪ್ಪೆ
ನಿ	ಪ್ಪ
ನಿ	ಪ್ಪೆ
-	-
ನಿ	ನ
ನ	ನ
ನಿ	ನ
ನ	ನ
ನ	ನ
ಎ	ನ
ನ	ನ
ನಿ	ನ
ಗಿ	ಪ್ಪ
ನಿ	ನ
-	-

၁	၁
၂	၂
၃	၃
၄	၄
၅	၅
၆	၆
၇	၇
၈	၈
၉	၉
၁၀	၁၀
၁၁	၁၁
၁၂	၁၂
၁၃	၁၃
၁၄	၁၄
၁၅	၁၅
၁၆	၁၆
၁၇	၁၇
၁၈	၁၈
၁၉	၁၉
၂၀	၂၀
၂၁	၂၁
၂၂	၂၂
၂၃	၂၃
၂၄	၂၄
၂၅	၂၅
၂၆	၂၆
၂၇	၂၇
၂၈	၂၈
၂၉	၂၉
၃၀	၃၀
၃၁	၃၁
၃၂	၃၂
၃၃	၃၃
၃၄	၃၄
၃၅	၃၅
၃၆	၃၆
၃၇	၃၇
၃၈	၃၈
၃၉	၃၉
၄၀	၄၀
၄၁	၄၁
၄၂	၄၂
၄၃	၄၃
၄၄	၄၄
၄၅	၄၅
၄၆	၄၆
၄၇	၄၇
၄၈	၄၈
၄၉	၄၉
၅၀	၅၀
၅၁	၅၁
၅၂	၅၂
၅၃	၅၃
၅၄	၅၄
၅၅	၅၅
၅၆	၅၆
၅၇	၅၇
၅၈	၅၈
၅၉	၅၉
၆၀	၆၀
၆၁	၆၁
၆၂	၆၂
၆၃	၆၃
၆၄	၆၄
၆၅	၆၅
၆၆	၆၆
၆၇	၆၇
၆၈	၆၈
၆၉	၆၉
၇၀	၇၀
၇၁	၇၁
၇၂	၇၂
၇၃	၇၃
၇၄	၇၄
၇၅	၇၅
၇၆	၇၆
၇၇	၇၇
၇၈	၇၈
၇၉	၇၉
၈၀	၈၀
၈၁	၈၁
၈၂	၈၂
၈၃	၈၃
၈၄	၈၄
၈၅	၈၅
၈၆	၈၆
၈၇	၈၇
၈၈	၈၈
၈၉	၈၉
၉၀	၉၀
၉၁	၉၁
၉၂	၉၂
၉၃	၉၃
၉၄	၉၄
၉၅	၉၅
၉၆	၉၆
၉၇	၉၇
၉၈	၉၈
၉၉	၉၉
၁၀၀	၁၀၀

[illegible]

సరి - గ మ గారి స | రి గారీ | రి గ మా ప ద నీ ద ప | మ గ ప మ ద ప మ గ రి స ని
 అతి - ఉ ప చార ము | జే నే వా | రు ఉ ఊ స్నా అ ర ని | మ అ రు ఉ వ అ రు ఉ ర అతి అ
 సరి - డిట్లో | డిట్లో | రి గ మ ప ద ని స రి స ని ద ప | స ని స ప ద ప మ ప ద ప
 అతి - డిట్లో | డిట్లో | రు ఉ ఉ ఉ స్నా అతి అ రి అ ని ఇ | మ అ అ రు ఉ ఉ వ అతి అ

మ గ గ రి | స రి - గ మ ||
 రు ఉ ర అ | అతి - ఉ ప ||

అ || , ద ని సా స స | స ని రి స నీ ద ప | ద ని సా స ని దా పా | మ ప ద ప స ని ద ప మ గ గ రి || స రి - గ మ
 కృ ప కా వ తె | న ని నే వ నీ ఇ | కి ఇ ఈ ర్తి ఇ ని బ | లు ఉ ఉ మ ఉ ను 0 0 0 రు అ గ అ || అతి - ఉ ప
 చ || , ప దా ని దా పా | ప ద ద ప ప మ మా | , ని నీ ని ని | ద ని సా స ని దా పా
 వా అ కి టు శే | ప ది ల అ ము ఉ గా | అ వా తా త్మ జ | దు ఉ ఊ స్నా అతి అ ర ని
 , మ పా ద పా ద ప | స ని ద ప ప మ గా రి స | , స ని సా రి గ మా | మ గ ప మ గ రి సా
 శ్రీ ఈ క రు ల గు | నీ ఇ ఇ ఇ త అతి అ మ్ములు | , చె ఎ రి యు ఉ ఊ | స్నా అతి అతి ర ని
 , ని నీ ని ని | ద ప ద ని సా రి స ని ద ప | , ప దా ని దా పా | ధ ని సా , ని ద పా
 ఎ కాంత ము | న అ ను ఉ జా అతి అ న కి | ఇ యె వ ర్ప డి యు | స్నా అతి అతి ర ని
 , ద ని సా రి సు స రి | స ని కీ రి స నీ ద ప | ద ని సా స ని దా పా | మ ప ద ప స ని ద ప మ గ గ రి | స రి - గ మ
 శ్రీ ఇ కాంత అతి అతి | ప అ రు తె వ న్న | శ్రీ ఇ ఈ త్యా అతి గ | రా అతి అతి జ అతి అతి ర్ని ఇ త అ | అతి - ఉ ప

20 వ మేళకర్త. (దివ్య నామసంకీర్తనము) 9. భైరవిరాగము - ఆదితాళము
స-శురి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని. (శ్రీ త్యాగరాజు కృతి)

చ ఆహ్. స రి గ మ ప ధ ని స శు ఆవ. స ని ధ ప మ గ రి స

- ప॥ శ్రీ రఘువర సుగుణాలయ - సరసిజలోచన విరోచనాభ! ॥ శ్రీ ॥
అ॥ తరానలేని పరాకులేటిక - బిరాస ననుబ్రోవగరాదా వాదా? ॥ శ్రీ ॥
చ॥ కమలాహితసత - కమలాహితధర - మమతదెలిసి నను మన్నించరాదా? ॥ శ్రీ ॥
2. కనికరమున నను - గనికరముననిడి చనవున ఒక మనవిని బల్కరాదా? ॥ శ్రీ ॥
3. ఆగమమూల అవనిజలోల - వేగమె తెలుసుకో త్యాగరాజనుత ॥ శ్రీ ॥

రాగలక్షణము:— రి వ కృతియందున్నది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది.

		O		O
ప॥ ప ద వీ - ని ద ప ప - మ ప	ప మ గా - మ			పా - ప మ
శ్రీ ఇ ఈ - ర ఘ ప ర - సు గు	ణ అ ఆ - ల			యా - రా మ
వీ - ద ని స ని - ద ప - మ ప	ప మ మ గ గ - మ			పా - ప ద ప మ
శ్రీ - ర అ ఘ ఊ - వ ర - సు గు	ణ అ ఆ ఆ ఆ - ల			యా - ర ఆ మ ఆ

నీ - ద - ని - శా - రీ - స - ని - ద - పా - మ - ప - ద - ప
శ్రీ - ర - అ - ఘో - డ - డ - వ - రా - మ - డ - గు - డ

ప - ద - ని - స - రీ - శ - రీ - స - రీ - నీ , - - ద - పా - మ - ప - ద - ప
శ్రీ - ఇ - ఇ - ఇ - ఈ - ఇ - ఇ - ర - అ - ఘో - డ - వ - రా - మ - డ - గు - డ

స - ని - శా - ప - ద - మ - ప - ప - మ - గా - రి - స
న - అ - రా - ని - ఇ - జ - అ - లో - డ - డ - చ - న

అ॥ ప - ద - నీ - ద - పా - ని - ద - ప - మ
త - అ - రా - న - రే - ని - ఇ - ఇ - ఇ

ప - ద - రీ - స - ని - ద - పా - ని - ద - ప - మ
త - అ - ర - అ - మ - న - రే - ని - ఇ - ఇ - ఇ

స - రీ - శ - రీ - స - ని - ద - ప - మ - ని - ద - ప - మ
త - అ - ర - అ - మ - అ - న - రే - ని - ఇ - ఇ - ఇ

ద - ని - శా - రీ - శ - రీ - స
ని - ఇ - రా - న - ని - అ - మ - బ్రో

ప - మ - గ - మ - గ - మ
ని - అ - అ - అ - అ - అ

ప - మ - గ - మ - గ - మ
ని - అ - అ - అ - అ - అ

ని - గ - గ - రి - గ - మ - ప
ని - ఇ - రో - డ - చ - అ - అ

ప - ద - నీ - ద
ప - అ - రా - మ

ప - ద - నీ - ద
ప - అ - రా - మ

పా - స - ని - ని - ద
ప - ర - అ - అ - మ

స - స - ప - ద - ని - స
ప - గ - ర - అ - అ - అ

పా - ని - ద - ప - మ
యా - ర - అ - మ - అ

పా - మ - ప - ద - ని
యా - ర - అ - మ - అ

మ - ప - ద - నీ - ద - ప - మ ॥ ప - ద - నీ ॥
ని - అ - అ - అ - భ - అ - అ ॥ శ్రీ - ఇ - ఈ ॥

ని - స
తే - టి - కి

పా , ని - స - రి - శ - రీ
తే - ఎ - టి - ఇ - కి - ఇ

ని - స
తే - టి - కి

రి - శ - రీ - స - ని - ద - ప - మ ॥ ప - ద - నీ ॥
ద - అ - అ - అ - భ - అ - అ ॥ శ్రీ - ఇ - ఈ ॥

చ॥ మ పాదనీ - స ని రి - ద ని శా
అ అ గ మ - ముడతా డా లా

, ని శా రి శా - స ని రి - ద ని శా
అ-వె ప గ మె - తె ఎ లుడతా - ముడతా

, ని శా రి శా
అ అ వా ని జ

ప ద నీ - ద ప
త్యతా ఆ - గ ర

శా రి స ని - ద ప
లో ఒ ఒ ఓ - ఒ ల

మ ప ద ప - ని ద ప మ ॥ పదనీ॥
జ అ అ అ - ను డా త అ॥ శిష్యక॥

1, 2 చరణములు చరణములవలె పాడుకొనవలయును.

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని. 10. ఆనందభైరవి రాగము - ఆదితాళము
(శ్రీ రామస్వామి దీక్షితులు కృతి)

ఆగో. స గ ర గ మ ప ధ ప ని స
ఆవ. స ని ధ ప మ గ ర స

ప॥ అంబా నీ శరణము జొచ్చితి - అదరింపవమ్మా ఓజగ ॥ దంబా ॥

అ॥ శంబరవైరిని బ్రతికించిన శివ శాంభవి త్రిపుర సుందరి ఓజగ ॥ దంబా ॥

చ॥ 1. సకలలోకజనని నీవని - సదానిన్ను నే కోరితిని - ప్రకటమైన నీ మహిమలు వింటిని - పరంజ్యోతి
నిను పాడగంటిని జగ ॥ దంబా ॥

2. చక్కని బంగరు బొమ్మా - నీ చరణములే - నమ్మితి - నమ్మా ! గ్రక్కున మనవులు గైకొమ్మా !
గంగాధరుని కొమ్మా మాయమ్మ ॥ అంబా ॥

3. వేరేదైవములను యిలను - వేమచు వేడగలేను ! వీరశక్తియె వెలసియున్నావు - వెంకటకృష్ణ
సహృదరియనుచు ॥ అంబా ॥ (2, 3 చరణములు 1. చరణమువలె పాడుకొనవలయును.)

రాగలక్షణము :— ఇది 4-వ వేదచక్రములో, 20-వ మేళకర్త నరభైరవి జన్యము. ఉపాంగ, వక్రసంపూర్ణ, పాడవ, రక్తిరాగము. సాధారణ గాంధార, కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు, ఈ రాగమందు కైశికినిషాదము వాడుకయందు యుంటూ యున్నది. సనిధని - పధనిప - అను ప్రయోగములు వాడుకయందు యున్నవి. అన్నివేళలందు పాడదగినది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

I	O	O
ప॥ (1) ప ద ప ద - పా, , - పా, మ అ 0 0 0 - బౌఅ అ - నీ ఇ ఇ	గ మ ప మ శ ర ణ ము	మ గ రి - గ మ జ్జొఒ ఒ - చ్చి తి
(2) పా ధ ని ధా, ని పా - పా, మ అ 0 0 బౌఅ అ అ - నీ ఇ ఇ	గ మ ప మ శ ర ణ ము	ప మ గ రి - గ మ జ్జొఒ ఒ ఒ - చ్చి తి
(3) మ ప ని స - గా స రి సా రి స - నిదపా-పా, మ అ 0 0 0 - బౌఅ అ అ అ అ - అఅఅ - నీ ఇ ఇ	గ మ ప మ శ ర ణ ము	ప మ గ రి సా రి స జ్జొఒ ఒ ఒ చ్చి ఇ ఇ తి
, స గ రి స - ని ని - స మ ఇ అ అ ద రి 0 - ప - వ అ	గా, - రి మృత్త-అ	గా, మ ప మ - గ రి గ మ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ జ గ
అ, - ప ద ప మ పా - నీ స స అ - శ 0 బ అ ర - వై రి ని	స మ స రి బ్రతి కి 0	స ని స - సా రి స చి న శి - వా అ తి

[illegible]

ప॥ విడెము శేయావే, నన్ను - విడనాడకవే ॥ విడెము ॥

అ॥ పుడమి-తనయచేతి మంచి - మడుపులనుచు దలచి తలచి ॥ విడెము ॥

చ॥ రాజమాన్యుడౌ సోమిత్రి - రతనాతమ్మ పడిగబట్టి తేజరీల్లు నటరా - దేవదేవ - జాజికాయల - యేలకుల బాపత్రి వక్త్రలాకుల - రాజరాజవర త్యాగ - రాజు ప్రేమతో నొసంగే ॥ విడెము ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 4 వ వేదచక్రము. 22-వ మేళకర్త. సర్వస్వర గమక పరిక రక్తి సంపూర్ణరాగము ఆరోహణ మందు సాధారణ గాంధార చతుశృతి ధైవతములున్నా, అవరోహణమందు కైశికి నిషాద శద్ధమధ్యమములు రాగభాయ గలిగించు స్వరములు. అన్నివేళలయందు పాడదగినది.

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

లఘువు	ద్రుతము	ద్రుతము
ప॥ 1. రి రి గా- మాపా - డా, ని సా - నిడపమ - గ రి	స మ మ గ గా - గ రి రి రి ని	సా, , - రి గ మ గ - గ రి రి స
విడెము- శే యా - <u>జే ఎ ఎ ఏ</u> - నలలల - న్నూడ	వి డ నా అ అ - డాఅఅ క అ	జే ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ
2. రి రి గా - మా పా - దనిసాదనిసా - ని డ ప మ	మ ప ప మ గా - గ రి రి-రి స ని	సా, , - రి గ మ గ - గ రి రి స
విడెము - శే యా - <u>జే ఎ ఏ ఎ ఏ</u> - న అ ను డ	వి డ నాల అ - డలల-క అ అ	జే ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ

3. రి రి గా - మా పా - దనిసాదనిసా - ని ద ప మ
విడమ - శే య - జేవపవప - ప లి ను ఉ

4. రి రి గా - మా పా - దనిసరిసరి - సానిదసా
విడమ - శే య - జేవపవప - ప న త్ర ను

5. రి రి గా - మా పా - దనిసరి - సరిసరి - దపపమ
విడమ - శే య - జేవప - పత్రత్ర - నుఉఉఉ

అ|| 1. ప ప దా - ని ని స ని - సా , సా ని ద ప మ
పుడమీ - త న య త్ర - రి ఈ ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ

2. పనినిదదా - దనిసని - సనిసరిసరిసరి - సనినిద - దపపమ
పుడమీఇఈ - తనయత్ర - త... - త... - త...

3. ప ని ని ద దా - ద ని సా - రిసమా - మససా
పుడమిఇఈ - త న యా - జేవతీ - మంంచి

4. ప ని ని ద దా - ద ని సా - రిసమా - మససారి
పుడమిఇఈ - త న యా - జేవతీ - మంంచి

ప ద నీ - ని ద ద ప - మగరిని
విడదా - నాత్రత్ర - దులలి

సా ని ని ద ద ప - మ గ రి ని
విడ నాత్రత్ర - దులలి త్ర

ప ద ని స ని - నిదప - మ గ రి ని
వి ఇ డ త్ర త్ర - నాత్రత్ర - దులలి కత్ర

ప ప దా - ని ని స ని
పుడమీ - త న య త్ర

ప ని ని ద దా - ద ని స ని
పుడమీఇఈ - త న య త్ర

స స స ని దా - దా ని ద సా
మడుపు ఉ డో - ల ను ఉ ను

స స - స ని ని ని ద పా - పదనిస
మడు - పుఉడో లత్రను - చుఉఉఉ

సా , , - రి స మా గ - గ రి రి స
ద ప - ప ప ప - ప ప ప

సారిగమపమగ - రిగమగ - గరిగ
జేపపపప - పపప - పపప

సా సా - స ని ద ప - మ గ రి స
జే ప - ప ప ప - ప ప ప

సా - దనిసా - దనిసా - నిదపమ
త్ర - త్రత్ర - త్రత్ర - త్ర...

రిసరిసరిసరి - సరినిదపమా
త్రత్రత్రత్రత్ర - త్రత్రత్రత్రత్ర

సానినిదదపమాగారిగ
తలచిఇఇఇ - తలచిఇఇఇ

రిసరిసరిచప - సనిదపమగరిగ
ఉఉ - తలచిఇఇ - తలచిఇఇఇ||విడ

చ॥ - పపమ - గరిగమ - పదనీ - నిదదప - మాగాగరిని రాజతి-మతిన్యడ-డొడడొ-సొడడొ-మొక్కత్రిశిశి	, పదనీదా - నిపదప ఇరతనాఆ - తతిమ్మతి	సానీనిదదప - మాగాగరి పడిగతి . . . - బతిశిశి
, - పమా - గాగరిగీ - రినిసా - రిగమప ఇ-తేజ - ర్నిడడొ-నతిట - రతితి	పదనిద - దపమా-మాగిగమగ దేఎఎఎ - ఎఎఏ-వా-దెఎఎ	గరిగినిసా - సా , , ఎఎఎవా - తతి
, - సరీ - రిససనిసాసా - నిసరిస - సరిగరి - రిగమగరి తి-జాజి - కౌతితితితితి-ఎఎఎ-లతితితి-కుడడొ-లతితి	రిగమాగిగమా - మగగాగిగ జాతితిపతితి - త్రిశిశి	మపపదనీ - నిదదాసా కృతితితితి - కుడడొ

రాజరాజవర త్యాగ - రాజు ప్రేమతొనొసంగే ॥ విడెము ॥ (అనువల్లవివలె పాడుకునేది.)

22 మేళకర్. ఖరహర ప్రియజన్యము 12. ముఖారిరాగము - రూపకతాళము
చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని (శ్రీ త్యాగరాజు కృతి)

ఆణ్. సరిమపనిధస
అవ. సనిధపమగరి

ప॥ ఎంతనినే వర్జింతునుశబరీ భాగ్య ॥ మెం ॥

అ॥ దాంతుల వరకాంతలు జగ - మంతనిండియుండగ ॥ మెం ॥

చ॥ కనులారసేవించి - కమ్మని ఫలములనొసగి, తనువుపులకరింప బా - దయుగములకు మొక్కి
జనకుల పతిసముఖంబునఁ - బునరావృత్తి రహితపదమును బొందిన త్యాగరా - జనుతురాలి
పుణ్యమును ॥ ఎం ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 4 వ వేదచక్రములో నిగిల మేళకర్త అరహరప్రసిద్ధులవ్యయు. బాషింగ, గర్భిగాగము వ్రకషాడవ సంపూర్ణము. ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జ్యము. చతుశ్రుతి రషభ శుద్ధసుధ్యమ కైతి నిషాదములు చివస్వరములు. ఆరోహణమందు, చతుశ్రుతి ధైవతమున్నూ అవరోహణమందు శుద్ధదశతమున్నూ పాధారణగాంధారములును, రాగచ్చాయ స్వరములు, ఉదయము 6 గంటలు మొదలు 9 గంటలవరకు పాడదగినది. (ఈ రాగము 20.వ మేళకర్త సటభైరవిజన్యమని కొందరు చెప్పుచున్నారు.)

ప॥ మ గ రీ - మా పా - ని దా ప - ॥ మ ప ద ప - ప మ గా - రీ సా - ॥ 1

ఎంంం - తా నీ - నె ఏ ఎ - ॥ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఏ - వా ఆ -

రీ , - మా మా - పా దా - ॥ పా , , , - మ ప మ గ రి స॥

రిం , - తూ నూ - శా బా - ॥ రీ , , , - భ అ అ అ గ్య అ

మ గ రీ - ప మ పా - స ని ద ప - ॥ మ ప ద పా - ప మ గా - రీ సా ॥ 2

ఎంంం - త అ నీ - నె ఎ ఎ ఎ - ॥ ఎ ఎ ఎ ఏ - ఎ ఏ - వా ఆ -

రి స రీ - మా పా - ధా సా ॥ స రి మా స రి - సా ని ద ప మ ॥

రింంం - తూ నూ - శా బా ॥ రి ఇ ఈ ఇ ఇ - భా అ అ గ్య అ

ప ధ స రి - మా స రి - స ని ధ ప ॥ మ ప ధ పా - ప మ గా - రీ సా ॥

మెంంం - తా ని ఇ - నె ఎ ఎ ఎ ॥ ఎ ఎ ఎ ఏ - ఎ ఏ ఏ - వా ఆ ॥

రీ , - మా మా నీ దా ॥ పా , - పా , , పా , , పా , , ॥ మ గ ॥

రిం , - తూ నూ - శా బా ॥ రీ , - ఈ , , ఈ , , ఈ , , ॥ ఎం త ॥

అ॥ సో, నీదా-పాపా-॥ రీ, రీ రీ-రీ గరి ॥
 దాం, తాలా-వారా-॥ కాం, తాలా-జాలగ
 రీ మగ్గిరిసో-స్సనిదాపా॥ మ పదప-పమగరి-రిసరిమ ॥ మగ ॥
 మంంంం తా-నింంంం డీ॥ యంంంంం-ంంంంం-డాలగఅ ॥ ఎంత ॥

చ॥ ,, -మప-పమగా-రీసా॥ ,, రిమ-పానీదాపా॥
 ,, -కను-లతిఆ-తిరా॥ ,, సెఎ-వింంంంచీ
 ,, -రిమాపదా-నీదా॥ సోనీ-నీదాపా,, ॥
 ,, -కం మ్మనీ-సాలా॥ మూలా-నోసాగీ

నినిదాపా-మాపా-పమగారీ-॥ సరిపమగరి-రీ, గసా॥
 తలినూపూ-పూడి-లతిఆకా-॥ రిఇంంంచఅ-పా, అఅ
 సనిధా-సారీ-మాపా-॥ పదస్సని-నిదదాపా,, ॥
 దలయూ-గామూ-లాకు-॥ మ్రొబుబు-బుబుక్కి,, ॥

నీనీ-నీదాదాపా-॥ మపదప-పమగరి-మాపా-
 ఈనా-కూలాపాతీ-॥ సతిముడ-ఖంంం-బూనా
 ,, రిమపానీ-నిదదా॥ సో-సోనీదాదాపా॥
 ,, పుసరాతి-వృడడి॥ త్రి-రాహీతాపాదా-
 మునుబొందిన-త్యాగరాజ-నుతురాలి-పుణ్యంబును ॥ ఎంత ॥ (అను పల్లవివలె పాడుకునేది.)

ప॥ వినాయకునివలెను బ్రోవవే నిను - వినావేల్పు లెవరమ్మ ॥ వినా ॥

అ॥ అనాధరక్షకి శ్రీకామాక్షి సుజనాఘమో - చని రంకరిజనని ॥ వినా ॥

చ॥ 1. గరాధములకును వరాలొసగ నుం - డ రాములై భూసురాది దేవతు - లు రాయడినిజెంపరాదు
దయజూ - డరాదా కాంచీపురాది నాయకి ॥ వినా ॥

2. పితామహుడు జనహితార్థమై ని - న్నుతా తెలియవేడ తాళిమి గలయ - వతారమెత్తి కనుతామ
నము సే - యతాళజాలము నత్తార్తి హరిణి ॥ వినా ॥

3. పురాణి దయచే - గిరాలు మాకు ని - కి రాజేసిబ్రోచు రాజధరి త్యాగరాజుని హృదయ సరోజ
మేలై - న సోదరి పరాశక్తి నన్ను ॥ వినా ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 4.వ వేదచక్రము. 22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ రాగజన్యము. ఉపాంగ, జెడవ జెడవరాగము, గాంధారదైవతములు వర్జితములు. చతుశ్చరి ఋషభ శుద్ధమధ్యమ కైశికి నిషాధములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. గమక, ఒరికై రక్తిరాగము అన్నివేళల పాడదగినది. 28-వ మేళకర్తయని కొందరి మతము. ఈ రాగమును సురరాగమని చెప్పియున్నారు. అకాలమందు ఇతర రాగములు పాడుటవల్ల గలిగెడు దోషములను పోగొట్టి శుభములు నిచ్చునని పూర్వీకులవల్ల చెలియుచున్నది.

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది

	I	O	O
ప (1) రి మ రి మ - ప ని సరి వి నా అయ - కు ని వ తె	ప ని శే స ని శే - ప మ రి వి ఇ నా - షె ఎ ఏ ల్ప ఉ తె వ	రి - శే స ను - బ్రో వ	స ని స ని ప మ <u>శె ఎ ఎ ఎ ని ను</u>
(2) రి మ రి మ - ప ని సరి వి నా అయ - కు ని వ తె	ప ని శే - స ని శే - ప మ రి వి ఇ నా - షె ఎ ఏ - ల్ప ఉ తె వ	రి - శే స ను - బ్రో వ	స ని స ని ప మ <u>శె ఎ ఎ ఎ ని ను</u>
(3) రి ప మ రి మ - ప ని సరి వి నా అయ - కు ని వ తె	ప ని శే - ప ని శే - ప మ రి వి ఇ నా - షె ఎ ఏ - ల్ప ఉ తె వ	రి - శే స ను - బ్రో వ	స ని స ని ప మ <u>శె ఎ ఎ ఎ ని ను</u>

అ. స రి గ మ ని స
ఆ. స నీ ప మ గా రి స

ప॥ లావణ్య రాము ! కను - లార జూడరే; అతి ॥ లావణ్య ॥

ఆ॥ శ్రీవనితా చిత్తకుముద - శీతకర ! సదానంద ॥ లావణ్య ॥

చ॥ నీ చునసు నీ సాగసు - నీ దినుసు వేరేరామ; తామసగుణ దైత్యహరణ త్యాగరాజపూజిత ॥ లావణ్య ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 4-వ వేదచక్రములో 22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ జన్యరాగము. భాషాంగ, సంపూర్ణము. ఇందు దైవత, వర్జ్యము షడ్జగ్రహము. దేశీయరాగము. ఆరోహణ, అవరోహణములలో జంట నిషాదమును దీర్ఘ నిషాద, గాంధారములుగా గనిపించి యుండుటచేత విశేషరంజకములు గలిగించు, నిషాద, మధ్యమ, గాంధార, ఋషభములు జీవస్వర న్యాసస్వరములు. మూడువేళల పాడదగినది.

ప॥ సా ని పా మ లా ఆ వా ణ్య	గా గ గ గ రి కీ సా రాము క ఆ ఆ నూ	, ని స గా గ ఉల ర జూ డ	మా , , మ ని శే ఎ ఎ ఆ తి	(1)
ని స ని పా మ ల ఆ ఆ వా ణ్య	రి గ మ గ గా గ రి రి స ర ఆ ఆ ఆ మూ క ఆ ఆ ను	, ని స గా గ ఉల ర జూ డ	మా , , మ ని శే ప ఆ తి	(2)
స ని స రి స ని పా మ ల ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ వా ణ్య	రి గ మ గ గా గ రి రి స ర ఆ ఆ ఆ ఆ మూ క ఆ ఆ ను	, ని స గా గ ఉల ర జూ డ	మా , , మ ని శే ఎ ఎ ఆ తి	(3)

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కాని

15. గోరీమనోహరి రాగము - ఆదితాళము
(శ్రీ కరూరు దక్షిణామూర్తి కృతి)

ఆ. సరి గ మ ప ధ ని స
ఆ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ బ్రోవసమయమిదే రామయ్యా ! ॥ బ్రోవ ॥

ఆ॥ కావుమనిన్నే కోరియుండగానే యభయమిచ్చి నన్నాదరింపవయ్యా ! ॥ బ్రోవ ॥

చ॥ నిన్ను నమ్మినవారికి నిరతము వరము లొసగే బిరుదును గల - కరుణాకరుడగు నీవేగావా వరగర్భ పురివాస నాతోవాదా ॥ బ్రోవ ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 4-వ వేదచక్రములో 23-వ మేళకర్తరాగము. సంపూర్ణ, సర్వస్వర గమక, వరిక, రక్తిరాగము ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

		O		O	
ప॥ , , , - ప ప - మా గ				గ రి నీ - స	(1)
బ్రోవ - స మ				ఇ ఇ డే - రా	
గ రి - ప ద పా - మా గ				గ రి - గ రి నీ - స రి	(2)
మయ్యా-బ్రోవ ప - స మ				ఇ ఇ - డే ఎ ప - ర అ	
గ రి - ప ద ని ద - పా మ గ				రి స నీ - స రి	(3)
మయ్యా-బ్రోవ ప అ - స మ అ				ఇ ఇ డే - ర అ	

(4)

ధని పా - స మ

ఇ ఇ డే - ర అ

(5)

సరి సని - ధ ప మ X

దె ఎ ఎ - రా అ అ అ

(6)

పా , ,

అ అ అ

రి - స రి గా రి

రి - యుం డ

రి - స రి స మ స రి

రి - యుం డ అ

ధని - పా మ X మా - ప ప

ద అ - రిం ప వ య్యా బ్రోక

ధ పా మ

కి ని ర

X మా X మ మా

రు రు సు X ల

మ ప ధ ని సా - స ని

య అ అ అ అ - మి ఇ

రి X మ ప ధ ని - స రి

య అ అ అ అ అ - మి ఇ

పా , ,

యా అ అ

రి , - సా

దె ఎ - డ

రి , - సా

దె ఎ - డ

స ని సా - స ని

న అ అ - న్నా అ

ని సా - ని

న దా - రి

రి సా - రి

స సే - వి

X రి - ప ని ధ ప - మా X

మ య్యా - బ్రోక వ అ - స మ

X మా - ప ని ధ ప - మా X

మ య్యా - బ్రోక వ అ - స మ

మ X గా రి - ప ధ పా - పా మ

మ అ అ య్యా - బ్రోక వా - స మ

అ , , స స సా స

కా వ మ ని

సా రి స ని - స ని ధ ప సా - రి స

గా అ అ సే - కా అ వు ఉ మా - ని ఇ

సా రి స ని - స స గా రి

గా దె ఎ య - భ య మి చ్చి

చ , , ప ప పా ద

ని న్న స మ్మి

X రి - రి X మా X

త మా - వ ర ము లా

కరుణాకరుడగు నీవెగావ - వరగర్భపురివాస నాతోవాదా || బ్రోప || (అనుపల్ల విపలె పాడుకొనేది)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 16. హరికాంధోజిరాగము - త్రిశ్రగతి ఏకతాళము ఆరో. స రి గ మ ప ధ ని స
(శ్రీ త్యాగరాజు కృతి) అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ రామనన్ను బ్రోవరా - ప్రేమతోలోకాభి ॥ రామ ॥

అ॥ చీమలో బ్రహ్మలో - శివకేశవాదులలో - ప్రేమమీర చెలగియుండే - బిరుదువహించిన సీతా ॥ రామ ॥

చ॥ మెప్పులకైకన్నతావు - నప్పుబడక విఱ్ఱివీగి - తప్పుపనులు లేకయుండే - త్యాగరాజ వినుతసీతా ॥ రామ ॥

రాగలక్షణము :— 1 వ కృతిలో నున్నది.

ప॥ గ మ పా మా । గా రి । సా రి । గా , ॥

ర అ ఆ మా । శ న్ను । బ్రో వ । రా ఆ

గ మ ప ధ ప మ । గా రి । సా రి । గా , ॥ రి గ మా మా । రి గ మా । ప ధ నీ థా । ధ ప మ గ రీ ॥
ర అ ఆ ఆ మ ఆ । నా న్ను । బ్రో వ । రా ఆ ॥ ప్రై వ ప మా । తొ ఒ ఓ । లా ఒ ఓ ఓ । క అ ఆ ఆ భి ॥ రామ ॥

అ॥ , ని ధ । ధ ని ప । ధ ని సా నీ । సా స ॥

చి మ । లా ఒ ఒ । బ్రంం హ్మ । లో ఒ ॥

, స ని । ధ ని ప । ధ ని సా నీ । సా స ॥ స ని సా రి గ । సు గ రి గి సా । ధ ని సా నీ । ధ ప మ ॥

చి మ । లా ఒ ఒ । బ్రంంం హ్మ । లో ఒ ॥ శి ణ వా కె వ । వ వ వ శా । వ అ ఆ దు । ల అ లా

, గ మ । పా ప । ని ధ ని । సా స ॥

, ప్రే మ । మీ ర । చెల గి । యంం డె ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 5-వ బాణచక్రములో 28-వ మేళకర్త. హరికాంభోజి జన్యరాగము. భాషాంగ, పాడవ. సంపూర్ణ సర్వస్వర గమక, వరిక, రక్తిరాగము. ఆరోహణమందు నిషాదవర్జితము, ఇందు మధ్యమ, దైవత నిషాదములు, రాగభాయాస్వరములు. (సనిపధసా) అను ప్రయోగమందలి కాకలి నిషాదము పలుకును. సాయంకాలము 6 గంటలవరకు పాడదగినది.

ప్రేలిక నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది

లఘువు	ద్రుతము	ద్రుతము
ప॥ (1) సా , , , నీ దా హా మ ప దా శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ర ఘు వ ర ఆ ఆ	సా ని ద ధ ప మా ప్ర మె ఎ ఎ ఎ య	, , గ మా ప దా ఆ ఆ మా ఆ మ వ
(2) సా , , , ర సా నీ దా హా మ ప దా శ్రీ ఈ ఇ ఇ ఈ ర ఘు వ ర ఆ ఆ	ప ద స ని ద ప మా ప్ర ఎ మె ఎ ఎ ఎ య	ప మ గ మా ప దా ఆ ఆ మా ఆ మ వ
(3) పద స రి మ స రి సా , రి ని దా హా మ ప ద రి శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ ఈ ర ఆ ఘు వ ర ఆ ఆ ఆ	సా స ని ద ప మా ప్ర మె ఎ ఎ ఎ య	ప ద ప ద ప మ గా ప దా సా ఆ ఆ ఆ ఆ మ ఆ ఆ మ వ శ్రీ
అ॥ సా , , , స ని ద ప మ గ రి స ప ధ శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ర ఘు కు ల జ ల ని ధి సా బ	సా , , , రి మా ఆ ఆ ఆ ఆ శ్రీ	, గా మ గ మ ప ద శ్రీ ఇ రా మ పా ఆ ల య శ్రీ
చ॥ (1) దా , , , నీ ద ప మ ప ద నీ ద ప ద సా ఆ ఆ ఆ ర స హిత కు లా బ్జ బ్జ	మా , , , గ మ గ ఆ ఆ ఆ ఆ స	సా ద ప గ మ ప ద శ్రీ గి ఇ త లో బ ల శ్రీ

(2) ద నీ ద ప ద నీ ద ప మ ప ద పా మ విగోచనగులే శ్వరస్వర ల గూడి	గా మ పా , రి గ మూర్చ్య హో బిల్లిసి	మ పా రి గ మ ప ద సా రీ నా గ ద వి ను త శ్రీ
(3) సా , పా , ప ద స పా ద ని ని ద ప శ్రీ ఇ భౌ ఆ స్కరకులా ద్రిణీ ఇ ఇ ప	హూ , పా , గ మ శ్రీ ఇ భౌ ఆ గ వ	ప ద ప రి గ మ ప ద సా త వి ను త సు చ రణ శ్రీ
(4) దా ద సా స రీ రీ గ మ గ రీ గ రీ నీ ఇ తా ఆ నాధత్యామగరామజను	సా రీ స ని దా ద త ని ల సు తా ప్త	ప మ గా , మ ప ద సా సు గు ణా అ భ రణ శ్రీ

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-త్తెని 18. కాంభోజిరాగము - రూపకత్తాళము
(శ్రీ త్యాగరాజు కృతి)

ఈ కృతిని చాయాతరంగిణి రాగమందు శ్రీ త్యాగరాజు పాడియుండిరని తెలియుచున్నది. యిప్పుడు యీ కృతిని కాంభోజి రాగమందు పాడుచున్నందున కాంభోజిరాగమందే వ్రాయడమైనది.

ప॥ ఇతర దైవములవల్ల యిలను సౌఖ్యమారామ ! ॥ ఇతర ॥

అ॥ తనవారినిబ్రోవు సదా (రీ) మతభేదము లేక సదా - మదిని మరులు కొన్నా ॥ ఇతర ॥

చ॥ మనసుదెలసి బ్రోవకను మరచినావు - శ్రీరామ తనవారనిబ్రోవు సదా త్యాగరాజు సన్నుత ॥ ఇతర ॥

రాగలక్షణము :— 17.వ కృతిలో నున్నది.

ప॥ ధ స స - స ని ధ ని పా	ధ ప ప మ గా - మ గ గ రి సా	సా , - ద సా ని ధ స
ఇ త ర - దై ఇ ఇ ఇ వా	ము ఉ ఉ ఉ లా - వ ఆ ఆ ఆ ల్లా	మా అ - ర ఆ మ అ అ

ధస్సస్స - సస్సనిధస్సో	ధపపమగా - మగగరిసో	స - మగగా - సో	పధసో - పధసో - సస్సనిధప
ఇతర - ధై ఇ ఇ ఇ ఇ వా	ముడడడడడ - వ అ అ అ అ అ	అ - ఇ ల నూ - సో ఇస్స	మ అ అ - అ అ అ - ర అ అ అ
డి ట్	డి ట్	డి ట్	స్సరిగ్గసో - ధసో నిధప
డి ట్	డి ట్	డి ట్	మ అ అ అ అ - ర అ మ అ అ
డి ట్	డి ట్	సరిగమపా - మగపధసో	పధస్సగ్గ - రిసో నిధప ధస్స
డి ట్	డి ట్	ఇ ఇ ల అ నూ - సో డడడడడ ఖ్యా	మ అ అ అ అ - ర అ మ అ అ ఇత
అ॥ ధస్సగ్గిగ్గ	గా మ్రిగ్గ	గ్గ మ్రిగ్గ ,	రిగ్గరిసో ,
తనవారని	ప్రొవు సదా	రి ఈ ఇ ఈ ఇ ఇ	ఇ ఈ ఇ ఈ ఇ ఇ
మగ్గగ్గగ్గగ్గ - సస్సనిధధప	ధస్సగ్గిగ్గ గా మ్రిగ్గ	గ్గ మ్రిగ్గ - రిగ్గరిగ్గసో	ధస్సధస్స - రిగ్గరిగ్గ - సో నిధపధస్స
ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ	మ త థే ద ము లే క స దా	మ అ ది ఇ ని - మ అ రు డలూ	కొబబబ-బ బబ-నా అ అ అ ఇత
చ॥ దదధ - దదధ	పధస్సరిసో - రిస్సనిధపా	పమపధపా - పమగా	పధసో - పధసో - సస్సనిధప
మనసు - ధై ల ని	బ్రాబబబవా - క అ న అ నూ	మ అ ర అ పీ - న అ అ వూ	స్రి ఇ ఈ - ర అ అ - మ అ అ అ
తనవారని బ్రోవు సదాత్యాగరాజు పన్నుత ॥ ఇతర ॥ (అనువల్లవివలె పాడుకునేది)			

28 వ-మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యము. 19. మోహనరాగము - ఆదితాళము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైవి. ఆణో. స రి X ప ధ స
అవ. స ధ ప X రి స

ప॥ నన్ను పాలింప నడచి పచ్చితివో నా ప్రాణనాథ ॥ నన్ను ॥
అ॥ వసజనయన మోమును చూచుట జీ - వసమని నెనరున మనసుమర్మముఁ దెలిసి ॥ నన్ను ॥
చ॥ నురవతి నీలమణిని భ తనువుతో - కరమున శరకోదండ కాంతితో - ధరణి తనయతో

త్యాగరాజార్చిత ॥ నన్ను ॥

రాగలక్షణము :— ఇది, 5 వ-బాణచక్రములో 28 వ మేళకర్త హరికాంభోజిజన్యము. ఉపాంగరాగము. ఔడవ, గమక, వరిక, రక్తిరాగము, మధ్యమ, నిషాదములు వర్జములు, షడ్జ్రగహము, గాంధార దైవతములు, రంజనములు గల జీవస్వర వ్యాస స్వరములు, పగలు 12 గంటలు మొదలు, 3 గంటల వరకు పాడదగినది.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

		O		O
ప॥	స - గ పా గ రి సా - సారి గ రి స సా - సధ రి స ధా	పా, - ధ స రి గా -	ప X X రి రి రి X స	
స॥	స న నూ ప త త - నీ 000000 - ప త త త త త	త, - న డ చి వా -	చి ఇ ఇ ఇ తీ వో డి	
రి -	గాపాదపపా - గ రి సా - సారి గ - రీ గ ప గ రి ప - సధ రి స	ధా ప - ధ స రి గా -	ప X X రి రి రి X రి	
ఓ -	స నూ ఉ ఉ ఉ ప ల ల - నీ 0000 - 0000 - ప త త త త	త త - న డ చి వో	చి ఇ ఇ ఇ తీ వో డి	

రి - గాపాదపపా - గరిపా - సరిగపధసధప - గరిపా - సధరిస
 ఓ - సనూ ఉఉఉఉ - పఅఅ - లిం 0000 - 00 - 00 - పఅఅఅ
 రి - గపాధసస - సారీస - ధాసధ - పాధప - గపగా
 ఓ - సఅప్రాఅఅ - నాలఅ - అఅఅ - ధఅఅ - అఅఅ

అ|| ,, - గ గాపదా - సాధా - సారీస సా
 ,, - వ నాజనా - యానా - మోఒఒ ఒ
 ,, - గ గాపదా - సాధా - సారీస - రీస ప
 ,, - వ నాజనా - యానా మోఒఒ - ఒఒఒ
 ,, - ప గా గా - గా గరి - రి గ ప ద
 ,, - వ నామన - నేసఅ - రుఉనఅ

చ|| ,, - ధపా - ధగా - పా ,, - గ ప గ ప గా
 ,, - సురా - పతీ - నీ ,, - ల అఅఅ అ
 రి - గ పాధసా - సధధప - ప గ ధప గా
 ఓ - యురామునా - ముఉఉ ఉత్య అఅఅ అ

కరమున - శరకో - దండ కాం - తితో - ధరణి

ధాధ - ధ సరిగా
 అ - సడదీపా
 రి - గ పాధసరి
 అ - సఅప్రఅఅ

,, - గ గాపధా
 ,, - వ నాజనా
 సా - రిసా - రిసా
 ఓ - మూనూ - జు ఉ
 ధరి - సధాసధా
 అ - మనాసుమా
 రి - ధపా గ రీ
 అ - మణీ నిభా
 రి - స ధా సరి
 పూ సరు ల చే

గా ప గ - రి గ రి - రి రి స
 చ్చీ ఇ ఇ - ఈ ఇ ఇ - ఊవొఒ
 సరిసధ - రిసధప - సధపగ - ధపగరి || గరిపరి ||
 సఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - ధఅఅఅ || అఅఅఅ
 || సనూ ||

సాధా సారీస సా
 యానా మోఒఒ ఒ ఒ
 సదదా - పాధస - ధపపా
 ముఉ తే - జీ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఈ
 పాధస - ధపపా - ధపగా - పగరి గరిపరి గపా ||
 ర్మాఅఅ - ముఉఉ - దెవ - లఅఅ | సే ఇ ఇ ఇ || సనూ ||
 సధ సరి - రి గ ప గా
 త అ మ ఉ - పూఉఉఉ
 గా - పాదపపా - రి , స
 య్యా - మూఉ ఉ ఉ - యో , ఒ

తనయణో త్యాగరాజార్చిత || (అనుపల్లవివలె పాడుకునేది.)

చరి-ఆంగ-శుమ-ప-చధ-కెని.

(శ్రీ త్యాగరాజు కృతి)

ప॥ సీతాపతే నా మనసున - సిద్ధాంత మని యున్నానుర ॥ సీ ॥

అ॥ వాతాత్మ బాదుల చెంతనే - వర్ణించిన నీ పలుకు లెల్ల ॥ సీ ॥

చ॥ ప్రేమ జూపి నాపై పెద్ద మనసు జేసి నీ మహిమ లెల్ల నిండారఁ జూపి
యీ మహిమ భయమేటి కన్నమాట రామచంద్ర త్యాగరాజ వినుత ॥ సీ ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 5 వ - బాణచక్రములో 28 వ మేళకర్త. హరికాంభోజిజన్యము. దేశీయ భాషాంగ పాడవ రాగము ఆరోహణ అవరోహణముల యందు శుద్ధ మధ్యమ, చతుశ్చతి దైవత, కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు మూడు వేళల యందు పాడదగినది.

వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

		O		O	
ప॥ మూ గా మ	షా , మ	ని ద ని ద 1 హా ,			
స్వీ తా ప	శా , న	అ మ న సు 1 నా ,			
ద ప మా మ గ గా మ	హా , మ	డి ట్లా			
ని ఇ ఈ త ఆ ఆ ప	శా , న	డి ట్లా			
డి ట్లా	హా మ ని ద ని	ప ద నీ - ద ప మా			
డి ట్లా	శా న స ప మ తి	న స ట్లి - న స తి			

చ॥ , , - ద ప దా ద
ప్రేమజూపి

మా గా గా మ
నీ మా హీ మ

నీ గా
నా పై
గ రి పా
తె ఎ ల్లా

ద ని శా ౧౨ ౧౩ ౧౪ ౧౫ ౧౬
సె ఎ డ్డో ము అ స సు ౧ జె ౨
౧౨ గ మా - గ మ పా ౧ మ హా
ని ౦ ౦ - డ అ రా ౧ జో ౧

యీ మహానీబాయా - మేటికన్నమాట - రామచంద్ర - త్యాగరాజ వినుత ॥ సీతా ॥ (అనుపల్లవి వలె పాడుకొనవలెను)

స-చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 21. ఖమాసురాగము - రూపకతాళము
(శ్రీ త్యాగరాజా కృతి)

అ. ౧౨ గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సుజన జీవన ! సుగుణ భూషణ ! రామ ! ॥ సుజన ॥

అ॥ భుజగభూషణా ! ర్చిత - బుధజనావనా ! తృజవందిత దృతచందన ! దశతురంగమా ! రామ ! ॥ సుజన ॥

చ॥ చారునేత్ర ! శ్రీకళత్ర ! శ్రీరమ్యగాత్ర ! తారకనామ ! సుచరిత్ర ! దశరథపుత్ర ! తారకాధిపానన !
ధర్మపాలన ! తారయ, రఘువర ! నిర్మల ! త్యాగరాజసన్నుత ! ॥ సుజన ॥

రాగలక్షణము :— 20-వ కృతిలో నున్నది.

ప॥ మ గ స మా గ
సు జ న జీ వ
మ గ స మా గ
సు జ న జీ వ

మా , , మ ప మా
నా లి లి ర లి మా
గమప - మపధ - పధనిధధప
నలలలి - అలలి - రలలలలమ

గ మ ప మ మా - ప ధ మా
స లి లి లి ఆ - ర లి మా
మా ప మ మా ప ప
నా లి లి ఆ ర మ

హా , - - ప హా నిధ ప । మ X న॥
 ణా అ - ర అ అ అ మ । సుజ న॥
 హా , - - రి స నిధ
 ణా అ అ - ర అ అ అ
 హా , ని - రి స నిధ స నిధ
 ణా అ అ - అ అ అ అ ర అ అ అ
 ధ ని హా రి స నిధ - ధ ప
 న అ అ అ అ అ అ - అ అ
 మ X న॥
 సుజ న॥
 రి X మ ప మ X - రి X మా
 గ అ అ అ అ అ అ - అ అ త్రా
 హా ధ ని - ధా , ని హా
 త్రా అ అ - అ అ అ అ అ

, - - ప ధ ని - ధ ని హా రి స నిధ
 అ - సుగుణ - భుజ హా రి స నిధ ప అ
 ప మ - ప ధ ని - ధ ని - హా ని
 అ మ - భుజ గా - భుజ - ణా ప
 ప మ - ప ధ ని - ధ ని - హా ని
 అ మ - భుజ గా - భుజ - ణా ప
 , స మా గ హా ని
 అ మ ధ జ హా ని
 హా , - - ప హా నిధ ప
 మా అ - ర అ మ అ అ
 , ప మ ధ ప - ప మ మ X
 అ త్రి ఇ ఇ ఇ - రం రం మ్య
 , - మ హా మ గా - స మ X మ
 అ - ధ ధ ర ధ - పు ణా గా

హా , - - ప హా నిధ ప
 ణా అ - ర అ అ మ
 హా , , నిధ
 ణా అ అ అ ర అ
 ధ ని హా రి స నిధ - రి స నిధ
 ణా అ అ - అ అ అ - ర అ అ అ
 హా హా హా హా హా హా హా హా
 ణా అ - ర్ప ఇ ఇ త
 ప ధ ప - ధ ని హా రి స నిధ
 ధ ధ తు - రం రం రం రం అ
 ధ ని హా హా హా - రి స నిధ ప మ
 ణా ణా గ - ర్ప అ అ అ త్ర అ
 హా - స రి నిధ - స నిధ ప మ
 మ - ము ణా - రి ఇ ఇ ప త్ర అ

, - మ X మా హా ర
 అ - సు గ ణ మా ప
 అ , - - ప ధ ని - ధ ని - హా ని
 అ - భుజ గా - భుజ - ణా ప
 ప మ - ప ధ ని - ధ ని - హా ని
 అ మ - భుజ గా - భుజ - ణా ప
 ప మ - ప ధ ని - ధ ని - హా ని
 అ మ - భుజ గా - భుజ - ణా ప
 స గ హా నిధ । ని స నిధ ప
 త్మ జ వందిత । ధృత చందన
 , - మ X మా హా ధ
 అ - చ అ గు శే త్ర
 , - మ గా మ హా - ధ ని హా
 అ - త్రి అ ర గ - స అ అ అ

తారద్రాధిపానన ధర్మపాలన తారయ గళుపర విర్మల త్యాగరాజ పన్నత = మజన = (అనుపల్లదిపతే పాడుకొనవలెను.)

(శ్రీ త్యాగరాజు కృతి)

ఆ. స ని ధ ప మ గ ర స

ప॥ మనసు స్వాధీనమైన యా ఘనునకు మఱిమంత్ర తంత్రమేల ॥ మన ॥

అ॥ తనువుతాను గాదని యెంచువానికి తపసు చేయనేల ? దశరథబాల ॥ మన ॥

చ॥ (1) అన్నినీవనుచు యెంచినవానికి యాశ్రమ భేదములేల ? కన్నుగట్టు మాయలనియెంచు వానికి కాంతల భ్రమలేల ? దశరథబాల ॥ మన ॥

(2) ఆజన్మము దుర్విషయ రహితునికి గతాగతమిక యేల ? రాజరాజేశ, నిరంజన ! నిరుపమరాజ వదన ! త్యాగరాజ వినుత ! ॥ మన ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 5-వ బాణచక్రములో 29-వ మేళకర్త రాగము సంపూర్ణ రాగాంగరాగము. సప్తస్వర, గమక, వరిక, రక్తిరాగము. చతుశృతి రిషభశుద్ధ మధ్యమ పంచమ, కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు రిషభ ధైవతములను నొక్కిపట్టవలెను. ఈ రాగము సకల రాగములకును శ్రేష్ఠమైన రాగమని పూర్వులు చెప్పియుండుటచేత, నీరాగము నకు, షడ్జము గ్రహంశనాస్యములుగా నున్నప్పటికిన్ని అన్నిస్వరములును, రంజకములు గలవియే. ఏనిలో ముఖ్యమైన నిషాద, గాంధార, మధ్యమ, పంచమములు జీవస్వరములై యున్నవి. పగలు 12 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 3 గంటలువరకు పాడదగినది.

ప॥ , - మ క మా పా | పా , మ ప ధ ని | సా , , . సా | స దా పా గా మ ప

మ న సు స్వా | ధీ ఇ న అ మై ఇ | న అ అ అ అ | ఘ ను న కు ఉ ఉ

మ క మ రి - మ క స ర క మ ప మ క మ | ప ద ని స రి స ని ద ప మ ప ద ని | సా , , , స రి స రి |

ఉ ఉ ఉ ఉ - మ న సు ఉ ఉ స్వాఅఅఅ | ధీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ న అ అ అ మై ఇ ఇ ఇ | న అ అ అ అ అ అ అ

సంకీర్తన ప్రభు బోధి

సర్వో గమ్యమః । గరిష్ఠః । మధ్యమః । పాదాభ్యుదయః । పాదాభ్యుదయః ॥

५२	५२
५३	५३
५४	५४
५५	५५
५६	५६
५७	५७
५८	५८
५९	५९
६०	६०
६१	६१
६२	६२
६३	६३
६४	६४
६५	६५
६६	६६
६७	६७
६८	६८
६९	६९
७०	७०
७१	७१
७२	७२
७३	७३
७४	७४
७५	७५
७६	७६
७७	७७
७८	७८
७९	७९
८०	८०
८१	८१
८२	८२
८३	८३
८४	८४
८५	८५
८६	८६
८७	८७
८८	८८
८९	८९
९०	९०
९१	९१
९२	९२
९३	९३
९४	९४
९५	९५
९६	९६
९७	९७
९८	९८
९९	९९
१००	१००

=	X.
=	=
O	U
x	U
N	U
V	U
N	U
V	U
N	U
x	e
f	U
N	U
x	f
f	f
N	N
-	-
12	N
V	N
.	U
.N	U
-	e
-	-
e	e
N	e
V	e
N	n
f	N
e	e
.N	e
-	-
f	n
e	E
N	N
V	V
N	N

[illegible][illegible][illegible][illegible]

ప॥ ప్రాణనాథ! విరాస ద్రోపవే! ॥ ప్రాణ ॥

అ॥ వేణుగానముచే బదియారువేల గోపికల బాలించియేలా ॥ ప్రాణ ॥

చ॥ వెన్నమీగడల వెడక్కుమీరగసు - కన్నపిన్నవాండ్ర గడుపునించి - తిన్నగవెలయు దివ్యరూపమా -
చిన్నికృష్ణ! దయచేసి త్యాగరాజ ॥ ప్రాణనాథ ॥

రాగలక్షణము :— 22-వ కృతిలో నున్నది.

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

|

	o	o
ప॥ , , , - పా మా - మ గ గ రి స ని	సా రి గా , మా -	పా , గ మ
ప్రాణ - న ఆ ఆ అ థ ఆ	వి ఇ రా అ న	బ్రోబు వ ఆ
పా , - మ గ రి - పా మా - మ గ గ రి స ని	సా రి గా , మా -	గ మ ప థ - ని స ని థ
పా - ఎ ఎ ఎ - ప్రాణ - న ఆ ఆ అ థ ఆ	వి ఇ రా అ న	బ్రోబు బు బు - వ ఆ ఆ ఆ ఆ
డి ట్లా	డి ట్లా	మ ప ద ని - స రి స ని
డి ట్లా	డి ట్లా	బ్రోబు బు బు - వ ఆ ఆ ఆ ఆ
ద పా మ గ రి - డి ట్లా	డి ట్లా	పా ద ని - స రి స ని ॥
అ పే ఎ ఎ ఎ - డి ట్లా	డి ట్లా	బ్రోబు బు - బు బు వ ఆ ॥

అ॥ ద సా మ రి - దా ని సా ని
అ టె ఎ ఎ - టె ణ గా న
సా, సా, - దా ని - స రి స రి స ని
సె ఎ లా తి - టె ణ - గ తి తి తి న తి
సా, సా, - సా ని - స రి స రి సా
సె ఎ లా తి - గా పీ - క తి తి లా
ధ పా మ రి - గ మ పా మ
బ టో టా టా - వె న్న మీ గ
గా, మా, - గ మ - పా మ
గా తి నూ టా - క న్న - పీ న్న

తిన్నగావెలయు దివ్యరూపమా చిన్నికృష్ణ దయచేసి త్యాగరాజు ॥ పాణ ॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకునేది)

29 వ మే. ధీరశంకరాభరణ జన్మము 24. శుదసావేరిరాగము - రూపకతాళము
(శ్రీ త్యాగరాజు కృతి)

ప॥ కాలహరణ మేలరా హరి సీతారామ ॥ అ॥ కాలహరణ మేల - సుగుణజాల - కరుణాలవాలా ॥ కాల॥
చ॥ (1) చుట్ట చూట్ట పాడుతెల్ల చెట్టువెదకు రీతి భువిని పట్టులేక నీ పదములు బట్టుకొన్న నన్నుబ్రోవ ॥ కాల॥
(2) దిసదినమును తెరిగి తెరిగి డిక్కులేక నీ శరణుబొచ్చి - తనుపు ధనము నీదేయంటి త్యాగరాజవిసృత

రామ ॥ కాల ॥

ద సా ని సా - ద
ము టో టె ప - ప
ద సా ని సా - స ని
ము టో టె ప - ప తి
స ని రి స ని సా
ప తి తి తి తి తి - తి
గ మ ప - మ రి - స ని
ద్ర తి తి - ల తి తి - వె ఎ
గ మా - మ రి - స ని
వ తి - ద్ర తి తి - క డు

ని సా ని
ది యూ రు
ద స - ద ని స రి - స ని
ది ఇ - య తి తి - రు టో
స ని - ద ని ద రి - స ని
త తి - లిం చి ఇ - ఎ ఎ
సా - రి గ మారీ
ద్ర - మి ఇ ఈ రా
సా-రిగమారీ । గమపమపా
పూ-టోటోటోటో ॥ నింంంపీ

[illegible][illegible]

వి. న. ది. - న. ము. ను. || త్రి. రి. ని. ఇ. - త్రి. ఇ. రి. ఇ. || ఇ. ది. క్కు. - త. ౨. క. || వి. ఇ. శ. ర. ని. - ఇ. - క్కు. పు. పు. చ్చి. ఇ.

[illegible]

పసుపు - ధనము || ని ఇ ఇ ఇ దే - యంబి || త్య అ అ అ గా - ర అ జ =

[illegible]

తనువు - ధనము || ని ఇ ఇ ఇ సే - యంంంట్టి | వ్యవ్రాహితాX - ర వ్రాహితాజ || ఇ ను ఉత్తతి - ర ఆమలాలలా!కొ||

చరి-అంగ-శుమ-ప-చథ-కాని 25. విశహరిరాగము, మిశ్రజాతి-రుం పెతాళము

12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

12
0
X
12
12
X
2
12
12

(శ్రీ పద్మం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి)

ప॥ పరిటోన విద్యాశాస్త్రము - గోవుల పుష్కరము ॥ పరి ॥

అ॥ పరమపురుషః శ్రీపతిః నామైవీకుః - కరుణా గర్భకయన్త - కారణమేమయ్య ॥ పరి ॥

చ॥ రొక్కమిచ్చుటకు నే - ముక్కంటి చెలిగాను చక్కని చెలిని - యొసగ జనక - రాజును గాను మిక్కిలి
స్వేద్యమివ్వ మర్కటేంద్రుడగాను - అక్కటిక మెటుగల్గు అది వెంకటేశ నీకు ॥ పరి ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 5 వ - బాణచక్రములో 29 వ మేళకర్త. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. గమక పరిక, దేశీయ, రక్తి, భాషాంగరాగము, ఔడవ సంపూర్ణరాగము, చతుశ్రుతి, రిషభ చతుశ్రుతి, దైవత, కాకలినిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు.

మరియు ఆరోహణమందు కైశిక నిషాదము నీ రాగచ్ఛాయాస్వరము. రి గ ప మ గా - స రి గా - ద ద పా - మ గ ప ద స - మ గ ద పా - రి స ని దా మొదలైన ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ద ని ద ప మ గ - ప ని ద ప మ గ - గ ని ద గ పా - స ని ద ప మ గ - రి ని ద మొదలగు ప్రయోగములయందు కైశిక నిషాదమే పలుకుచున్నది. (సంగమ కాలమందు) అనగా ఈదయం రి గంటలు మొదలు 9 గంటల వరకు పాడదగినది.

లఘువు	U	O	ద్రుతము	లఘువు	U	O	ద్రుతము
ప॥ పామూ - మ ^१ గ రి సా - సా ^२	సా -	స ని ని ధ	స ని ని ధ	సా ^३ రి ^४ , గా - ప మ గా -	గ రి	సా రి గ	
1. ప రి - దాళళళ న - మి ^५	చ్చి -	తే ఎ ఎ ఎ	తే ఎ ఎ ఎ	పా ^६ , లిం ^७ , తు - వే ఎ ఏ -	మొ బ	ప బ బ	
2. పమమగ - మగగపా - సరిగరి	సా -	స ని ని ధ	స ని ని ధ	సరిగా - రిగపమగధ - పా ^८ , -	ప మ	మ గ గ రి	
పల రి ఇ - దాళళళళ న - మిఇఇఇ	చ్చి -	తే ఎ ఎ ఎ	తే ఎ ఎ ఎ	పాలళళ - లింంంతుఉ - వే ^९ , -	మొ బ	ప బ బ బ	
3. పామూ - గామగ - రిగరిసా - సరిగరి	స రి -	స ని ని ధ	స ని ని ధ	సరిగప - ధా ^{१०} సనిధసధని - పదధప -	ధ ప	మ గ గ రి	
ప రి - దాళళళ - ఆళళళ న - మిఇఇఇ	చ్చి ఇ -	తే ఎ ఎ ఎ	తే ఎ ఎ ఎ	పాలి ^{११} - లింంంంతు ఉ - వేఎఎఎ -	మొ బ	ప బ బ బ	
4. పామూ - గరిపమగరి - ధధపా -	స ని -	ధ ప ధ రి	ధ ప ధ రి	సా ^{१२} , సనిధప - ధనిపా ^{१३} , -	ధ ప	మ గ రి గ	
ప రి - దాళళళ. నళ - మిఇఈ -	చ్చి ఇ -	తే ఎ ఎ ఎ	తే ఎ ఎ ఎ	పా ^{१४} , లింంంం - తుఉవే ^{१५} , -	మొ బ	ప బ బ బ	
5. పామూ - గరిపమగరి - దధపా -	స ని	ధ ప మ గ	ధ ప మ గ	రిగ పధ - సరిసారిస - ధరిసని -	ధ ప	మ గ రి గ	
ప రి - దాళళళ. నళ - మిఇఈ -	చ్చి ఇ -	తే ఎ ఎ ఎ	తే ఎ ఎ ఎ	పలళళళ - లింంంతుఉ - వేఎఎఎ -	మొ బ	ప బ బ బ	
6. పామూ - గరిపమగరి - దధపా -	స ని	ధ ప మ గ	ధ ప మ గ	రి గపధ - సరిసారిస - ధ రి రి -	స ని	ధ ప ధ రి	
ప రి - దాళళళ. నళ - మిఇఈ -	చ్చి ఇ -	తే ఎ ఎ ఎ	తే ఎ ఎ ఎ	పాలళళళ - లింంంతుఉ - వే ఎ ఏ -	మొ బ	ప బ బ బ	

7. పాదరి-సోరిసధానిధపా-మగరి	సా	స ని ని ధ	సా , , రి , , గా - పమగరి -	రి	, గ సా పామూ
పరి ఇ-దాఅఅఅఅ న-మిఇ.-	చ్చి	లే ఎ ఎ ఎ	పా , , లిం , , తు - జేఎఎ -	మొ	, ఒ ఓ పరి
అ పాపా-మగరిగపా - దధపా -	మ గ	గ రి సా	రి గా - రిగపమగా - దధపా -	మ గ	ప ధ సా
ప ర -మతపుడరు-షఅ -	శ్రీ ఇ	ఇ ఇ ఈ	పఅ తి - నాఅఅఅఅ - పైఇఈ -	నీ ఇ	ఇ ఇ కు
1 పధసరిగా-గీగమగమ-గరిసా-	గ రి	స ని ధా	గరిగ - సరి - నిస-ధనిప-ధరిసని-	ధ ప	మ గ రి గ
కతరుడణ-గఅఅఅఅ అక-	య డ	డ డ డ	కొఅఅ-రఅణ-మేఎఎ-మఅఅ-	య్య అ	అ అ అ అ
2. డి టా	డి టా	డి టా	గ రిసని-సనిధప ధ రి-సా నిధ-	ప మ	గ రి గ
డి టా	డి టా	డి టా	కొఅఅ-రఅణ మెఎ- ఏ మఅ	య్య అ	అ అ అ
డి టా	డి టా	డి టా	గ రి సని-రిసనిధ-సనిధప-ని ధ-	ప మ	ప మ గ రి
డి టా	డి టా	డి టా	కొఅఅ-రఅణ-మేఎఎ-మఅ-	అ త	య్య అ అ
చి పామగరిగరిగరి - సా ని ధ	పా	ధ స రి గ	పమగధపా - మగరిగరిగపధ -	స ని	ధ రి సా
పా ధసరిగపమగరి-గా రి స	ని ధ	ప ధ స రి	గ రి సనిధ - రిసనిధ-పధపా-	మ గ	రిగరిగ పరి
చ సా , , రి గాపా - దధపా -	ప మ	గ రి సా	స రి గా - గరిగిధా - సనిధా-	సా	, , సా
1. రొబిక్మిఈ-చ్చుడట -	కు డ	నె ఎ ఏ	ముడడి - క 000టి - చెఎలి-	గా	, , ను
2. స రి గా రిగపమగా పధపా -	మ గ	ప ధ సా	సనినిధ - పమమగరి - సనిధ-	సా	, , సా
రొబిక్మఅమిఇఈ-చ్చుడట-	కు డ	నె ఎ ఏ	ముడడి-క 000టి-చెఎలిఇ-	గా	, , ను

సో, ముగ్ధ-కపధారీ
ని ఇ నెపదు-కనుగొంటి
సో, ముగ్ధ-కపధారీ
ని ఇ నెపదు-కనుగొంటి
ధసో-మగ్ధ-కపధస-మగ్ధ-కప
ని ఈ-నెపదు-కమిమడు-గొబుంటి ఇ
అ,, - మగ్ధాద
ఇనకూల
ధసధో-మగ్ధాద
బుడట్టి-ఇనకూల
సనిదపధో-సరిసరిసోని
బుడడుడుట్టి-ఇఇలమిలోనె
చ,, - మగ్ధా-పాద
భరత-లక్ష్మ
మగ్ధ-ధపమగ్ధ
గొలుప-పపమిని

సో-మగ్ధ
ని-శ్రీఇరతి
సో, - ధస
ని ఇ-శ్రీఇ
దో-పదసో-ధస
ఈ-ని ఇ ఈ-శ్రీఇ
సో-ధ
మున-యిం
సో-పధసో-ద
ము-నతితి-యిం
ధసధో-ధరి
ని ఇ తో-నతి
సో-స
ని తితి-శ
సనిధో-సరి
సతుడూ-పతి

సని-ధరిసని-ధని
తితి-తితిముడు-ని ఇ
రీ, - సని
రాతి-ముడు
సరి-సనిధప-దని | పా,మగ్ధ-గప||
ఇఇ-రతి..-ముడునీఇ-నెపదు-కను||
రిసోని
పుగాను
రిసోని
పుగాను
సనిదపా,ధని | పా,-మగ్ధ||గప||
యతికుడుడుడు.. | నిఇ-నెపదు|కను||
ధపామ
తృష్ణులు
గా-రిగపమగా
దో-ముడుడుడులు

పా, పా, - మ గ పా ద	స ని ప ద సా - స	రి సా ని
బ అ ట్ట ఉ - ప రు లై న	సు ఉ గ్రి ఇ ఈ - వా	ది సే న
ద ప ధా - స రి గ రి సా ని	ప ద సా - స రి	స ని - ద ప ద మ గ రి - గ ప
రు ఉ లూ - వి ను తి ఇ సే య	గ అ ఆ - త్య ఆ	గ అ - ర అ జ ను తు నీ - క ను

స-చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని 27. కేదారరాగము - మిశ్రచాపు తాళము
(శ్రీ ముత్తుస్వామి దీక్షితులు కృతి)

ఆర్. స మ గ మ ప ని స

అవ. స ని ప మ గ మ ధ మ గ రి స

ప|| అనందనటన ప్రకాశం - చిత్పభేశం - ఆశ్రయామి శివకామవల్లీశం || అనంద ||

అ|| భానుకోటి కోటిసంకాశం - భక్తిముక్తిప్రద దహరాకాశం దీనజన సంరక్షణ చరణం దివ్యపతంజలి
వ్యాఘ్రపాద దర్శితకుంచితాబ్జ చరణం || అనంద ||

చ|| శీతాంశు గంగాధరం నీలకంధరం - శ్రీ కేదారాదిక్షేత్రాధారం భూతేశం శార్దూల చర్మాంబరం చిదం
బరం - భూసుర త్రిసహస్ర మునీశ్వరం విశ్వేశ్వరం - నవనీతహృదయం - సదయగురు గుహతాత
మధ్యం - వేదవేద్యం - వీతరాగిణ మప్రమేయాద్వైత ప్రతిపాద్యం - సంగీతవాద్య వినోద తాండవ
జాత బహుతర భేదచోద్యం || అనంద ||

రాగలక్షణము :— ఇది 5-వ బాణచక్రములో 29.వ మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యం. ఔడవ, పక్ర, సంపూర్ణం. మధ్యమ, నిషాదములు, రాగఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధారమున్నూ, అవరోహణమందు, ధైవతమున్నూ, పక్రములు, సరిరిసా - పనిపస - గమపని - సమగరిసనిపపామ - పరిరిగాస - మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజికములు. రాత్రి 9 గంటలు మొదలు 12 గంటలువరకు పాడదగినది.

(1)

పాపా, నానా | మగాగరిరిస | నా, రిగాస-సని | సగరిసనిరిసనినీ
అనినంద | నటనాప్రతి | కాంతం - చిఇ | ఇఇఇత్తభేవేవశం

(2)

హా, నానా | గమపా, మ | మగారిరిస | నా, రిగాస-సని | సగరిసనిరిసనినీ
అనినంద | నాటాఅతి | నాప్రతి, కాంతం - చిఇ | ఇఇఇత్తభేవేవశం

(3)

హా, నానా | గమపనిసనిపమగరిసనినీ | నా, రిగాససని | సగరిసనిరిసనినీ
అనినంద | నాటాఅతి సాప్రతి | కాంతం - చిఇ | ఇఇఇత్తభేవేవశం
హా, నానా | గరిసగరిగరిసనా | పనినానా, మ | మగా, రిసరినానా || హా, నా ||
అనిశ్రయతి | మిఇఇఇఇవతి | కాంతామనతి నీఈఇఇశం || అనినం ||

అ, , మగమూపా, పాపాపస | పా, సనినీ, | నానిసగరినా
భాతినుకో | ఒటికోఒఒ | టిఇసం || కాంతాఅతిశం
,, సనానిని | ససనిపాపమూ | మగమూపానినిమా | మగా, రిసరినా
భక్తిముడ | ఉక్తిఈప్రతిద | దతిపారాఅతిశం

మగమూపసనా, రి | రిగిసా సనిసరిసనిపా | నాసపనాసగమపాప | పమపని పామగారి సరిసా || హా, నా ||
నీఇన జనతిసం | రతిఅక్ష ఇతిచితరతణం | దివ్యపతింజలి వ్యాఘ్రపాద | దత్తతనుచితబ్బ చరణం || అనినం ||

చి || పానిని సమమ | గగరిసనినీ | నామగరిసను | గమపానిమగ
పానిని సతత | ఘృతతి సనినీ | ఘృతతి సమ | గమపానిమగ

రి స రి స స మ గ | మ మ ప స ని నీ | స సా ని ప పా | మ గ రి స రి స ని
త ధ ణ త క మ గ | మ మ ప స ని నీ | త రుంత రి పా | మ గ త ధ గి ణ తొం || ఆ అ నంద ||

చ|| పా , ప మ మ గ | రీ , మూ రి గా , రి స సా , , పా | స పా రి గా , రీ
శీ ఇ తాంం శు | గం గా ధ ఆ ఆ | రంంంంనీ | ల కం ధ ఆ అ రం
, గ మ పా ని ని మా | గా రి స గ రి గ స సా | స ని పా సా , , గా రి రీ సా
శ్రీ ఇ కే ఎ ఏ ఏ | దా ఆ ర ఆ ఆ ఆ ది ఇ ఈ | క్షే ఎ ఏ త్ర ఆ ఆ | ధా ఆ తంం
మ గా మా పా | పా సా స సా | సా స స రీ స | సా స స ని నీ ,
భూ ఊ తే శం | శార్దూ ల చ | శార్దూంబ రంచి | దంబ రంంంం
సా మ గా గ రి | సా ని ప నీ మ | పా , , మా | మ గ గా రీ సా స ని
భూ మ ర త్రి స | హ స్ర ము నీ శ్య | రంంంంవి | శ్వే ఎ ఏ శ్య రం న వ
సా మ గ రి సా | స మ గ మ ప ని ప | నీ ని మా పా | మ గ రి రీ సా
నీ త హృ ద మం | స ద య గు రు గ హ | తా త మా ధ్యం | వే ఎ ద వే ద్యం
సా ని స మ మ గ | మా ప ని ప మ మా గా | మా , పా ని మ | పా , సా సా
వీ త రా ఆ గి ణ | మ ప్ర ఆ మే ఎ ఏ య | ద్వై ఇ త ప్ర తి | పా ఆ ద్యం సం
సా స సా స స రి | రి గ రీ సా సా , రి స ని పా | పా మ గ మ ప ని | పా మ గ రి సా ||

గీ త వా ద్య వి ఇ | నొబ్బడ తా అం డ ఆ వ | జా త బ హు త ర | భే ద చోట ద్యం || ఆ అ నంద ||

29 వ-మేళకర్త జన్యము.

28. జనరంజని రాగము - ఆదితాళము

అర్హ. సరిగమపథపనిస

స-చరి-ఆంగ-శుమ-ప-చధ-కాని.

(రచయిత: శ్రీ రామస్వామి శివన్)

అవ. స ధ ప మ రి స

ప॥ పాహిమాం శ్రీ రాజరాజేశ్వరి - కృపాకరి శంకరి ॥ పాహి ॥

అ॥ ఏహి సుఖం దేహి సింహవాహిని - దయాప్రవాహిని మోహిని ॥ పాహి ॥

చ॥ భండ చండ ముండ ఖండని మహిషా - భంజని జనరంజని నిరంజని పండిత శ్రీ గుహదాస పోషిణి - సుభాషిణి రిపుభీషణి పరభూషణి ॥ పాహి ॥

రాగలక్షణము:— ఇది 5 వ - బాణచక్రములో 29 వ మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ జన్యము. వక్ర సంపూర్ణ - టెడవము, ఉపాంగరాగము, చతుశృతి ఋషభ - కాకలి నిషాధములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు - పా మ రీ - స స రి రి - మ మ రి రి - ప ధ ప ని సా - రి సా ధ ప మ - ద పా మ రి స - ప్రయోగములు రాగరంజకములు. (మూడువేళల పాడదగినది.)

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

!	O	O	!	O	O
పాపా, మరీరీ	రిసరిగ	, గమరి	॥ పా, , , , ని	పానిస	రిగమ (1)
పాఅహిమాంశ్రీ	రఅజర	అజైఎశ్వ	॥ రీఇఇఇఇఇక్క	పాకరి	శంకరి
పా, మరీరీ	రిసరిగ	, గమపమరీ	॥ పా, , , , స	నిసరీసరిగా	గమపమరీగమ (2)
పాఅహిమాంశ్రీ	రఅజర	అజైఎఎశ్వ	॥ రీఇఇఇఇఇక్క	పాఅకరి	శంకరి
పా, మరీరీ	రిసరిగ	, గమపమరీ	॥ పా, , , , రీ	సదపమ	రిగమ (3)
పాఅహిమాంశ్రీ	రఅజర	అజైఎఎశ్వ	॥ రీఇఇఇఇఇక్క	పాఅకరి	శంకరి

ప సో ని ప మ గ మ రీ | సరిగమ పదపని | సదపమ గమరీ || సా , , , , స | ని స రీ స రి గా | గమపమరీగమపా(4)
 పా ఆహిమాం 0 0 శ్రీ | రాఆఅఅజఅరఅ | అఅజెఎఎశ్వ || రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ కృ | పాఅఅ క అ రీ | శం 0 0 క రి ఇ || పా
 అ || పా ప మ ప ద ప దా | ప సో ని | స రి సో || రీ గ మ రీ సో ద | పా మ రి | స రి గ మ || పా
 వ హి సు ఉ ఉ ఉ ఖం | 0 దే హి | సిం హా || వాహిని ద యా ప్ర | వా హి ని | మోఒహిని || పా
 చి || పా , ప మ రి సా | , ద ప ప | మ మ రి రి || పా , రి స రి గ మ | పా , స | , రి గ మ
 పో ద ప మ ప ద ప | నీ స ప | ని స రి స || రీ గ మ రీ సో స ధ | ప మ రీ | స రి గ మ || పా
 చ || ధా ప ధా మ పా | మ ధ ప మ | రి గ రి స || నీ స రి గ మ పా | మ రి గ మ | , ప పా
 భం డ చం డ ముం | డ ఖం డ | ని మ హి ప || భంజని జనరం | జనిని ర | 0 జ ని
 పా మ ప దా ధ ప | నీ స ని | రి స ని స || రీ గ మ రీ స దా | ప మ రి స | రీ గ మ || పా , మ ||
 పం డి త శ్రీ గు హా | దాస పో | ఒ పి ణి సు || భాషి ణి రి పు భీ | వ ణి వ ర | భూషణి || పా అ హి ||

స-శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

29. పంతువరాళిరాగము - ఆదితాళము

(శ్రీ త్యాగరాజు కృతి) (దివ్యనామ పంకిర్తనము)

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప || రఘువర నన్ను మరువ తగునా || రఘు ||

అ || నగధరభక్త జనాఘ నివారణ || రఘు ||

చ || (1) తల్లిదండ్రు లన్నదమ్ములు యున్న పాలతికి యొక్కడు పురుషుడెనా || రఘు ||

(2) పరదైవములు - బాగుసోములు - నురనుత - మంగళసూత్రమౌన || రఘు ||

(3) చేసిన పుణ్యచయాము - బ్రహ్మణ్యయాన నొసగితి - అనుపమ లావణ్య || రఘు ||

(4) మనమున - నీకేమరులా కొన్నాను - సజ్జనహిత - త్యాగరాజనుత - శుభకర || రఘు ||

రాగలక్షణము :— ఇది 8-వ వసుచక్రములో 45-వ సంగము. రాగాంగము సంపూర్ణ సర్వస్వర గమక పరికర క్తి రాగము. మూడువేళల పాడదగినది.

ప్రేలికి నాల్గవరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

0

[illegible]

(2)

(3) పగ - నిసనిద్రపమ - గమపద నిసరిస నిద్రపమ గమపమ సరీగమా | గరిసని నిద్రపమ గమపమ | పమగరి గమపద నిసరిస నిద్రపమ | గమపద|| నిసని||
అతి - రఘుఉవరతి నాతి..... న్ను ఉఉఉ| మతి.. రువతగూ | నాతి.. అతి..... అతి.....||రఘుఉ||

[illegible]

$\frac{1}{x}, \frac{1}{x^2}, \frac{1}{x^3}, \dots$

[illegible]

၁၆	၁
၁၇	၂
၁၈	၃
၁၉	၄
၂၀	၅
၂၁	၆
၂၂	၇
၂၃	၈
၂၄	၉
၂၅	၁၀
၂၆	၁၁
၂၇	၁၂
၂၈	၁၃
၂၉	၁၄
၃၀	၁၅
၃၁	၁၆
၃၂	၁၇
၃၃	၁၈
၃၄	၁၉
၃၅	၂၀
၃၆	၂၁
၃၇	၂၂
၃၈	၂၃
၃၉	၂၄
၄၀	၂၅
၄၁	၂၆
၄၂	၂၇
၄၃	၂၈
၄၄	၂၉
၄၅	၃၀
၄၆	၃၁
၄၇	၃၂
၄၈	၃၃
၄၉	၃၄
၅၀	၃၅
၅၁	၃၆
၅၂	၃၇
၅၃	၃၈
၅၄	၃၉
၅၅	၄၀
၅၆	၄၁
၅၇	၄၂
၅၈	၄၃
၅၉	၄၄
၆၀	၄၅
၆၁	၄၆
၆၂	၄၇
၆၃	၄၈
၆၄	၄၉
၆၅	၅၀
၆၆	၅၁
၆၇	၅၂
၆၈	၅၃
၆၉	၅၄
၇၀	၅၅
၇၁	၅၆
၇၂	၅၇
၇၃	၅၈
၇၄	၅၉
၇၅	၆၀
၇၆	၆၁
၇၇	၆၂
၇၈	၆၃
၇၉	၆၄
၈၀	၆၅
၈၁	၆၆
၈၂	၆၇
၈၃	၆၈
၈၄	၆၉
၈၅	၇၀
၈၆	၇၁
၈၇	၇၂
၈၈	၇၃
၈၉	၇၄
၉၀	၇၅
၉၁	၇၆
၉၂	၇၇
၉၃	၇၈
၉၄	၇၉
၉၅	၈၀
၉၆	၈၁
၉၇	၈၂
၉၈	၈၃
၉၉	၈၄
၁၀၀	၈၅

[illegible]

ఆగో. స రి గ మ ప ధ ని స

(శ్రీ శ్యామశాస్త్రులవారి కృతి)

ఆవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ చిరాన పరాలిచ్చి బ్రోపుము నినునెరసమ్మితి ॥ చిరాన ॥

ఆ॥ పురారి మనోహరిణి శ్రీ కామాక్షి ॥ చిరాన ॥

చ॥ (1) తామసంబు సేయక నీవు - కరుణానిధిగావా - పరాముఖమికనేల విను సరోజముఖి ॥ చిరాన ॥

(2) కామితార్థ దాయకిదేవి - సతకల్పక లతికాపురాణి మధురవాణి శివునిరాణిగద ॥ చిరాన ॥

(3) శ్యామకృష్ణసోదరి గౌరి - పరమేశ్వరిగిరిజా - అనాధరక్షణంబు సలిపితే వినను ॥ చిరాన ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 11-వ రుద్రచక్రము. 65-వ మేళకర్తరాగము రాగాంగ, సంపూర్ణరాగము. చతుశ్చరి ఋషభ, అంతరగాంధార, కాకలినిషాదములు, రాగఛాయాస్వరములు సర్వస్వర, గమక, పరికె రాగము. ధారి - ధగ - విగరిగ - నిరినిధ - మధమగా - ధనిరినిధ - గనిధమగ - మొదలగు వక్రప్రయోగములు రాగరంజకములు. మరియు, గద - గని - నిగ - ధరి - ధగ. మొదలగు బాటుస్వర ప్రయోగమువలన ఈ రాగము విశేషముగ స్ఫురించుచున్నది. ప్రతిమధ్యమము ముఖ్యమైన జీవస్వరమైనను ప్రతిమధ్యమ ప్రయోగములేకనే ఈ రాగమును, నిగరినిధ - నిరినిధ - ధరినిధగ - అను నిట్టిప్రయోగములవల్ల స్ఫురింపజేయ వచ్చును. శంకరాభరణ రాగమందు పలుకు కాకలి విషాదమునకన్న ఈ రాగమందుగల కాకలి విషాదము ఒకశ్చతి తక్కువగానే బలుకుచున్నది. పగలు 12 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 3 గంటలవరకు పాడదగినది.

పరి నీ స రీ రి

చిరాన ప రా

డి ట్లో

డి ట్లో

, గా మ పా	, , మ మ గ గ	ధ మ గా రి స	(1)
అ లి చ్చి బ్రో	ఒఒ పు ము ని ను	నె ర నం మ్మి తి	
, గా మ గ మ ప ద	మ ప గా ప మ గ గ	డి ట్లో	(2)
అ లి చ్చి బ్రో ఒ ఒ	ఒ ఒ ఒ పు ము ని ను	డి ట్లో	

మంగళము

స-శురి-ఆంగ-శుమ-ప-చధ-కాని 92. సౌరాష్ట్రరాగము - ఆదితాళము
అనుభవమున, చధ-కైని-లు వాడబడుచున్నవి. (శ్రీ త్యాగరాజు విరచితము)

ఆగ్. సరిగమపధనిస
అవ. సనిధపమగరిస

- ప॥ నీనామ రూపములకు - నిత్యజయ మంగళము ॥ నీనామ ॥
అ॥ పవమాన సుతుడు పట్టు - పాదారవిందములకు ॥ నీనామ ॥
చ॥ (1) పంకజాక్షి నెలకొన్న - యంకయుగమునకు ॥ నీనామ ॥
(2) నలినారిగేరు చిరు - నవ్వుగల మోమునకు ॥ నీనామ ॥
(3) నవముక్తా హారములు నటియించే యురమునకు ॥ నీనామ ॥
(4) ప్రహ్లాద నారదాది - భక్తులు పొగడుచుండే ॥ నీనామ ॥
(5) రాజీవనయన త్యాగ - రాజ విసుతమైన ॥ నీనామ ॥

వ్రేలికి నాల్కరముల చొప్పున పాడుకునేది

		O		O	
ప॥ సా, - సనిధాపా, - పామ - గరిసా	, నీస - రిసరి ఉనీత్య - జత్య , నీస - రిసరి ఉనీత్య - జత్య	సామ - గమపధని మం - గళం సామ - గమపధని మం - గళం	సామ - గమపధని మం - గళం సామ - గమపధని మం - గళం	సామ - గమపధని మం - గళం సామ - గమపధని మం - గళం	సామ - గమపధని మం - గళం సామ - గమపధని మం - గళం
నీ ఇ - నతిమాతి - రూప - ములకు					
సా, - సనిధాపా, - పమధపపమగరిస					
నీ ఇ - నతిమాతి - రుఉఉపముఉల అరుఉఉఉ					

అ॥ ప మ ధ నీ , సా , - రి స రి - స రి సా
 ప మ తి అ నా అ - సుతుడు - బ అ ట్టా
 ప మ ధ నీ , రి స సా , - రి స ని స రి - మగగరి సా
 ప మ తి అ ప అ తి అ - సుడతడు - బ అ ట్టా

ని స ని - ధ ని ధ - సా
 ప తి తి - ధ తి తి - రా
 ని స ని - ధ ని ధ - పా
 ప తి తి - ధ తి తి - రా

, - మా X - మ ప ధ ని ॥ సా ॥
 అ - విం ద - ము ల కు డా ॥ నీ ॥
 , - ప మ X - మ ప ధ ని ॥ సా ॥
 అ - విం ద - ము ల కు డా ॥ నీ ॥

(అనుపల్లవిపలె చరణములు పొడుకునేది)

సుగమ సంగీతము

65 వ - మేళకర.

1. కళ్యాణీరాగము - రూపకతాళము

స-చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

ప॥ మంచి కంచి కామాక్షి నన్ను బ్రోవవే తల్లీ ॥ మంచి ॥

అ॥ పంచాక్షరి షడాక్షరి పార్వతి నిన్ను నమ్మితి ॥ మంచి ॥

చ॥ (1) ఊరూరు తెరిగి తెరిగి యున్నతావు గురుతెరిగి పరిపారి వచ్చితిని పార్వతి మనోగౌరి ॥ మంచి ॥

(2) ఓంకారీ ప్రణవ రూపిణీ ఓ హౌ హౌ సౌఖ్యదాయని హ్రీంకారి నిన్ను నమ్మితిని నిఖిలనయన దయజూడవే ॥ మంచి ॥

(3) ఇలనుఖజ్జాన, దయాపరీ, ఏకాంబరేశ్వరీ, పరమలోకాతీత భక్త చిత్త ఫలకరీ తల్లీ ॥ మంచి ॥

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
 అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము :— 30-వ కృతిలో మన్నది.

(1)

ప॥ సా ని ధ ప మ ॥ గ ని ధ మ గ రి ॥ స ని స రీ రి ॥ గా మ ప ధ ని
మంచికంచి॥ కాఅఅమఅక్షి ॥ సఅన్నబ్రోవ॥ వే త అల్లి ఇ

(2)

స రీ రీ సా ని ధ మ ॥ గ ని ధ మ గ రి ॥ స ని స రీ రి ॥ గా , రి గ మ ప ధ ని
మంచికంచి॥ కాఅఅమఅక్షి ॥ సఅన్నబ్రోవ॥ వే ఎ త అ అల్లి ఇ

(3)

సా రీ స రీ రీ సా స ని ని ద ప మ ॥ గ ని ద ప మ గ గ రి ॥ స ని స రీ రి ॥ గా , రి గ మ ప ధ ని ॥ సాని ॥
మంచికంచి॥ కంచి ఇ ॥ కాఅఅఅఅఅఅఅక్షి ॥ సఅన్నబ్రోవ॥ వే ఎ త అ అల్లి ఇ ॥ మంచి॥

(1)

అ॥ , స రీ రీ రీ ॥ స రీ రీ రీ స ని ధా ని స ॥ సా ని ధ ప మ ॥ ని ధ ప మ గ రి గ మా ప ధ ని
పంచాక్షరి ॥ పఅఅఅడఅఅక్షు రి ॥ పార్వతి ఇ ఇ ॥ ని ఇ ఇ ఇ న్న ఉ నం మ్మి తి ఇ

(2)

, స రీ రీ రీ ॥ స రీ రీ స రీ స ని ధా ని సా ॥ సా ని ధ ప మ ॥ ని ధ ప మ గ రి గ మా ప ధ ని ॥ సాని ॥
పంచాక్షరి ॥ పఅడఅఅఅఅఅక్షు అ రి ॥ పార్వతి ఇ ఇ ॥ ని ఇ ఇ ఇ న్న ఉ నం మ్మి తి ఇ ॥ మంచి ॥

చ॥ , పా పా ప ॥ మ ని ధ ప మ గ ॥ మ గ మ ప ధ ని ॥ స ని ధ ని సా

డోడోడో ॥ తి రి రి రి రి ॥ పు ఉ న్న త అ పు ॥ గు న నే రి రి

, సా రీ స రీ సా ॥ స ని ధ ప ధ ని ॥ సా ని ద ప మ ॥ ని ధ ప మ గ రి గ మా ప ధ ని ॥ సాని ॥

పా రి ప అ అ అ రి ॥ పా రి రి రి ఇ ॥ పార్వతి ఇ ఇ ॥ పా రి రి రి రి ॥ పా రి రి రి ॥ మంచి ॥

పా రి ప అ అ అ రి ॥ పా రి రి రి ఇ ॥ పార్వతి ఇ ఇ ॥ పా రి రి రి రి ॥ పా రి రి రి రి ॥ మంచి ॥

65-వ మేళకర్త కల్్యాణి రాగజన్యము 2. యమునాకల్యాణి రాగము - ఆదితాళము

చలం ప్రచ
ఆగో. సరి X ప మ ప ధ స

చ ప్ర అంచ
ఆవ. స ధ ప మ ప గ రి స

ప॥ రాధాసమేత కృష్ణానయగుణ ॥రాధా॥

అ॥ నందకుమారా నవనీతచోరా బృందావన గోవిందమురారే ॥రాధా॥

చ॥ గోపీమనోహర గోకులవాసా శోభితమురళీ గానవిలాసా సుందరమన్మథ కోటిప్రకాశా ॥ రాధా ॥

వ్రేలికి నాల్కరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

I	O	O	(1)
ప॥ X మూరీ , గా - గా - గా , ని ధా ణి	గా , , , , , ,		, , ధ ణి సరి
రా అ ధా లి స - ఘే - ఘే ఎ తా లి కృ	గాణి		అ అ స ను గుణ
X మూరీ , గా - గా - గా , ని ధా గా	గా , , , , , ,		X మ X రి స ధ సరి
రా అ ధా లి స - ఘే - ఘే ఎ తా లి కృ	గాణి		అ అ అ అ అ అ అ
X మూరీ , గా - గా - గా , ని ధా ణి	సరి గా సరి గా సరి గా సరి గా సరి		గా సరి గా
రా అ ధా లి స - ఘే - ఘే ఎ తా లి కృ	గాణి		అ అ అ అ అ

అ , , సా , , గ మా - హా , , హా , , అతి-సం ద కు - మా అతి రా అతి	, , గా మ హా అతి స వ ని త	గా రీ సా , , హో ఓ రా అతి
, , మా , మా , - మా మా ప ని గా అతి బృం దా అ - వ న గో ఒ ఓ	, , గ మా రి సా ఒ బ విం ద ము	ధ స రి గ ప మ గ రి గ మా రీ రాతి రె రా ఆ ధా
చ , , - సా . , గ మా - హా , , హా అతి - గో ఒ పి ము - హో ఒ బ హా ర	, , గ మా ప నీ అతి గో ఒ కు ల	దో , ప మో గా హా అతి సా లి
, , నీ , ని సా - నీ దా హా , , అ హో ఒ భే త - ము ర వీ ఈ	, , హా , ప హా ఇ ఇ గా అి న వి	గ ము ద ప మ గ గా హా అతి అతి సా అతి
, , మా , మ మా - మా మా హా దా అ ముం ద ర - ము అి న్న ధ	, , గ మా గ రి అ ఊ ఓ టి ప్ర	ధ స రి గ ప మ గ రి గ మా రీ కాతి . . శా అి . . రా ఆ ధా
గ మా రీ , సా - ని సా ధా , నీ రా అ ధా అి స - మే ఎ తా అి కృ	స హా మ గ మా గ సోడి అతి అతి	రి గా రి - స ధ స రి అతి అతి - మి

22 ప - మే ఖరహరప్రియ జన్యం.
ప-చరి. సాగ-శుమ-ప-చుధ-కైని

[illegible]

ప॥ కోరీభజింతును కోటిశ్శరు మది నా శివశంకరు శంభుకౌ అంత్రాంత్రా ॥ కోరీ ॥

తి॥ పార్వతినాథుని ప్రణవస్వరూపుని ప్రమథగణాధిపు మోహేశుక్తు
వార గభీరుక్తు అతితితి ॥ కోరీ ॥

చ॥ నిర్విఘ్నో దుర్విఘ్నో నిగమా గమీ నంత పంచారుక్ జగదానందసుమనో విహారుక్ ॥ కోరీ ॥

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

[illegible]

అ , మా , మ మ మా మ మ	రి మా రి మా	హా
హా తి ర్మ తి నా ధు ని	ఇ ప్ర ణ వ స్వ	రూ పు ని
మ హా ని వీ వీ ని ప	ప ని స రి	హా , ,
ప్ర మ థ గ జా ధి పు	మ తి హౌ ఏ	మృక్ష-ఉడ
హా హా హా హా హా	ని రి స ని	ప ప మ ప
హా హా హా హా హా	హ తి ర మ	మ రు కృ ప
హా హా హా హా హా	ని ఇ రుక్ష	ని. స రి మ ప సా
హా హా హా హా హా	ని ప ని ప	తి . . . కొ రి
హా హా హా హా హా	మ ర్మి న తి	మా , ,
హా హా హా హా హా	ని గ మ	మృక్ష-ఉడ
హా హా హా హా హా	ని ం ధ తి	హా ప ప
హా హా హా హా హా	రి మ ప ని	మృక్ష-జ గ
హా హా హా హా హా	హా తి లి తి	హా , , ప సా
హా హా హా హా హా	హా తి లి తి	మృక్ష-ఉడ కొ రి

సా శు కై
అర్హ. స గ మ ప ని శ్శ

కై శు శు సా శు
అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ అక్కడనుండే సాంబసదాశివు డిక్కడ నున్నాడే ॥ అక్కడ ॥

అ॥ ఇక్కడనుండే సాంబసదాశివు డిక్కడ నున్నాడే ॥ అక్కడ ॥

చ॥ (1) ఇక్కడనుండి - హృదయములందున వెలుగు చున్నాడే ॥ అక్కడ ॥

(2) అణువున - నణువుగ - నన్ని హృదయముల - నమరి యున్నాడే ॥ అక్కడ ॥

(3) ప్రణవనాదమున - హారహర ఓమ్మని - పల్కుచున్నాడే ॥ అక్కడ ॥

(4) గుంటూర్పురమున - భక్తహృదయముల - గుఱుతుగ నున్నాడే ॥ అక్కడ ॥

(5) వెంటనంటియును - పిలిచిన, పలుకక - కంటగించినాడే ॥ అక్కడ ॥

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది

I		O		O
ప॥ , - సా : స సా - నీ దా పా , ,		, , పా - , ప పా		మా దా - మా పా
అ అ - అ అ అ అ - సుంం డె ఎ ఎ		ఎ ఎ సాం బ సా		దా అ - శి వు
, - గ మా ప పా - మా గా ప మ గ రి		సా , - , , , ,		, , , , , , , ,
ఉ ఉ - డి ఈ క్కడ - సు ఊ న్నా అ . .		శో ఎ		ఎ

అ , , - గ మా ప పా - ని , , శా , ,
 ఎ - ఇ ఈ క్క - డ - ను ౦౦ డే ఎ ఎ
 , , - శా , , స శా - ని దా పా , ,
 ఉ ఉ - డ అ క్క - డ - ను డే న్నాతి

చరణములు 1 మొదలు 5 వరకు అనుపల్లవివలె పాడుకునేది

స శా రి శా
 ఎ ఎ పాం బ స
 పా మా గా , ,
 డే ఎ ఎ ఎ

ని ర శా శా శా
 దా అ ల శి పు
 గా మా పా శి
 ప ప ప ప

29.వ మే-శంకరాభరణ జన్యము
 స-చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

5. బ్యాగురాగము - చ॥ ఏకతాళము

ప॥ సాధుజనావన రామా గుణధామా బలభీమా ఆరెరామ రాతి మతి ॥ సాధు ॥

చ॥ (1) జననమరణ సౌభాగ్యసునామ సకలలోకభిరామా ఆ గుణధామా బలభీమా ఆరెరామా
 రా మా రా తి ఆ . మా . . ॥ సాధు ॥

(2) సీతాన్వేషణ సింధితమౌ నాశిత జనవందిత రామా బలభీమా గుణధామా ఆరెరామా రా
 మా రా తి ఆ మా ॥ సాధు ॥

(3) దానవభంజన దశరథనందన తాపసివందన రామా బలభీమా గుణధామా ఆరెరామా రామా
 రామా రా మా రాతితి . మా . . ॥ సాధు ॥

పంకిత ప్రథమబోధిని

ఆరో. స గ మ ప ని ధ ని స
 అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ స శంస-స ని ధ-పా ధా ప గ శి-ధ ప మ గ - స గ పా మ ప ధా - ప మ గ రి - గా మా గ మ పా - , గ ప మ - గ రి గ రి - ని స ని మ ప ని స గ - స ని ధ ని ప మ పా ॥ సాశ ॥
 పా ధు ప - నా తి వ స - రా తి ము తి - అ ల గు - థా ఆ ము తి - అ తి బ ల - థి ర శి మ తి ఆ - అ తి రె ఎ - ర తి మ - ర తి మతి ఆ ॥ సాధు ॥

చ॥ ప ప ప - ని ని సా - శీ శీ శీ - స్థ ని సా - ప స్థ స్థ స్థ - స ని ని ధ - సా ధా ప ధ శీ - ధ ప మ గ -
జ న న మ - ర ణ సా - భోగ్యమ - స తి మ - స క ల లో - క తి త ధి - రా తి మ తి తి - రి తి గు ల

మా సా మ ప ధా - ప మ గ రి - గా మా గ మ సా - , రి స్థ మ - గ రి స్థ రి - ని స రి మ ప ని స్థ రి - స్థ ని ధ ని ప మ సా ॥ పా స్థ ॥
ధా తి మ తి తి - తి తి బ ల - ధీ ఈ మ తి తి - తి తి రె ప - ర తి మ తి - రా తి తి మ తి తి - రి తి తి మ తి తి ॥ సా ధు ॥

2, 3 చరణములు 1-వ చరణమువలె పాడుకునేది.

జావళు (రే క) జావళీ లి

న-చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

1. ఆనందభైరవి రాగము - ఆదితాళము

అ. స గ రి గ మ ప ధ ప ని స్థ

అ. స్థ ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ మధురానగరిలో చల్లనమ్మబోదు దారివిడుపు కృష్ణా ! ॥ మధు ॥

అ॥ మాపటివేళకు - తప్పక వచ్చెద - పట్టకుకొంగు - గట్టిగాను కృష్ణా ! ॥ మధు ॥

చ॥ కొసరి కొసరి - నాతో సరసము లాడకు - రాజమార్గమిది కృష్ణా ! కృష్ణా !
ప్రజవనితలు నను చేరకత్తురిక - విడు విడు నాచేయి కృష్ణా ! కృష్ణా ॥ మధు ॥

వైలికి నాల్గవరముల చొప్పున పాడుకునేది

I	O	O
<p>ప , - ప ద పా , మ - గా రీ సా సా అ అ - మధు రా అ తి - న గ రి లో</p> <p>, , - మ ద ప మా - గా రీ , , గ మ ఉ ఉ ఉ - దా తి రి వి - డు వు ఉ ఉ ఉ కృ ఉ</p> <p>పా ప దా మా , <u>ద ప పా మ - గా రీ సా సా</u> అ మ ధు రా అ అ అ అ అ అ - న గ రి లో</p> <p>, , - మ ద ప ప మ - గా రీ , , గ మ ఉ ఉ ఉ - దా తి రి వి ఇ - డు వు ఉ ఉ ఉ కృ ఉ</p> <p>అ , , - సా గ రీ - సా , , స రి రి స రి మా ప టి - వే న శ అ కు ఉ ఉ</p> <p>, , - గ రి గ మా - పా , , పా ద ని రో , ని అ అ అ - ప అ ట్ట కు - కొంం గు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ</p>	<p>, , స ని స రీ ఒ ఒ ఒ చ అ ల్ల న</p> <p>సా , , , , పా శ్లో అ అ అ అ అ కృ</p> <p>, , స ని స ప మ ఒ ఒ ఒ చ అ ల్ల న అ</p> <p>సా , , , , ప ని శ్లో అ అ అ అ అ కృ ఉ</p> <p>, , సా , గ రీ ఉ ఉ ఉ త అ ప్ప క</p> <p>సా , మ గ మ పా ఉ ఉ ఉ గ అ ట్టి గా</p>	<p>, , గా మా మా అ అ మ్మ బో డు</p> <p>మ ద ప మ గ స గ మ శ్లో అ అ అ అ అ అ అ</p> <p>గా రీ గా మా అ మ్మ బో డా</p> <p>సా రి స ని ధ ప మ గ రి గ మ - ప ద <u>శ్లో అ</u> అ అ - మ ధు </p> <p>గా , , మా మా వా అ చెప్ప ద</p> <p>ప మ గ రి ని స గ మ పా - ప ద అ అ సు ఉ కృ ఉ శ్లో అ అ - మ ధు </p>

1	0	0
<p>పా, పా, , పా - పదచినిరదదప</p> <p>కొబబమ్మ - రోబడవాలతి</p> <p>ప, పమ్మా X మ్మా - పాదపదనిగో</p> <p>ఎవిల చిన - పదితకతి</p> <p>నిగో - పనిరిపరి - పదచినిరదదప</p> <p>ఎవ - కొబబమ్మ - రోబడవాలతి</p> <p>X రి - పమ్మా X మ్మా - పో - పదిరదపదని</p> <p>ఎవ - చిల చిన - పదితకతి</p> <p>అ, , మ్మానిరదని - గోగిరిపరి</p> <p>అంతరం - గునకడుత</p> <p>పదమ - మ్మానిరదని - పోపనిరిపరి</p> <p>ఇఇఇ - అంతరం - గునకడు</p>	<p>మూసానిరదదప</p> <p>నికెంతతి</p> <p>పనిరిగోనిదో</p> <p>గ్నాతిపివిగా</p> <p>మX మ్మాదసోపని</p> <p>నిఇకెంతతి</p> <p>గోపనిరిపరిగో</p> <p>గో, నిదనిగో</p> <p>తోతగువరితె</p> <p>, , పనిరిపరి</p> <p>తతతగెరితె</p>	<p>(1)</p> <p>మX రిగో, ,</p> <p>విఇగుతగో</p> <p>సో, దపనిX మ్మపద</p> <p>యతతరుతగోపి</p> <p>(2)</p> <p>దపమX రిపమ</p> <p>విఇగుతగోపి</p> <p>నిదపమX మ్మపద - నిస - గో</p> <p>యతతరుతగోపి - ఎవ - గో</p> <p>(1)</p> <p>పనినిధసోనిధ</p> <p>చ్చిఇవాతిచితి</p> <p>(2)</p> <p>గిమిరిపిగో</p> <p>చ్చివాతిచి</p>

సమానమా - సాదానిస్సరి, X అతితుమ - డుపోపతిగిఇఇ	సా, , నిదపద సే ఎ డ డ పా బ	సమగామనిదని - పద-సా మృతిగామనిదని - ఎ-సా
చ , , X మానిదని - సానిరిససా సదాయనిఇ-కదనాతితి	, , నిదానిసా అతిసుచుపాబ	స సానిదస టాతితితితి
మా - సమా X మా - పాదానిస్సరి, X ఏ - తిరిగిమా - చుచుహుడడడడడ	సా, , నిదపద డే డ డ పా బ	సమగామనిదని - పద-సా మృతిగామనిదని - ఎ-సా

జానపదములు

29-వ మేళకర్త

1. శంకరాభరణ రాగము - ఖండచాపు తాళము

చ అంశు చకా
ఆరో. సరి X మ ప ధ ని స్స

రచన: శ్రీమధురకవి

ప|| ఏడని వెతకేను - ఏడని పిలచేను - బరువెత్తిన నీకు కృష్ణా!
నలుపురక పరువింత నిలుపుముర కృష్ణా || ఏడని ||

చ|| కొంగుకొంగు బట్టుకొనుచు నీయమునలో - రంగారు అలలపై బంగారు అంచలుగ -
చెంగుచెంగున తేలిపోదామూ, మనసు - పొంగులో మైమరచి పోవాము || ఏడని ||

ప|| సారిమా - మమమామ - పాపమా - పపపాప - పదసా - పదస - రోప - సు X రి
ఏడని - వెతకేను - ఏడని - పిలచేను - బరువెత్తిన నీకు కృష్ణా

అవ. సనిధపమగరి

సరిపాప - మగరిసరి - గానా , - నా , , , || సారి ||

పరువింత - నిలుపుమర - కృష్ణాతి - ఆతితితి || ఏడ ||

చ|| పాదపా - పాపాప - రిరిపా - పనిదధా - దాదాద - దధధా - పధసనీధ - హాససప
కొంగుకొంగు - బట్టు - కొనుచునీ - యమునలో - రంగారు - ఆలల - పై - బంగారిరు - ఆంఛలుగ

పాదపద - పమమామ - గమపధప - మామగరిసారిపమ - గమగరిస - రిసా , - నా , , , || సారి ||
చెంగుచెంగు - గునతేలి - పోడిదాతితి - మామనసు - పొంగుగూడి - మైదమరచి - పొడిదాతి - మూడడడ || ఏడ ||

20-వ మే. నరభైరవిజన్యము 2. అభేరిరాగము - ఖండచాపుతాళము

రచన : శ్రీ మధురకవి

సా శు కై
ఆర్. సగమపనిస

కై శు . శు సాచ
ఆవ. సనిధపమగరిస

ప|| చల్లనీనా నల్లనయ్యా - ఇంకొక్కసారి కమ్మగ పాడవయ్యా !

యెల్లాపు యెనకాల బుల్లిదూడలకాడ పిల్లనగోవెత్తి మెల్లగా పాడేవు || చల్లనీ ||

చ|| (1) పాటగాలికి తోటపైటెగిరిపోవాలి పైరుగాలిని పిలిచిపెట సర్దించాలి || చల్లనీ ||

(2) తోటమలుపున మంద, తోకలెగబట్టాలి, గాటికోడెలగుంపు యేటి కెదుగీదాలి || చల్లనీ ||

(3) గోపికలు నిన్నీడ కూకుండ నిత్తార, మాయమాటలుసెప్పి మరగేసి కెల్తారు || చల్లనీ ||

చ|| , పపపా | పామగమ | పసనీనిధధాపా | మనిపమగామ | పదపమదపమ | గమగారిస | నిరిసా ,
అచల్లనీ | నాసఅల్ల | నఆతియ్యతితి | ఇంకొక్క | సారి కంకంకం | మృతిగ బాడ | పతియ్యతి

సమామ | మమమాపమ | XX మపా | పపపాధప
గౌల్లాపు | గౌన్కొలతి | అలుల్లిదూ | డలకొడల్లి

మగగేమపని | సరినిసనిధపా | , పడమప | మధపమగరిసనిస | X మపపపా ||
అతిపిల్లనతి | గ్రోడజెఎఎత్తి | ఇమెల్లగతి | బొతితితడెఎపుతా | తాతచల్లనీ ||

చ|| , పాపపా | మనిపమగామ | పానినిని | పాపారిస
పాటగా | లిఇకి ఇహోట | పైపెగిరి | పోవాలిఇ

నిసనిసాగేమగేరి | ససససస | నిసరిసనీనిదధప | మధపమగరిసనిస | X మపపపా ||
ఇపైఇరుగాతితి | లినిపిలిచి | పైఇఇటసతితి | గ్దింంంచాతితి | ఇఇచల్లనీ ||

2-3 చరణములు చరణమువలె పాడుకునేది.

స-చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

3. ముఖారిరాగము - ఆదితాళము

22-వ మే. ఖరహరప్రియ జన్యము

ఆ. 12 రి మ ప ధ ని ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ ర 12

ప|| రావోయి పిన్నవాడా మావాడ || రావోయి ||

అ|| పోటుపాటుల యేరు - పొంగిపారేస్తోట || రావోయి ||

చ|| (1) వెన్నెల వెలుగుల్లోన - ఏటిసురుగుల్లోన తెల్లని తెరసాపెత్తి - తీయ్యని గొంతెత్తి || రావోయి ||

(2) వాలుచూపులుచూస్తూ - కాలేస్తునేనుంటే ఎండెత్తకుల సేప - ఏటిలోపల లేత్తుగాని || రావోయి ||

(3) ఉబికివాగుల్లోకి - ఉయ్యాల లూగుతుపోయి సందరానపుట్టెటి - సెందురుని - సేకుకుగారి || గా||

[illegible]

అభినయగీతం

29 వ మేళకర్త ధీరశంకరాభరణబిష్యము

బేహాగురాగము - ఆదితాళము

రచన : శ్రీ మధురకవి

అంశు కాచ
ఆహ్. స గ మ ప ని ధ ని సకాచ ప్ర అం చ
అవ. స ని ధ ప మ గా రి స

ప॥ ఎవరిదా ! మురళీ గాన రక్షతి ॥ ఎవరి ॥

అ॥ అవయంచునె హృది - అధికృతహాతి ॥ ఎవరి ॥

చ॥ (1) ఘలుఘలుఘల్లను - గజ్జల రవములు ప్రళయార్భటలై - పగిలుచు గుండెలు, యెవరని
వాకొందూ - నే నేమని పేర్కొందూ కృష్ణుండొగా కెవరిందూ ॥ ఎవరి ॥(2) కొంటెకృష్ణా చాలు - కూనరాగాలు, వింటినోయ్ - అషవోయ్ వేణుగానాలు, అండిందె అటగా -
పాడిందె పాటగా, వాడవాడల నీదు - నీడ మురిపించేవు ॥ కొంటె ॥

(3) ఎవ్వరెరుగరు మురళి - నివ్వంటించేసరళి, కవ్వించి పాడమని - యెవ్వరేడ్పారురా ॥ కొంటె ॥

(4) బ్రతు కుపూపాదరింట చితిరగుల నూదేవు, హితవు వెన్నెల వేడివెతలు మొలిపించేవు

అంటెకోపముగాని కృష్ణా - నీ మురళి వెంటబడి వేధించు కృష్ణా - నీకునే కంటబడుటేతంట కృష్ణా -
ఇటువంటి కొంటెపని వలదురా కృష్ణా - కోటిదణ్ణాలురా కృష్ణా - కృష్ణా కృష్ణా ॥ ఎవరిదా ॥

వేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

I	O	O
ప , - - నిశానిరా - , , పురాహా , ఎవరిరా - తిమురతీ ఇ	, , గా , , మా ఈగాతిన	గారిసా , , రవతీ ఈ
అ , - - X మా పుట - శా - శా - శా - శా ఇఇ - తివయిం - చు నా హృది	నిసరిస - నిదహా తితిదిఇ - కృతాత	పమగస , గమప దని - నిసా హాతితితితి ఇ ఇ ఇఇ - ఎవ
చ , , నిశా X మా - హా - హా , హా , హా పులుపులు - పులిలి	, , X మా రహా తితి X తిజ్జ	గామాగా రవముతి
, , నితినిశా - తిరాహా , , , ప్రళయతి - రభటై ఈ	, , పమాపదా ఈపగిలుచు	గామా గుండా
, , X మా పుట - శా , శా , తి ఎవరిని - హాతిత్తోండు	శా , , X మా గరి నేఎఎ నెఎమని	శా , తి , శా నేఎరొండు
సరిశా , , , - నిరాహా , , , కృతాతాతాతాతాతాతాతాతాతాతాతా	X ముపద నిసనిద కెఎవతి రింం	పమగరి సగమప దని - నిసా ంంంంంండుతాతా తాతా - ఎవ
(2) , , నిశా X మా - హా , హా , హా త్తోంతుకృ - హాతిచూతిలు	, , X మా దహా తాతాతాతాతాతా	గామాగా గాతితి

, , ని నీ ని సో - , , ని రా ప హో
విం ది జో గు - ఆ తి ప హో గ్నో
,, గ మా హా ప - నీ , హో , హో
అ తి డిం దె - ఆ తి అ తి గా

, , స గో ర్న - ని రా హో , హో
హా అ ర్న - ర్న - నీ ఇ ర్న

(3) , , ని సో గ మా - ప హో ప హో ర తి
ఎ వ్య ర రు - గ ర్న ము ర తి

, , నీ నీ సో - ని రా ప హో
ఇ ఇ క వ్యం బి - సో ర్న ము అ ని

(4) , , గ మా ప హో - ర నీ సో , సో
అ బ్ర తు ర్న - హో ర రిం బ

, , స గో ర్న - ని రా హో , హో
డో హో త పు దె - సో ల సో

, , ని సో గ మా - ప హో , హో
అం డె ర్న - ప మ గా అ ని

, , ప హో ప హో
ఈ పే ప హో గా

, , సో , గ మ సో
అ తి సో అ డిం దె

, , మ హా మ గా
ఈ తా నీ ఈ ర్న ము

, , గ మా ర హో
ఈ ని వ్య టిం

, , ప హో ప హో
ఈ ఎ వ రె ప

, , ని సో ర్న - సో
అ తి అ తి ర ర్న ల

, , ర హో ప హో
ఇ ఇ నె త లు మొ లి

, , గ మా హో ,
ఈ కృ డో హో

గా హో గా
గా అ తి డో
గో ర్న ర్న సో
హా తి అ తి అ తి గా
సో , , గ మ ప ద , ని
రి ఇ ఇ పింం చె . ఎ వ్య టిం డె

గా హో గ రి గా
చే ప స ర తి
గా హా మ గా
డా తి అ రు రా టిం డె

గో ర్న ర్న సో
హా తి డో ఎ వ్య
గ మ గ రి గ మ ప ద , ని - ని సో
పింం చె ఎ వ్య . ఎ వ్య - డో

గా హో గ రి గా
నీ ఈ ము ర తి

,, ని నీ స శా - ని రా ప మా పా	,, ప మా ప దా	నా నా మా నా
ఈ వెంట బడి - వె వ ధి ం చు	డొ కృ డొ శా త	నా ఈ కు నా
,, గ మా ప ప ప - ద నీ శా , శా	,, ని శా స ప స	స రి రి రి స ని శా
వ క ం ట ప డి - తె వ ర ం ట	అ కృ డొ శా త	ఇ ఇ టు డా వ ం టి
,, స శా రి స స - ని దా ప మా పా	,, గా , , మా	నా రి గా , ,
ఈ కొం టె ప ని - వ ల దు డొ రా	అ అ కృ డొ డొ	నా అ అ అ
,, గ మా ప దా - మ ప ద ప మా గా	ని స గ మ ప ద ని స	ని ద ప మ ప గ మ ప । ద ని - ని శా
ఆ కొ ఓ టి దం - డొ అ త అ లు రా	కృ డొ డొ డొ డొ అ	కృ డొ డొ డొ డొ అ

హా న్య పు పా టి

జం రూ పి రా గ ము - తి శ్ర గ తి

28-వ మే. హరి కాంభోజి జన్యము

చ చ అం శు చ కై
అహో. ధ స రి గ మ ప ధ ని

అవ. ధ ప మ గ రి స ని ధ స ధ ని

ప॥ వద్దురా పెండ్రాము వద్దుర ఇద్దరొద్దు సరెకదా ఒద్దు ఒద్దు ఒక్కరైన ॥ వద్దురా ॥

చ॥ మొట్టికాయ మొట్టుతుంది మూతివిరుగొట్టుతుంది అట్టుమాడ కొట్టుతుంది జుట్టుపట్టి లాగుతుంది ॥వ॥

(2) కరములయ్యె బందాలు కాళ్ళకుసంకెళ్ళు పరపతి తీసిపెట్టు పక్కలిరగ తంతుంది ॥ వద్దురా ॥

(3) కూలిచేసి బ్రతుకవచ్చు జోలేత్తి కొనగవచ్చు అలికాళ్ళు తాపులకు ఆగలేము, ఆగలేము ॥వద్దురా॥

ప॥ సా - స - రీ - గ - ప మ గ - ర సా - సా - సా - సా - సా - సా -
 వ ద్దు - రా - తి - పం - డ - అ - ము - వ ద్దు - రా - తి - అ - తి - అ - తి
 రీ - గ - మా - మ - ప ప ప - సా - సా - సా - సా - ప మ గ - ర సా - సా - సా - సా -
 ఇ - ద్దు - రో - ద్దు - స ర క - దా - తి - ఒ - ఒ - ద్దు - ఒ - ఒ - ద్దు - ఒ క రై - ఇ - సా - సా - సా - సా -
 డ॥ సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా - సా -
 మొట్టి - కొ - య - మొట్టు - తు - ది - మా - తి - వి - ర గ - గొ - ఒ - ట్టు - తు - ది
 నీ - ని - ద - దా - స - సా - మ - గా - మ - సా - మ - ప మ గ - రీ - సా - సా - సా -
 అ - ట్టు - మా - డ - గొ - ట్టు - తు - ది - జు - ట్టు - ప ట్టి - లా - త గు - తు - ది - వ ద్దు -

2, 3 చరణములు మొదటి చరణమువలె పాడుకొనవలయును.

క్రొ లా ట పు కీ ర్తన లు

నీ తా కళ్యాణ ము

29-వ మేళకర్తజన్యము 1. నవరోజురాగము - చ॥ లఘువు

చకా చలం శు
 ఆరో ప ధ ని స రి గ మ ప

శుభం చ కాచ
 అప. మ గ రి స ని ధ ప

ప॥ దశరథనందన దానవభంజన తారక శుభనామా, సన్నతమునిజన మతసోమా, వీరసద్గుణావత
 ధామా, తమ్మునితోజని తాటకి ద్వంచయు యాగము గాచితివి శ్రీరామాగము గాచితివి ॥ శ్రీరామా॥

[illegible][illegible]

५ १० १५ २० २५ ३० ३५ ४० ४५ ५० ५५ ६० ६५ ७० ७५ ८० ८५ ९० ९५ १००
 १०५ ११० ११५ १२० १२५ १३० १३५ १४० १४५ १५० १५५ १६० १६५ १७० १७५ १८० १८५ १९० १९५ २००

[illegible]

సంగీత ప్రథమబోధిని

167

29-వ మేళకర్-ఆస్మయ

[illegible]

గొబ్బిపాట (లేక) కుమ్మిపాట

కురంజిరాగము - అదితాశము

కా	౧౨
కులంపు	౧౨
న	౫
	౧౩
	౧౪
	౧౫

ప॥ గొబ్బియ్యలో - పఖియా వినవే - చిన్నికృష్ణుని సహృదరి వినవే - కృష్ణుని చరితము గానరే ॥ గొబ్బి ॥
చ॥ అష్టమినాడు - గోకులమందు - చిన్నికృష్ణుడు - జననమొంది భక్తులనందర బ్రోచాడే ॥ గొబ్బి ॥

2. దరిద్రుడైన - కుచేలునకు - దరిశన మొసగెనే మాధవుడు ఆయనకోర్కెలు దీర్చాడే " గొబ్బ " -
3. కురుపాండవ - సమరమందు - కుంఠితుడైన - పార్థునిజూచి - భారత జననికి -
దెచ్చాడే " గొబ్బ " -

వ్రేలితి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

I	O	O
<p>ప॥ ధా నా నా నా - సరి గా - గ మ గా గొ బ్బి య లో - సభి యా - వి న జె నా సరి - సరి ధ. స. - స. ధ. రి నా,, కృష్ణ ని - చరితము - గ అ న అ శ ప ప నా సరి - సరి ధా - నా రి గ - మా గా అ మి - స అ డూ - గో కు ల - మం డూ రి గ - సరి ధ. స. - స. ధ. రి నా,, భ క్త ల - సరి ధ. ర - బ్రాహ్మ చ అ శో ప ప (2) సా సరి - సరి ధా - సరి గా - గ మ గా ద. రి. ద్రు - దై. ఇ. నా - కు నే లి - న చి నా సరి - సరి ధ. స. - స. ధ. రి - నా,, అ య న - కొబ్బరైలు - ది ఇ ర్చ అ - శో ప ప (3) సా సరి - సరి ధా - సరి గా - గ మ రి కురు పాం - కు న - స మ రా - మం డూ రి గ రి - సరి ధ. స. - సరి ధ. స. - ధా రి భారత - జ న ని కి - య శ ము ను - దె చ్చా</p>	<p>నా - సరి - వి. వి. ధ. చి బ్బి - కృత హ్మ ని నా సరి - సరి ధ. స. కృష్ణ ని - చరిత ము నా సరి - సరి ధ. రి చి బ్బి - కృత హ్మ డూ రి గ - సరి - వి. వి. ధ. భ క్త ల - కృత హ్మ డూ (2) సా సరి - సరి ధ. స. ద. రి. ద్రు - దై. ఇ. నా - మం స నా సరి - సరి ధ. స. - సరి ధ. రి - స. అ య న - కొబ్బరైలు - ది ఇ ర్చ - వి (3) సా సరి - సరి ధ. స. కురు పాం - కు న - మం స రి గ రి - సరి ధ. స. - సరి ధ. స. భారత - జ న ని కి - య శ ము ను</p>	<p>నా రి గ - గ మ గా నా చ రి - వి న జె స. ధ. రి నా,, గ అ న అ శ ప ప ॥ గొబ్బి ॥ సరి గా - మా గా జ న - మెం డి ధా రి నా,, బ్రాహ్మ చ అ శో ప ప ॥ గొబ్బి ॥ నా రి గ - గ మ గా నా ధా - కు శ స. ధ. రి - నా,, ది ఇ ర్చ అ - శో ప ప ॥ గొబ్బి ॥ నా రి గ - గ మ గా నా రు క్తి - జి త్త ధా రి - నా,, దె చ్చా - శో ప ప ॥ గొబ్బి ॥</p>

మంగళ హారతులు

20-వ మేళకర్త నరభైరవి జన్యము 1. కన్నడరాగము - ఆదితాళము

సా శు శు
అహో. స గ మ ప ధ స

అవ. స ని ధ మ గ స
కై శు శు సా

ప॥ జయహారతి - జానకీపతి ॥ జయ ॥

చ॥ జయహారతిదె జలజాతనాభ - చెలువుమీర సీతాసతితోను వేడక ॥ జయ ॥

(2) పసితనమున - కౌశికుని యాగమును గావలేద, రఘురామ
పతిశాపమున బడియున్న యా - రాతి నాతిజేసి భృతిగాంచిన రామ ॥ జయ ॥

(3) శివునిచాపమెత్తి - సీతాసతివేడక పరిణయమైనట్టి - పట్టాభిరామ
యెల్లదేవతలు - పెల్లుకీర్తినేయు సలలితముగ సా - కేతవుర నివాస ॥ జయ ॥

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

I		O		O	
ప॥ , - ని. స హా మ - స మ గా	8 - 12 12 - 12 ని.			ధో - 1 - 2	సో
జ య హా ర - తి ఇ ఈ	ఇ - జాన - కి ఇ			ఈ - 1 - 2	తి

22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్యము 2. కాఫీరాగము - ఆదితాళము

స-చరి-ఆంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

చ అం శు చ కై
ఆరో. స రి గా మ రి ప మ ప ధ ని స

కై చ శు అంచ
అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ మంగళహరతి గైకొను కృష్ణా - మధుమురళీలోలా - వనమాల ॥ మంగళ ॥

చ॥ (1) నీ మృదుపదములె - నిరతము నమ్మితి - సరసిజలోచన - మోహనకృష్ణా - నిను భజియింతు
సదా - హే కృష్ణా ॥ మంగళ ॥

(2) వేణువినోద - వేదాంతవేద్య శ్యామలగాత్ర - సరసిజనేత్ర - నినుధ్యానింతు సదా - హేకృష్ణా ॥ మం॥
[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును

I	O	O
ప॥ , - పా , ప పా - ప ద నీ ధ ప మం గ ల - హా అ ఆ ర తి	, - గ మా గ సా ఇ - గై ఈ కొ సు	గ మ పా ని స పా కృష్ణా లి లి అ ఆ
, - రి గా రి గా స ని ధ ని అ మధుమూర లి ఇ లూ బి	సా , - స స లా అ - వ న	గ మ గ మ పా ద స పా పా అ ల అ అ అ అ అ ఆ
చ॥ , - గ మా ద నీ - స స - స స సా అ ని ఈ మృదూ - ప ద - మూ ఊ రే	, - స సా స క్రి ప - ని ర త ము	సా రి స నీ - ద ప మా నా అ అ అ ఆ - మ్మి ఇ తి

స స స స స - స ని దా - ప మ	స మా X గా	X మ గా ని ప గా
ఇ స రా సి బా - లో ఒ ఓ - చ న	అ మొ ఓ హ న	కృ ఊ స్తో తి తి తి
స రి గా రి గా - సా - స ని ధ ని	గా , - గా	గా X మ గా ని ప గా
అ ని ను భ జి - యిం - తు ఊ స తి	దా తి - హ్నా	కృ స్తో తి తి తి తి తి మం X శ
(2) , - X మా దా ని - సా స స	స , - గా , సా రి	స ని ఓ - డ ప మా
వె వ ణ వి - వో ఒ ద	తి - హ్నా పే దాంత	వె వ వ - పే ద్య
స సా , స సా - స ని ధ ని ప మ	స - X మా X గా	X మ గా ని ప గా
అ త్యా తి మ ల - X తి తి తి త్ర తి	తి - సా రి ని హ్నా	వె ప త్రో తి తి తి
స రి గా రి గా సా - స ని ధ ని	గా , - స	X మ గా ని ప గా
అ ని ను ధ్య తి నిం - తు ఊ స తి	దా తి - హ్నా	కృ ఊ స్తో తి తి తి తి మం X శ

స-చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైసి హిందుస్థాని కోఫీగాగము - రూపకతాళము ఆరో. సరి గా మ రి ప మ ప ధ ని స
అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ జైభారతమాతా జైభారతమాతా జైమాతా ప్రభూత చరిత నమస్తే ॥ జై ॥
చ॥ జైవీరచరిత సారతర సుధారస మధుర మధురకవితా ॥ జై ॥

(2) హేస్వదేశభక్తి స్వతంత్రానురక్తి స్వగౌరవాసక్తి గలుగునటుల స్వవీరశౌర్య ప్రతాప, నిరాఘాట ధాటిగప్రవర్తిల్లు నట్లుగా, నిరంతరంబు మా భరతశేఖరుల దీవిందుమా, కన్నతల్లి కల్పవల్లి నీ కొమరుల మము మరువకు ॥ జై ॥

సోనిపగరిగరిసా,, సోనిపగరిగరిసా,, రిరిమమపా సనీపమపగరిమహాని॥సా॥
జైభాఅరత మఅతాఅతి జైభాఅరత మఅతాఅతి జైఇమఅతా ప్రభూతచరి తఅనమన్మజై॥
॥ సో, నీనిసనిస రీసరిసరిసా, ససా సరిసనిధనిపమరిమపని ॥ సా॥
జై ఇవీరచరిత సారతరసుధాఅర స మధురమధురకవి తాఅతి ॥ జై ॥

(2) రీమమామరిమపా మపానీనిసనిసా ససారీగరిగరిసనిసా
హేస్వదేశభక్తి స్వతంత్రానురక్తి స్వగౌరవఅసత్కీర్తి
నిసరిసనిధపమరిమపని పరీరీసరిసా సనిరీసనిధపామగరిమ
గలుగునటుఉఉఉలఅతి ॥ స్వవీరశౌర్యప్రతాప నిరాఘాటధాటిగఅప్ర
పమపరీసనిసని సనిసా నిరీసనిసా సనిపమపని పామగరినిసరిమపని
వఅర్తిఇల్లునఅట్లు గఅతి నిరంతరం బుమాభరత శైవభరుల దీవిచుమ
సానిపమపగరిమపాని సధనిపమపరిమరిమపని సానిప
కన్నతఅల్లి కల్పవల్లి నీ ఇకొమరుల మముమరువకు జైభాఅతి ॥

జాతీయ గీతములు

22-వ మే. ఖరహరప్రియ జన్యము

1. కాఫిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరి గామరి పమ పధని స

స-చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

రచన : శ్రీబకించంద్ర చటోపాధ్యాయి

ఆ. సనిధ పమగరి స

ప॥ వందేమాతరమ్ వందేమాతరమ్ ॥ పం ॥

అ॥ సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం సస్యశ్యామలాం మాతరం ॥ పం ॥

చ॥ శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకితయామినీం పుల్లకుసుమిత దృమదళశోభినీం సుమధుర భాషిణీం సుఖదాం !
వరదాం ! మాతరం ॥ పందే ॥

(2) త్రింశత్కృటికంతర కలకల నినాదకరాళే ద్విత్రింశత్కృటి భుజైర్ధృత ఖరకరవాలే కధయంతి
జనస్వాం కథం మాతరమబలాం బహుబలధారిణీం రిపుదళవారిణీం నమామితారుణీం మాతరం॥

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది

		0		0	
ప॥ సా-ని ప మ-గ రి ని		సా , రి		, మ ప మ ప ని	
వం డె ఎ ఎ మా ఆత		రం మ		ఆత రం రం రం	
ప స స ని డ ని ప మ గ రి ని		సా , ,		, , , ,	
వం డె ఎ ఎ ఎ మా ఆత		రం రం రం		రం రం రం	

(1) జనగణమన అధినాయక జయహే - భారత భాగ్యవిధాతా - పంజాబసింధు గుజరాత మరాఠా - ద్రావిడ శత్రుళపంగ వింధ్య హిమాచల యమునాగంగా - ఉచ్చల జలధితరంగా తపశుభనామే జాగే - తపశుభ ఆశిషమాగే - గాహే తపజయగాధా - జనగణమంగళదాయక జయహే - భారత భాగ్యవిధాతా - జయహే జయహే జయహే జయజయజయ జయహే జై జై జై జయహే భారత భాగ్యవిధాతా ॥ జన ॥

(2) అహరహతప ఆహ్వానప్రచారిత - శునితప ఉదారవాణి - హిందు బౌద్ధ సిఖ జై పారసిక ముసల్మాన్ క్రిస్తానీ పూరబ పశ్చిమ ఆశేతప సింహాసన పాసే - ప్రేమహరహౌయగాధా జనగణ - ఐక్యవిధాయక జయహే భారతభాగ్య విధాతా ॥ జయహే జయహే జయజయజయజయహే జై జై జై జయహే భారత భాగ్య విధాతా ॥ జన ॥

స రి గ ప - గ గ గ గ - స గ , గ గ - గ రి గ గ - మ గ , గ గ - రి రి రి
జనగణ - మన అధి - నా అ అ అ అ - జ అ అ అ - భా అ అ ర త - భా గ్య వి
స ని రి సా - , సా - స ప , ప ప - , ప ప ప - పా ప ప మ - మ ప మ ధ పా
ధా అ అ తా - ఆ పం - జా అ అ బ సి - ం ధు గు జ - రా త మ అ - రా అ అ అ తా
మా మ మ - మా మ గ - గ రి మ గా - , , , - స గ , గ గ - గా గ రి
ద్రా వి డ - ఉ త్క శ - వం గా - అ అ - వింధ్య హే - మా చల

రి ప ప మ - ప మ , మా - గా X X - X రి రి రి - స ని రి సా - , , , ,
య అ ము న అ - X 0 0 గా - ఉ చ్చ ల - జ అ ల ధి త - ర 0 0 గా - ఆ ఆ

X X X X - గా X మ - మ రి X మా - , , , , - మ X ను ప ప - మ ప , మ X
త వ శు భ - నా మె ఎ - జా అ తి శే - ఏ ఏ - త అ వ శు భ - అ అ అ తి శి ప

X రి మ గా - , , , , - స X , గా - రి రి X రి రి - సా - , , , ,
మా అ శే - ఏ ఏ - గా అ తి హే - త వ జ అ య - గా అ ధా - ఆ ఆ

స ప ప ప ప - హ ప మ - హ ప ప - స మ ద ద ప ని - మా మ మ - మ X - X X మ
జ అ స X ణ - మం X త - దా య క - జ అ య హే ఎ - భౌ ర త - భౌ అ - అ X్య వి

X రి మ మ X , - , , , ని ని - ని స , , , , స ని ద - ద ని , , , , ప ప
ధౌ అ తా అ - ఆ జ య - హే ఎ ఎ ఎ - ఏ జ అ య - హే ఎ ఏ - ఏ జ య

ప ద , , , , - ద స స రి రి - X X X రి X - మా , , , , ,
హే ఎ ఏ - ఏ ఏ - జ అ య జ య - జ య జ అ య - హే ఎ ఎ - ఏ ఏ

సా రీ - గా మ ప - మా , , , , , మా మ మ - మ X X మ X రి మ మ X , || స రి X X ||
జై జై - జై జ య - హే ప - ఏ ఏ భౌ ర త - భౌ అ తి X్య వి ధౌ అ తా అ తా || జ న X ణ ||

2-వ చరణము 1-వ చరణమువలె పాఠుకొనవలయును.

క్రిందర్ గార్త్ పాటలు

29-వ మేళకర్త ధీరశంకరా భరణజన్యము 1. శుద్ధసావేరిరాగము : చ॥ ఏకతాళము

చశు చ
అ. సరిమపధస్

చ శు చ
స ధ స మ రి స
అప. స ధ స మ రి స

ప॥ బాలిక లందరు రారండి భారత మాతను జూడండి ॥ బాలిక ॥

అ॥ మేలిమి తాలిమి నిలపండి ముదముగ జోతలు వెట్టండి ॥ బాలిక ॥

చ॥ 1. రివ్వన రివ్వన నడవండి నవ్వుల పువ్వులు గురియండి ॥ బాలిక ॥

2. దవ్వుల దవ్వుల జనకండి మువ్వపు వెన్నెల గాయండి ॥ బాలిక ॥

3. ఓరిమి కూరిమి నెరపండి నేరమి చేరమి విడవండి ॥ బాలిక ॥

4. వారని వీరని యనకండి వీరము ధీరము జూపండి ॥ బాలిక ॥

ప॥ సా స స - రీ శు మ - పా దా - ధా , , - ధ స్ ధ స్ - ధ స్ ధ ప - మారీ - మా , , సా స స ॥
బాలిక - లం ద రు - రా రం - డీ ఈ - భా అ ర త - మా అ త ను - జూడం - డీ ఈ ॥ బాలిక ॥

అ॥ మా మ మ - పా ప ప - ద ధ ప ధ-సా , , - రి మ రి మ - రి స్ ధ ప - మారీ - మా , , సా స స ॥
మే లి మి - తాలి మి - ని ల పం - డీ - ఈ - ముదముగ - జో ఒ తలు - వెట్టం - డీ ఈ ॥ బాలిక ॥

1 మొదలు 4 చరణములు అనుపల్లవివలె పాడుకునేది

చం గ త ప్ర థ మ బో ధి ని

29-వ మేళకర్త. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. 2. శంకరాభరణాగము - చ॥ ఏకతాళము

చ అం శు చ కా
అ, స రి గ మ ప ధ ని స

కా చ శు అంచ
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఎగురుచు - నెగురుచు - చూడం - డీ - బాగుగ నెగురుచు - చూడండి ॥ ఎగు ॥

అ॥ ఎంతగ - నెగిరిన - యంత వి - చిత్రపు - వింత వి - నోదము - లంతయు - నగపడు ॥ ఎగు ॥

చ॥ మడిమల - నెత్తియు - మోకాళ్ళొంచక - ఎడమ కా - లిత్తో - కదమల - ద్రొక్కుదు అడుగుల -
తో గజ - మడుగులు - వేయుచు - కడువడి - గనుమీ - రందరు - యొకటిగ ॥ ఎగు ॥

ప॥ స స గ గ - స స గ గ - నా గా - పా,, - మా గ రి - గ గ రి స - రీ సీ - నా,, ॥ సస ॥
ఎ గు రు చు - నె గు రు చు - చూ డం - డీ ఈ - బొ గు గ - నె గు రు చు - చూ డం - డీ ఈ ॥ ఎగు ॥

అ॥ నా గ గ - ప ప ప ప - నా స స - సా రి స - సీ ద ప - దా ప మ - గ గ రి స ॥ సస ॥
ఎంత గ - నె గి రి న - యంత వి - చిత్ర పు - వింత వి - నో ద ము - లంత యు - న గ ప డు ॥ ఎగు ॥

చ॥ స. స గ గ - పా ప ప - నా గా - పా ప ప - ని ని ని ని,, ని దా - ని స ని రి - నా స
మ డి మ ల - నె త్తి యు - మో కా - ల్లో చ క - ఎ డ మ క - అ లి ల్లో - క ద ము ల - ద్రొ క్కు చు

స ని స స - సా స స - స స స స - సా స స - ని రి స ని - ద ప పా - గ ప మ గ - మ గ రి స ॥ సస ॥
అ డు గు ల - ల్లో గ జ - మ డు గు లు - వే యు చు - క డు వ డి - గ ను మీ - రం ద రు - యొ క టి గ ॥ ఎగు ॥

అంశు కాచ
అ. స గ మ ప ని ధ ని స

కాచ ప్ర అంచ
అ. స ని ధ ప మ ప గ రి స

ప॥ ఆటలాడుచు నాదు - పాటబాడుచు ॥ ఆట ॥

అ॥ తోటవలన లాభములను - తెలియ చెప్పెదను ॥ ఆట ॥

చ॥ నాదుచిన్నతోటయందు - దంతితోటి భూమిభాగ - మెత్తచేసి విత్తనములు - చల్లివేయగా - మట్టికప్ప
ఎండకాచి - వాననీరు తగులగనే - మొక్కవేసి వేళ్ళుపారి - తలయి ఎత్తగా - చక్కనైన మొక్క
చూడ - అకులేసి మొగ్గలెత్తె - పూవుగోసి నికట్రుచ్చి - పాటబాడగా ॥ ఆట ॥

ప॥ నా స - గా మ - పా , - పా ప - గా మ - గా రి - నా , - రి స ని ॥ నా స ॥
ఆట - లా డు - చు డా - నా డు - నా ట - పా డు - మ డా - డా డా ॥ ఆట ॥

అ॥ గా మ - ప ని డ - నా స - స స స - ని స ని - డ ప మ - గ మ గ - రి స ని ॥ నా స ॥
వో ట - వ ల న - లా భ - ము ల ను - తెలియ - చెప్పె - డ అతి - ను డా డా ॥ ఆట ॥

చ॥ నా స - గా మ - పా ప - పా మ - పా మ - పా డ - మ ప మ - గా గ
నా డు - చిన్న - వో ట - యండు - డంతి - వో టి - భు డా మి - పా గ

నీ డ - నా స - నీ డ - ప ప ప - రి గ రి - గ ప మ - గా , - , , ,
మొత్త - నే నీ - వి త - న ము లు - చ అల్లి - చెప్పయ - గా అతి - అతి అతి

పంకిత ప్రథమబోధిని

72 మేళకర్తల స్వరస్థానములను దెలిపెడి పథకము

						రిష భము.	గానా రము	మధ్య మము.
1	2	3	4	5	6	శు	శు	శు
కన	రత్నం	గాన	వనస్ప	మాన	తాన			
7	8	9	10	11	12	శు	సా	శు
సేనా	హను	ధేనుక	నాటక	కోకిల	రూప			
13	14	15	16	17	18	శు	అం	శు
గాయ	వకు	మాయా	చక్ర	సూర్య	హట			
19	20	21	22	23	24	చ	సా	శు
ఝం	నత్తభై	కీరవా	ఖరహ	గౌరీమ	వరుణ			
25	26	27	28	29	30	చ	అం	శు
మార	చారు	సర	హరి	ధీరశం	నాగా			
31	32	33	34	35	36	ష	అం	శు
యాగ	రాగవ	గాంగే	వాగ	శూలిని	చలనా			
37	38	39	40	41	42	శు	శు	ప్ర
సాల	జలా	ఝూల	నవనీ	పావని	రఘుప్రి			
43	44	45	46	47	48	శు	సా	ప్ర
గవాం	భవ	శుభపం	షడ్విధ	సువర్ణా	దివ్య			
49	50	51	52	53	54	శు	అం	ప్ర
ధవ	నామ	కౌమ	రామ	గమన	విశ్వం			
55	56	57	58	59	60	చ	సా	ప్ర
శ్యామ	షణ్ము	సింహా	హేమ	ధర్మ	నీతి			
61	62	63	64	65	66	చ	అం	ప్ర
కౌం	రిషభ	లతాం	వాచ	మేచక	చిత్రా			
67	68	69	70	71	72	ష	అం	ప్ర
సుచరి	జ్యోతి	ధాతువ	శాస్తి	కోసల	రసిక			
ధైవతము	శు	శు	శు	చ	చ	ష		
నిషాదము	శు	కై	కౌ	కై	కౌ	కౌ		

ఇప్పటి కాలములో మిక్కిలి వాడుకయందుండు రాగములను, వాని ముఖ్య లక్షణములు, అవరోహణలు వివరింపబడుచున్నవి.

రాగముయొక్క పేరు	మేళకర్త	ఆరోహణ	అవరోహణ
1 అరాణా	29	సరిమపనిస	సనిదాపమపగారిస
2 ఆసావేరి	8	సరిమపధస	సనిసపదమపరిగారిస
3 ఆనందభైరవి	20	సగరిగమపదపస	సనిధపమగరిస
4 ఆంధోళిక	22	సరిమపనిస	సనిధమరిస
5 అభోగి	22	సరిగమధస	సధమగరిస
6 అభేరి	22	సగమపనిస	సనిధపమగరిస
7 ఆరభి	29	సరిమపధస	సనిధపమగరిస
8 ఆహిరి	14	సరిసగమపధనిస	సనిధాపమాగరిస
9 ఈశమనోహరి	28	సరిగమపధనిస	సనిధపమరిమగరిస
10 ఈశగౌళ	7	సమగమపధనిస	సధపధమగరిస
11 ఉదయరవిచంద్రిక	22	సగమపనిస	సనిపమగస
12 ఉమాభరణము	28	సరిగమపధనిస	సనిపమరిగమరిస
13 కన్నడ	29	సగమపమధనిస	సనిసధాపమగామరిస
14 కన్నడగౌళ	22	సరిగమపనిస	సనిధపమగస
15 కమలామనోహరి	27	సగమపనిస	సనిధపమగస
16 కాంభోజి	28	పరిగమపధస	సనిధపమగరిస
17 కలగడ	13	సరిగపధనిస	సనిధపగరిస

18	కానడ	22	సరిగమధానిస	సనిసధాపమపగామరిస
19	కాఫీనారాయణి	28	పరిమపధనిస	సనిధపమగరిస
20	కాఫీ	22	సరిగామరిపమపధనిస	సనిధపమగరిస
21	శ్రీరవాణి	21	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
22	కురంజి	29	సనిసరిగమపధ	ధపమగరిసనిస
23	కుంతలపరాళి	28	సమపదనిధస	సనిధపమస
24	కేదార	29	సమగమపనిస	సనిపమగరిస
25	కేదారగౌళ	28	సరిమపనిస	సనిధపమగరిస
26	కైకపిశి	60	సరిగమపధనిస	సనిపమగరిస
27	కోకిలధ్వని	28	సరిగమధనిధస	సనిధనిపమగరిస
28	కోలాహలము	29	సపమగమపధనిస	సనిధపమగరిస
29	ఖమాసు	28	సమగమపధనిస	సనిధపమగరిస
30	ఖరహరప్రియ	22	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
31	గమక్రియ	58	సరిగమపధస	సనిధపమగమరీస
32	గమక్రియ	51	సరిగమపనిధస	సధపమగరిస
33	గరుడధ్వని	29	సరిగమపధనిస	సధపగరిస
34	గుజ్జరి	15	సరిగమపధనిస	సధనిపమగరిస
35	గౌరీమనోహరి	23	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
36	గౌళ	15	సరిగమరిమపనిస	సనిపమగమరిస
37	మాయామాళవగౌళ	15	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
33	గౌళీపంతు	15	సరిమపనిస	సనిధపమధమగరిస

39	గుండ్రక్రియ	15	పరిమిపని	సనిధపమగరిస
40	ఘంటా	8	సగరిగమపనిధనిస	సనిధపమగరిస
41	చక్రవాకము	16	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
42	చలనాట	36	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
43	చాముండి	63	సగరిమపనిధస	సధనిపమగరిస
44	చాయానాట	34	సరిగమపమపస	సనిధనిపమరిస
45	చాయాతరంగిణి	28	సరిమగమపనిస	సనిధపమగరిస
46	చింతామణి	56	సరిపమపధనిస	సపధపమగరిస
47	చిత్రరంజని	19	సరిగమపధని	నిధపమరిగరిస
48	జగన్మోహిని	15	సగమపనిస	సనిపమగారిస
49	జనరంజని	29	సరిగమపధపనిస	సధపమరిస
50	జయంతశ్రీ	20	సగమధనిస	సనిధమపమగస
51	జయంతసేస	22	సగమపధస	సనిధపమగస
52	జయమనోహరి	22	సరిగమధస	సనిధపమరిస
53	జయనారాయణి	22	సరిగామపధస	సనిధపమగరిస
54	జుజాహుళి	28	సమగమపధనిస	సనిధపమగస
55	జంఝాటి	28	ధసరిగమపధని	ధపమగరిసనిధపధస
56	తోడి	8	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
57	శుద్ధతోడి	8	సరిగమధనిస	సనిధపమగరిస
58	తరంగిణి	26	సరిమగరిమపధనిధస	సనిధపమగరిస
59	ధర్పారు	22	సరిమపధనిస	సనిధపమరిగాగారిస

60	దేశ్యతోడి	8	సరిగమపథనిస	సనిధనిపమగరిస
61	దీపకం	51	సగమపథపస	సనిధనిపమగరిస
62	దేవమనోహరి	22	సరిమపథనిస	సనిధనిపమరిస
63	దేవగాంధారి	29	సరిమపథస	సనిధాపమాగరిస
64	దేశాక్షి	28	సరిగపథస	సనిధపమగరిస
65	ద్విజావంతి	28	సరిమగమపథస	సనిధపమగరిగస
66	ధన్యాసి	8	సగమపనిస	సనిధపమగరిస
67	ధీరశంకరాభరణము	29	సరిగమపథనిస	సనిధపమగరిస
68	దేవక్రియ	22	సరిమపనిస	సనిధనిపమగరిస
69	దేవామృతవర్షిణీ.	22	సరిగమనిధనిస	సనిధపమగరిస
70	నతభైరవి	20	సరిగమపథనిస	సనిధపమగరిస
71	నవరోజు	29	పథనిసరిగమప	మగరిసనిధప
72	నల్లిసకాంతి	27	సగరిమపనిస	సనిపమగరిస
73	నవరసకన్నడ	28	సగమపస	సనిధమగరిస
74	నాగరి	22	సరిమపథనిస	సనిధపమగస
75	నాట	36	సరిగమపథనిస	సనిపమరిస
76.	నాయకి	22	సరిమపథనీధపస	సనీధపమరిగారిస
77	నారాయణి	28	సరిమపథస	సనిధపమరిస
78	నారాయణగౌత	28	సరిమపనిధనిస	సనిధపమగరిగరిస
79	నాగస్యరావళి	28	సగమపథస	సధపమగస
80	నాదనామక్రియ	15	సరిగమపథని	నిధపమగరిసని

81	నాటకురంజి	28	సరిగమధనిస	సనిధమగస
82	నాదచింతామణి	22	సగమపనిధనిస	సనిధపమగరిగస
83	నీలాంబరి	29	సరిగమపధపనిస	సనిపమగరిగస
84	ఫరజు	15	సగామపధనిస	సనిధపమగారిస
85	పాడి	15	సరిమపనిస	సనిపధపమరిస
86	పున్నాగవరాళి	8	విసరిగమపధని	నిధపమగరిసని
87	పూర్ణచంద్రిక	29	సరిగమపధపస	సనిపమరిగమరిస
88	పూర్ణషడ్జము	22	సరిగమనీస	సనిపమగారిస
89	పూర్వకస్సడ	5	సరిగమపమపస	సధధపమగరిసని
90	పూర్వకల్యాణి	53	సరిగమపధపస	సనిధపమగరిస
91	పుష్పలతెక	22	సరిగమపనిస	సనిపమగరిస
92	పంచమ	22	సరిధపనిస	సనిధపమగరిస
93	పంతువరాళి	51	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
94	ప్రతాపవరాళి	28	సరిమపధపస	సధపమగరిస
95	ఫలమంజరి	22	సగమధస	సనిధపమగామరిస
96	బర్బర	64	సగమరిగమధనిస	సనిధమగరిస
97	బంగాళ	28	సరిగమపమరిపస	సనిపమరిగరిస
98	బలహంస	28	సరిమపధస	సనిధపమరిమగస
99	బహుదారి	28	సగమపధనిస	సనిధపమగస
100	బాలచంద్రిక	22	సగమపధనిస	సనిధమగరిస

101	బిలహరి	29	సరిగపథస	సనిధపమగరిస
102	బేగడ	29	సగరిగమపథపస	సనీధపమాగరిస
103	బేహగు	29	సగమపనిధనిస	సనిధపమగారిస
104	బొళ్ళి	15	సరిగపథస	సనిధపగరిస
105	బంగాళ్	28	సరిగమపమరిపస	సనిపమరిగరిస
106	బృందావనసారంగ	22	సరీమపనిస	సనిపమరిగస
107	బృందావనకన్నడ	69	సగమపథస	సథపమగరిస
108	భూపాలము	8	సరిగపథస	సథపగరిస
109	భైరవి	20	సరిగమపథనిస	సనిధపమగరిస
110	భైరవము	17	సరిగమపథనిస	సధాపమగరిస
111	భవప్రియ	44	సరిగమపథనిస	సనిధపమగరిస
112	మందారి	50	సరిగమపనిస	సనిపమగరిస
113	మంగళకైశిక	15	పమగమపమదానిస	సనిధపమగరిస
114	మంజిరి	22	సగరిగమపనిదనిస	సనిధపమగరిస
115	మోహన	28	సరిగపథస	సథపగరిస
116	మాంజి	20	సరిగమపథనిస	సనిధపమపగరిస
117	మేఘరంజిని	15	సరిగమనిస	సనిమగరిస
118	మత్తకోకిల	28	సరిధపని	ధపసరిపని
119	మధ్యమాపతి	22	సరిమపనిస	సనిపమరిస
120	మణిరంగు	22	సరిమపనిస	సనిపమగారిస

121	మనోహరి	22	సగరిగమపథస	సధపమగరిస
122	మలయమారుతము	16	సరిగపథనిస	సనిధపగరిస
123	మలహరి	15	సరిమపథస	సధపమగరిస
124	మారువ	15	సగమపథనీధపస	సనిధపమదమపమగరిస
125	మార్క్ఙ్గందోళము	20	సరిగమపథనిస	సనిధమగస
126	మాళవశ్రీ	22	సగమపనిధనిపథనిస	సనిధపమగస
127	ముఖారి	22	సరిమపనిధస	సనిధపమగరిస
128	మాళవి	28	సరిగమపనిమధనిస	సనిధనిపమగమరిస
129	యదుకుల కాంభోజి	28	సరిమపథస	సనిధపమగరిస
130	యమునాకల్యాణి	65	సరిగపమపథస	సధపమపగరిస
131	రవిచంద్రిక	28	సరిగమధనిధస	సనిధమగరిస
132	రసావళి	4	సరిమపథనిస	సధపమరిస
133	రంజని	59	సరిగమధస	సనిధమగసరిస
134	రేగు పి	15	సరిగపథస	సధపగరిస
135	రాగపంజరము	28	సరిమపథనిధస	సనిధమరిస
136	రీతిగౌళ	22	సగరిగమనిధమనినిస	సనిధమగమపమగరిస
137	రుద్రప్రియ	22	సరిగమపథనిస	సనిపమగారిస
138	రత్నాకారి	28	సగమపనిధనిస	సనిధపమరిస
139	లలిత	17	సరిగమధనిస	సనిధమగరిస
140	లలితగౌరి	15	సరిగమపథనిస	సధపగరిస

141	పరంత	15	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
142	పలది	28	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
143	పసంతకనృడ	10	సరిగమపని	సనిధపమగరిసని
144	పసంతభైరవి	14	సరిగమపధనిస	సనిధపమపమగరిస
145	విరపసంతము	24	సరిగమపని	సనిధపమగరిస
146	విణాధరి	16	సరిగపధనిస	సనిధపమగారిస
147	పరాళి	39	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
148	వాచస్పతి	61	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
149	వేగధాపిని	16	సరిగమపధనిధస	సనిధపమగరిస
150	శహస	28	సరిగమపమధానిస	సనిధపమగామరీగరిస
151	శంకరాభరణము	29	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
152	శుద్ధసావేరి	29	సరిమపధస	సధపమరిస
153	శుద్ధబంగాళ	22	సరిమపధస	సధపమరిగరిస
154	శుభపంతుపరాళి	45	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
155	శోకవరాళి	9	సరిమనిధ	పమగరిస
156	శ్యామకల్యాణి	65	సరిగమపనిస	సనిపధపమగరిస
157	శ్యామ	28	సరిమపధస	సధపమగరిస
158	శ్రీరంజని	22	సరిగమపధనిస	సనిధమగరిస
159	శ్రీరాగము	22	సరిమపనిస	సనిపధనిపమరిగారిస
160	షణ్ముఖపియ	56	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస

161	నరసాంగ	27	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస
162	సరస్వతీమనోహరి	28	సరిగమధస	సధనిపమగరిస
163	సారంగ	65	సరిగమపధనిస	సనిధపమరిగమరిస
164	సావేరి	15	సరిమపధస	సనిధపమగరిస
165	సురటి	28	సరిమపనిస	సనిధమగపమరీస
166	సారాష్ట్ర	15	సరిగమపధనిస	సనిధాపమగరిస
167	సారమతి	20	సరిగమపధనిస	సనిధమగస
168	సింధుమండారి	29	సరిగమపస	సనిధపగమధపమరిస
169	సింధురామక్రియ	15	సగమపధనిస	సనిపధపమగస
170	సుపాషిణి	28	సరిసమపనిధస	సధనిపమరిమస
171	సరస్వతి	64	సరిమపధస	సనిధపమరిస
172	సాళగభైరవి	22	సరిమపధస	సనిధపమగరిస
173	సిద్ధసేన	22	సగరిగమపధస	సనిధమపమరిగరిస
174	సుపాషిణి	28	సరిసమపనిధస	సధనిపమరిమస
175	సింధు	29	సరిగరిమపస	సనిధపనిధపమగరిస
176	సింధుకన్యక	28	సమగమరిగమపధపస	సనిధపమగరిస
177	సింధురామక్రియ	15	సగమపధనిస	సనిపధపమగస
178	సింధుభైరవి	10	మపధనిదసరిగమ	గరిసనిధపమగమ
179	సింహవాహిని	27	సగమపధనిస	సనిధపమగరీస
180	సైంధవి	22	నిధనిసరిగమపధని	ధపమగరిసనిధనిస

181	స్వరావళి	28	సమగమపనిధనిస	సనిపథమగరిస
182	హమిరుకల్యాణి	65	సపమపథనిస	సనిధపగమగరిస
183	హుసేని	22	సరిగామపనిధనిస	సనిధపమాగరిస
184	హనుమత్తేడి	8	సరిగమపథనిస	సనిధపమగరిస
185	హరికాంభోజి	28	సరిగమపథనిస	సనిధపమగరిస
186	హెజ్జజి	13	సరిగమపథస	సనిధపమగరిస
187	హంసధ్వని	29	సరిగపనిస	సనిపగరిస
188	హంసనాదము	60	సరిమపథనిస	సనిధనిపమరిస
189	హిందోళము	20	సమగమధనిస	సనిధమగస
190	హిందోళవసంత	22	సగమపథనిధస	సనిధమగరిగస
191	హిందూస్థానికాపి	22	సరిమపనిస	సనిధనిపమగరిస
192	హిందోళసారంగ	32	సరిగమపసనిస	సనిధపనిధమగమరిస
193	అర్చదేశిక	15	సరిగమపథసనిస	సథపమగరిస
194	ఆభీరు	47	పథనిసమగమ	పమగసనిధనిస
195	ఈశగౌళ	7	సమగమపథనిస	సథపథమగరిస
196	ఈశగిరి	69	సరిగమపథని	థపమగరిసనిస
197	యమకరాగము	65	సరిగపమపథస	సథపమపగరిస
198	కన్నడబంగాళ	15	సరిమగమపథస	సథపమగరిస
199	కర్పాటకకాపి	22	సరిగామపథనిస	సనిధపమగమరిస
200	కదన కుతూహలము	28	సరిమధనిగపస	సనిధపమగరిస

ప్రాథమిక పారిభాషిక ప్రయోగములు

1. నాదము అనగా : వాద్యముయొక్క సునిశిత శబ్దము, మరియు ఆత్మ, మనస్సు, అగ్ని వాయువు, అను నీ వాల్గింటివలన నాదము బుట్టెను.
2. స్వరము అనగా : సంగీతాక్షరము. మరియు శృతులు విడివిడిగాను, వ్యక్తముగాను, పలుకవు కనుక వ్యక్తముగా వినదగినదియును, యింపుగలదియుగా నుండునటుల పూర్వులు శృతులను పంచి, రంజనముగల ఆక్షరములతో నీ శృతులను జేర్చి పలికింపబడి యుండుటయే స్వరమనంబడును. ఇట్టివి సప్త స్వరములు. స - రి - గ - మ - ప - ధ - ని.
3. స్వరస్థానము అనగా : స్వరముయొక్క ఉనికి; లేక ఉత్పత్తిస్థానము. మరియు వ్రేళ్లు వేయుటకు అనువగు తంత్రులు గల జంత్రములలో, స్వరము తంత్రిమీద రేఖాగణిత మందలి కేంద్ర బిందువును తెలియజేయును. ఇదియే వ్రేలువేసినప్పుడు కావలసిన ప్రత్యేక స్వరమును ధ్వనింపజేయును. స్వరస్థానము గూడ చిన్ని చిన్ని అవకాశములతో గూడి, కొంత సంఖ్యాపరిమితములైన శృతులు గలిగిన ప్రదేశము. ఇది రాగనిర్మాణమునకు, రాగాలాపనకు ప్రాతిపదికగా నంగీకరింపబడినది. స్థాయికి 12 స్వరస్థానము లుండును. 22 శృతులును 12 స్వరస్థానములలో విభక్తములై యుండును.
4. శృతి అనగా : ఆధార షడ్జము. మరియు స్వరారంభ కావయవ ధ్వని విశేషము శృతి యనంబడును.
5. ఆరోహణము అనగా : స్వరములను క్రమముగా హెచ్చుచు బోవునది ఆరోహణ మనంబడును. స రి గ మ ప ధ ని స.
6. అవరోహణము అనగా : స్వరములు పైనుండి క్రిందికి దిగినట్లుండుటను అవరోహణ మందురు. స ని ధ ప మ గ రి స.
7. స్థాయి అనగా : షడ్జమము మొదలు పై షడ్జమము నందుట స్థాయి యనంబడును.
8. ఆవర్తము అనగా : తాళముయొక్క సంపూర్తికి అవృత్తమని పేరు.
9. గ్రహము (లేక) ఎడుప్పు అనగా : రాగము నారంభించు నపు డేమి మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించు నపుడేమి ఆ స్వరములోనే యారంభించునది గ్రహస్వర (లేక) ఎడుప్పు అనబడును.
10. అతీత మనగా : గీతము నడచిన పిమ్మట తాళము నడుచునది అతీత మనంబడును.

11. అనాగత మనగా : తాళము నడచిన పిమ్మట గీతము నడచునది అనాగత మనబడును.

12. సమ అనగా : ఒక పాటలోని పల్లవిని గాని యే యితర భాగమును గాని తాళమునందు మొదటి దెబ్బమీద ప్రారంభించునది.

13. ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ కాలములు అనగా : ప్రథమ కాలములో ఒక్కొక్క లయప్రమాణ కాలమునకు ఎన్ని అక్షరములు చొప్పున ప్రదర్శింపబడునో, ద్వితీయ కాలమునకు అదే లయప్రమాణ కాలమునకు రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడును. మరియు రెండవ కాలములో నొక్కొక్క లయ ప్రమాణ కాలమునకు ఎన్ని అక్షరములు చొప్పున ప్రదర్శింపబడునో తృతీయ కాలములో నదే లయ ప్రమాణకాలమునకు మరల రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడును. (ఈ రీతిగా కాలములు హెచ్చినకొలది క్రింది కాలమునకు రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడు చుండును.)

14. సంగతి యనగా : సంగీత రచనయొక్క భాగములందుగాని పదజాలము నందుగాని, రంజకము కొరకు రాగ తాళము లనుసరించి భావ సంపత్తితో, పాదబడు హెచ్చుతగ్గుల మార్పు గలది.

15. అక్షరకాల మనగా : ఏదైన ఒక కాలమును, దాని జాతి, ననుసరించి మాతలను, వేళను విసర్జితములను, వానివాని క్రమములో ప్రదర్శించుటకు అక్షరకాలములో తాళమును ప్రదర్శించుట అని చెప్పబడును. మరియు తాళము ప్రదర్శించునపుడు వానిలో నెన్ని ప్రత్యేకమయిన నడకలు ఉండునో, ఆ నడకల మొత్తమునకు అక్షరకాలమని పేరు.

16. అన్యస్వర మనగా : మేళకర్త రాగమునకు యేర్పర్చిన స్వరమును విడిచి యితర రాగస్వరము ఆ రాగములో యుపయోగించుట (ఉదాహరణము) కాంభోజిరాగము :- స ని ప ధ స అను ప్రయోగములో దానికి గల కైశికి నిషాదమును, కాకలి నిషాదముగా నుపయోగించుట.

17. పూర్వాంగ, పుత్రరాంగములు అనగా : స రి గ మ పూర్వాంగము. వ ధ ని - ఉత్తరాంగము.

18. ధాతు మాతు అనగా : స్వరము, సాహిత్యము లనబడును.

19. స్వరము అనగా : శృతులు విడివిడిగాను వ్యక్తముగాను పలుకవు గనుక వ్యక్తముగ వినదగినదియును యింపుగలదియునుగా నుండునటుల పూర్వులు శృతులను వంచి, రంజనము గల యక్షరములతో నీ శృతులను జేర్చి పరికింపబడి యుండుటయే స్వరమనబడును. ఇట్టివి సప్తస్వరములు.

20. రాగమనగా నేమి : స్వరవర్ణములచే అలంకరింపబడినదై జనుల చిత్తమునకు రంజకమైన ధ్వనివిశేషము రాగ మనబడును.

21. రాగాంగ మనగా : సంపూర్ణములైన మేళకర్త రాగము (దీనికే జనకరాగ మని పేరు.)

22. జన్యరాగము అనగా నేమి : మేళకర్తల వలన బుట్టిన ఔడవ పాడ వాది రాగములకు జన్యరాగము లని పేరు.

23. వర్జరాగ మనగా నేమి : ఆరోహణములో గాని, అవరోహణములోగాని, లేక రెంటిలో గాని, 1,2,3 స్వరములు వర్జింపబడిన రాగము వర్జరాగమని పేరు.

24. ఔడవ, పాడవ, సంపూర్ణములు అనగా : ఔడవము 5 స్వరములున్నా, పాడవము 6 స్వరములున్నా, సంపూర్ణము 7 స్వరములును గలిగి యుండును.

25. వక్రరాగ మనగా : ఆరోహణమో, అవరోహణమో లేక రెండు వక్రముగా (వంకర టింకర) నుండు రాగము.

26. ఉపాంగరాగ మనగా : మేళకర్త రాగస్వరములనే కలిగియుండు జన్యరాగము.

27. భాషాంగరాగము అనగా : అన్యస్వరమును కలిగిన జన్యరాగము ఉదాహరణము - భైరవి, కాంభోజి.

28. తాళము అనగా : సంగీత కాలమును తెలిసికొనుటకు నుపయోగించు కొలత.

29. అనుధృతము అనగా : ఒక ఘాతము వినరు రెండక్షరముల విలువ గలది.

30. ధృతము అనగా : షడంగములలో నొకటి, క్రియావిధానము. ఒక ఘాతము, వినరు విలువ రెండక్షర కాలములు.

31. ఏడు ప్రధాన తాళములు పేర్లు : 1. ధృవతాళము 2. మత్స్య తాళము 3. రూపక తాళము 4. ఝంపెతాళము 5. త్రిపుటతాళము 6. అటతాళము 7. ఏకతాళము.

32. తాళమునకు గల జాతులు ఐదింటికి పేర్లు : చతురశ్రజాతి 4 అక్షరములు, త్రిశ్రజాతి 3 అక్షరములు, మిశ్రమజాతి 7 అక్షరములు, ఖండజాతి 5 అక్షరములు, సంక్లిష్టజాతి 9 అక్షరములు.

33. ఘాత అనగా : చేతితో కొట్టెడు దెబ్బకు పేరు.

34. లయ అనగా : తాళదశ ప్రాణములలో నొకటి - సంగీత నడక.

35. లఘువు అనగా : షడంగములలో నొకటి ఒక దెబ్బ వ్రేళ్ల నెంచుట.

36. సంచరిగీతము అనగా : సాధారణ లేక సంచారి గీతము అనగా క్రియకు అక్షరకాలముగ నడచుచు ఇందు గల సాహిత్యము దైవస్తోత్రముగాను అకార, ఇకార, ఉకారములతో గూడియున్నదియును, గీతములయొక్క మాతువులు సంస్కృత భావమైన ప్రాకృత భాషాపదములును అభోగ ఖండ మాతువులలో అర్థములేని అఅ, ఇయ్య, తియ్య, అంవో, ఇయ్య, అరే, యను శబ్దములను వుండవలెను. రచన కర్తలు :- పురంధరదాసు, పైడాల గురుమూర్తి శాస్త్రి మొదలగువారు.

37. లక్షణ గీతము అనగా : ఇందు గల సాహిత్యము ఆ లక్షణ గీతము యొక్క రాగలక్షణమును అనగా ఆ రాగముయొక్క గ్రహ, వర్ణ, వక్ర, న్యాస, అంశ స్వరములును, ఔడవ, షాడవ, సంపూర్ణ, స్వభావమున్నూ, అది జన్యరాగ లక్షణగీత మైనచో, దాని జనక రాగమును, భాషాంగ రాగలక్షణ గీత మైనచో దాని అన్యస్వరము, మొదలగు వివరములను కలిగియుండును.

రచనకర్తలు :- వెంకటమఖి, గురుమూర్తి శాస్త్రి మొదలగువారు.

38. జతిస్వరము లేక, స్వరపల్లవి అనగా : పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు కలిగియుండును. సాహిత్య ముండదు.

39. స్వరజతి అనగా : మధ్యమ కాలముగా శృంగార రసమైన మాతువులును, పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములును, అనుపల్లవికి చివర ముక్తాయస్వర రూపమైన ధాతువును, అందు సగము పాటయును సగము స్వరమును చివర తధింగిణితో అను పాఠమును జేర్చి పల్లవిని ఎత్తుకొను నట్లుండవలెను.

40. తానవర్ణము అనగా : తానగతితో గూడుకొని పల్లవి, అనుపల్లవి, ఉపపల్లవి, ముక్తాయస్వరము, చరణము, స్వరములు గల్గి ప్రారంభించిన స్వరములోనే వచ్చి నిల్చునట్టి క్రియాస్థాయి. ఇందు సాహిత్యములో గల అక్షరములకు మధ్య అకార ఇకారాదులు విశేషములుగా యిమిడియుండును. రచనకర్తలు పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ మొదలగువారు.

41. కృతి అనగా : భగవత్ సంబంధమైన స్తుతిగల్గి, పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు గల్గి యుండును. కృతిలోని సంగీతము, సంగతులతోను, గమకముతోను, నిమిడియుండును రచనకర్తలు శ్రీ త్యాగరాజు మొదలగువారు.

42. కీర్తన, అనగా : భక్తిరచన. పల్లవి, అనుపల్లవి, కొన్ని చరణములుండును. భక్తిని వ్యాపింపజేయుటకై, రచించిన రచన, సాహిత్య భావమునకే ప్రాధాన్యము. యితర వివరములు 41 వ నెంబరుగల కృతి లక్షణములో చూడుము. రచనకర్తలు : పురంధరదాసు, భద్రాచల రామదాసు, మొదలగువారు.

